

คู่มือการสอบสวน

คดีความผิดเกี่ยวกับการตรวจคนเข้าเมือง

IMMIGRATION

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๕ Royal Thai Police 2022

คำนิยม

“การสอบสวน” เป็นการรวบรวมพยานหลักฐานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ การสอบสวนคดีอาญาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เป็นต้นธารแห่งกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวน จะใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบการพิจารณาทั้งในชั้นอัยการและชั้นศาล นอกจากนี้ การสอบสวนยังเป็นกลไกที่สำคัญของรัฐ ที่ใช้ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม และเป็นหลักประกันในความยุติธรรม และการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

ประเทศไทยมีกฎหมายมากกว่า ๑,๐๐๐ ฉบับ นอกจากนี้ยังมีกฎหมายลำดับรองหรืออนุบัญญัติอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งกฎหมายต่าง ๆ เหล่านี้มีการแก้ไข ปรับปรุงตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องเป็นธรรมกับกาลสมัยและเทคโนโลยีอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นคู่มือการสอบสวนจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอบสวนสามารถนำมายึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีมาตรฐาน และเป็นรูปแบบเดียวกัน จึงเป็นที่มาของการจัดทำคู่มือการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับการตรวจคนเข้าเมืองของสำนักงานตำรวจแห่งชาติขึ้น อันเป็นไปตามนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานในทุกระดับ ทั้งนี้ ขอขอบคุณคณะทำงานของศูนย์บริหารงานสอบสวนแห่งชาติ (ศส.ตร.) และคณะทำงานด้านการจัดอบรมผู้ทำหน้าที่สอบสวนและจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานกฎหมายและคดี และสถาบันส่งเสริมงานสอบสวน ที่ได้ร่วมกันจัดทำคู่มือฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ อันเป็นประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการสอบสวนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติต่อไป

พลตำรวจเอก

(สุทิน ทรัพย์พ่วง)

รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ/

ผู้อำนวยการศูนย์บริหารงานสอบสวน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

คำนำ

ด้วยโลกในยุคปัจจุบันสภาวะทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ประกอบการเดินทางที่ไร้พรมแดน จึงทำให้มีคดีที่เกี่ยวกับการตรวจคนเข้าเมืองเพิ่มมากขึ้น ซึ่งคดีความผิดเกี่ยวกับการตรวจคนเข้าเมืองนั้นมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับด้วยกัน ทั้งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญา รวมทั้งการดำเนินคดีกับผู้เสียหาย พยาน และผู้ต้องหา ก็มีกรณีที่กฎหมายหรือระเบียบกำหนดไว้เป็นพิเศษ

พนักงานสอบสวน และผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อให้การสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับการตรวจคนเข้าเมืองมีประสิทธิภาพ

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับการตรวจคนเข้าเมืองนี้ จะเป็นประโยชน์กับพนักงานสอบสวนและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ในการจะนำไปใช้ในการปฏิบัติงานให้ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม อย่างมีมาตรฐานและเป็นแนวทางเดียวกัน อันจะส่งผลดีต่อความเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชนที่มีต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติต่อไป

คณะทำงาน
กันยายน ๒๕๖๕

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๑	บททั่วไป
	ความรู้ทั่วไป ๑
	ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ๓
	เขตอำนาจการสอบสวน ๓
	กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ ๗
บทที่ ๒	ขั้นตอนการปฏิบัติงานสอบสวน
	การรับคำร้องทุกข์ ๘
	การรวบรวมพยานหลักฐาน ๑๐
	- การตรวจสถานที่เกิดเหตุ ๑๐
	- การสอบสวนผู้กล่าวหา/ผู้ต้องหา/พยาน ๑๑
	- การดำเนินคดีกับผู้เสียหาย/พยาน/ผู้ต้องหาพิเศษ ๑๗
	ที่มีกฎหมายหรือระเบียบกำหนดไว้เป็นพิเศษ
	- การจับ ๑๙
	- การอายัดตัว ๑๙
	- การสอบสวนคดีนอกราชอาณาจักร ๒๑
	- การสืบพยานล่องหน้า ๒๑
	- การพิมพ์มือ ๒๒
	- การแจ้งสิทธิ ๒๓
	การจัดทำรายงานการสอบสวน ๒๓
	การเรียงเอกสารในสำนวนการสอบสวน ๒๔
บทที่ ๓	การควบคุมตัวและการปล่อยตัวชั่วคราว
	การควบคุมตัว ๒๕
	การปล่อยตัวชั่วคราว ๒๘
	หลักเกณฑ์การเรียกประกัน ๓๐

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๔ ของกลางในคดี และทรัพย์สิน	๓๔
บทที่ ๕ การยุติคดีโดยเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง	๔๑
ภาคผนวก	
ตารางฐานความผิดและอัตราโทษ	๔๔
ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๑ ประกอบหนังสือ ตร. ที่ ๐๐๒๒.๑๒๒/๑๖๗๐ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๑	๕๓
หนังสือ ตร. ที่ ๐๐๒๙.๘๔๓/ว.๑๗ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๔	๕๕
เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีคนต่างด้าวเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาในคดีอาญา หรือถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ	
บันทึกคณะกรรมการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒	๖๙
เรื่อง มอบหมายให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบ	
บรรณานุกรม	๗๕

บทที่ ๑

บททั่วไป

๑. ความรู้ทั่วไป

พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคงมีภารกิจในการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ โดยกำหนดคุณสมบัติเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการเข้าออกในราชอาณาจักรของคนต่างด้าว เป็นกฎหมายสารบัญญัติในทางปกครองเป็นกฎหมายที่มีโทษทางอาญา และมีลักษณะเป็นกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยบัญญัติวิธีการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยุติคดี ส่งกลับและการใช้วิธีการต่าง ๆ ในการจัดการกับคนต่างด้าวซึ่งละเมิดต่อบทกฎหมายดังกล่าว และเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน เกี่ยวกับการจัดการควบคุมดูแลคนต่างด้าวโดยเครื่องมือในการจัดการควบคุมคนต่างด้าวตามกฎหมายฉบับนี้ มีหลายประการทั้งมาตรการทางปกครอง มาตรการทางอาญา มาตรการพิเศษบางประการที่ใช้บังคับเฉพาะกับคนต่างด้าวเท่านั้น ที่ผ่านมารัฐนำมาตรการทั้งหมดมาบังคับใช้เพื่อป้องกันและปราบปรามการฝ่าฝืน การเข้าเมือง แต่ยังคงพบว่าคนต่างด้าวยังคงเข้ามาและพำนักในราชอาณาจักรโดยหลบเลี่ยงและฝ่าฝืนกฎหมาย ฉบับนี้จำนวนมาก โดยไม่เกรงกลัวต่อมาตรการต่าง ๆ ของรัฐ ไม่ว่าจะผลักดัน ส่งกลับ ดำเนินคดีอาญา โดยเฉพาะการฝ่าฝืนระบบการอนุญาต (หลบหนีเข้าเมือง) ความเป็นอันตรายจากคนต่างด้าวต่อความมั่นคงของรัฐ จะมีสองกลุ่ม กลุ่มแรกได้แก่ กลุ่มคนต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมืองคนต่างด้าวกลุ่มนี้อาศัยสภาพภูมิศาสตร์ เข้ามาตามช่องทางธรรมชาติ ได้แก่ ทะเล ภูเขา และแนวเขตรอยต่อของประเทศ หลบเลี่ยงการตรวจสอบ ควบคุมของรัฐ เสมือนประเทศไทยเป็นบ้านใหญ่ไม่มีรั้วรอบขอบชิดประตูหน้าต่างเปิด แต่เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองมีน้อย นโยบายสกัดกั้นควบคุมตามชายแดนยังมีข้อจำกัดหลายประการ ปริมาณปัญหา ที่เกิดจากคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองมีนับล้านคนต่อปี ในจำนวนนี้เข้ามาทำงานผิดกฎหมายก่ออาชญากรรมต่าง ๆ แม้ตัวเลขอาจไม่มีแน่นอน แต่ประเมินจากนโยบายของรัฐในการจัดการปัญหาคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองนั้น ปริมาณมากถึงขนาดกบมีอิทธิพลต่อโครงสร้างเศรษฐกิจของไทย รัฐจำเป็นต้องแก้ไขโดยการออกแนวทางการยกเว้นการดำเนินคดีอาญาในความผิดฐานหลบหนีเข้าเมืองและใช้นโยบายการขึ้นทะเบียนและผ่อนผัน ให้พำนักในราชอาณาจักรและรับรองสิทธิในการทำงานเสมือนเป็นคนเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมาย โดยรัฐลืมไปว่าวัตถุประสงค์ในการกำหนดความผิดอาญาในภารกิจในการข่มขู่ยับยั้งคนต่างด้าวรายอื่น ๆ คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองเป็นอาชญากรรมคนเข้าเมืองที่สร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองในหลายมิติ แต่รัฐได้ยกเว้นโทษให้โดยง่ายเสมือนเป็นรางวัลแก่ผู้กระทำผิด ผลของนโยบายดังกล่าวเป็นการเชิญชวนเปิดช่องทางให้คนต่างด้าวซึ่งอยู่ในระบบหรือยังไม่เข้ามาในราชอาณาจักร ทั้งหนังสือเดินทาง ทั้งใบอนุญาตทำงานหรือเข้ามาในราชอาณาจักรเพิ่มขึ้น เพื่อแสดงตนเป็นคนต่างด้าว หลบหนีเข้าเมืองเพื่อร่วมรับรางวัล ในนโยบายนิรโทษกรรมดังกล่าวให้เป็นแรงงานที่ถูกกฎหมาย โดยปลอดจากภาระทางต้นทุนหลาย ๆ ด้าน การใช้นโยบายเพิ่มผลประโยชน์ให้คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองเป็นการ

เพิ่มโอกาสในการเพิ่มจำนวนคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองนั่นเอง คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองเป็นเพียงอาชญากรรมเริ่มต้น สำหรับอาชญากรรมอื่นและแรงจูงใจของผู้กระทำผิดฐานหลบหนีเข้าเมือง จะมีความเบี่ยงเบนในการประกอบอาชญากรรมอื่น และนำพาอันตรายประการอื่นเข้ามาในประเทศด้วยเสมอ เช่นลักลอบค้ายาเสพติด อาวุธสงคราม ค้ามนุษย์ ฉ้อโกงข้ามชาติ หลบหนีคดี และนำพาโรคภัยติดต่อระบาด อันเป็นอันตรายต่อบุคคลโดยตรงและกระทบต่อระบบสาธารณสุข เศรษฐกิจ ระบบงานยุติธรรมของรัฐ สภาพอาชญากรรมเกี่ยวกับการหลบหนีเข้าเมืองเป็นสาเหตุของห่วงโซ่อาชญากรรมอื่น ๆ จำนวนมาก แม้ความผิดหลบหนีเข้าเมืองมีอัตราโทษถึงจำคุก แต่ยังไม่เห็นผลเป็นการยับยั้งอาชญากรรมดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ การแก้ปัญหาคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยการเพิ่มโทษในความผิดหลบหนีเข้าเมืองหรือการนิรโทษกรรม มิใช่มาตรการในการแก้ไขที่มีประสิทธิภาพสูงสุด แต่วิธีการแก้ไขนั้นจะต้องกำหนดความผิดและบทลงโทษในความผิดอื่น ๆ เพื่อเพิ่มแรงจูงใจให้มีการเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมาย และน่าจะกำหนดสัดส่วนโทษให้เหมาะสมกับอาชญากรรมที่มีส่วนสัมพันธ์กับการหลบหนีเข้าเมือง คนต่างด้าวกลุ่มที่สอง ได้แก่ กลุ่มคนต่างด้าวที่เข้ามาผ่านระบบการอนุญาต คนต่างด้าวกลุ่มนี้รัฐเก็บข้อมูลเบื้องต้นจากการผ่านระบบการอนุญาต แต่ข้อมูลของรัฐได้รับเป็นข้อมูลที่อาจถูกอำพรางด้วยวิธีการต่าง ๆ การตรวจอนุญาตให้เข้ามาและพำนักปรากฏหลักฐานที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยคนต่างด้าวกลุ่มนี้รัฐมีข้อมูลในทะเบียนคนต่างด้าวในฐานะข้อมูลของรัฐหรือระบบการขอยุ่ต่อของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และกระทรวงการต่างประเทศการปรากฏตัวต่อเจ้าหน้าที่ของคนต่างด้าวกลุ่มนี้เหมือนคนต่างด้าวที่เข้ามาพำนักอยู่เสมือนหนึ่งถูกต้องตามระเบียบกฎหมายการเข้าเมือง แต่ความจริงอำพรางข้อมูลโดยอาศัยระเบียบกฎหมายที่เอื้ออำนวยอาศัยช่องโอกาสจากนโยบายต้อนรับคนต่างด้าวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว การลงทุน โดยการผ่อนผันการออกวีซ่า นโยบายอำนวยความสะดวก และลดขั้นตอนการเข้าเมืองของคนต่างด้าว จึงปรากฏว่าคนต่างด้าวหลาย ๆ ชาติเข้ามาในราชอาณาจักรโดยผิดวัตถุประสงค์ ผ่าฝืนเงื่อนไข เช่น ขออนุญาตเข้ามาเพื่อการท่องเที่ยว แต่กิจกรรมที่เข้ามาเป็นการขอทาน แรงงานผิดกฎหมาย อาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับสัตว์ป่าและทรัพยากรธรรมชาติ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งฝ่าฝืนต่อกฎหมายคนเข้าเมือง นอกจากนี้หลังจากเข้ามาพำนักแล้วอาศัยช่องว่างกฎหมายในการพำนักระยะยาว โดยอ้างเหตุผลด้านมนุษยธรรม ขอลี้ภัยรอไปประเทศที่สาม กระทบกระเทือนต่อคุณธรรมในการเข้ามาและพำนักในราชอาณาจักรและฝ่าฝืนต่อเจตนารมณ์กฎหมายคนเข้าเมืองหลายประการ ในงานวิจัยทางสังคมพบว่าประเทศไทยอาจจะตกเป็นเมืองขึ้นของคนต่างด้าวไปโดยปริยาย เนื่องจากเจ้าของธุรกิจ เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ ลูกจ้าง นายจ้างหลาย ๆ กิจกรรมคนไทยถือครองแทน (นอมินี) คนต่างด้าว ความเป็นอยู่ของคนไทยต้องพึ่งพาคนต่างด้าวในทุก ๆ กิจกรรม พฤติกรรมคนต่างด้าวฝ่าฝืนการพำนักโดยประการต่าง ๆ มีลักษณะอันตรายสร้างความเสียหายให้กับสังคมยากแก่การแก้ไข เพิกถอน ควบคุมเป็นรายกรณีและสร้างความเสียหายแก่ประเทศไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการหลบหนีเข้าเมือง

ความผิดตามกฎหมายคนเข้าเมืองเฉพาะที่มีโทษทางอาญาและพนักงานสอบสวนมีอำนาจทำการสอบสวนโดยเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถูกกำหนดตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ ซึ่งเป็นกฎหมายพิเศษเฉพาะทางที่ระบุความผิดและมีโทษทางอาญาในลักษณะของการเข้าเมืองเป็นกรณีเฉพาะ ดังนั้น ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนแสวงหาข้อเท็จจริงและสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิด ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ยกเว้นกฎหมายที่ได้ระบุไว้เป็นการเฉพาะเป็นสำคัญ เช่น

เรื่องการเข้าเมือง อำนาจการระงับคดีของคณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมืองหรือคณะกรรมการเปรียบเทียบตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๘๔ เพื่อพิจารณาอำนวยการความสะดวกแก่คนต่างด้าวที่กระทำความผิดให้ได้พิจารณาความผิดรวดเร็วขึ้น โดยไม่ต้องนำคดีขึ้นสู่ชั้นศาล เป็นผลทำให้คดีอาญาเล็กน้อย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๓๗

๒. ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง^๑

๒.๑ เป็นฝ่ายอำนวยการด้านยุทธศาสตร์ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติในการวางแผน ควบคุม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และเสนอแนะการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และหน่วยงานในสังกัด

๒.๒ ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาทั่วราชอาณาจักร

๒.๓ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

๓. เขตอำนาจการสอบสวน มีดังนี้^๒

๓.๑ กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการสืบสวนสอบสวน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสอบสวนและการดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว กฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และกฎหมายอื่นที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองรับผิดชอบ ทั้งความผิดอาญาอื่นใดที่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวพันในเขตกรุงเทพมหานคร และตำรวจภูธรภาค ๑ - ๙ ตลอดจนงานดำเนินการเกี่ยวกับการพิสูจน์สัญชาติและการเปรียบเทียบปรับโดยปฏิบัติหน้าที่ดังนี้

^๑ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

^๒ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ.๒๕๖๒

ประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่อง การกำหนดหน่วยงานและเขตอำนาจการรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองของส่วนราชการ (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ.๒๕๖๒

๓.๑.๑ งานสอบสวนและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง
กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว และกฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ รวมทั้ง
ความผิดอาญาอื่นใดที่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวพันกัน

๓.๑.๒ งานดำเนินการเกี่ยวกับการพิสูจน์สัญชาติและการเปรียบเทียบปรับ

๓.๑.๓ งานอื่นๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

๓.๒ กองกำกับการสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง ๓ - ๖ มีหน้าที่
และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนป้องกันปราบปราม ดำเนินคดีและขยายผลการกระทำความผิด
ของคนต่างด้าวเกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติ แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย คนต่างด้าวผู้มีอิทธิพล
กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง กฎหมายว่าด้วย
การทะเบียนคนต่างด้าว กฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และกฎหมายอื่นที่สำนักงาน
ตรวจคนเข้าเมืองรับผิดชอบ สืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กร ขบวนการ ผู้มีอิทธิพล
ที่คาบเกี่ยวระหว่างหลายพื้นที่ในเขตอำนาจการรับผิดชอบของกองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง ๓-๖
ตลอดจนงานดำเนินการเกี่ยวกับการพิสูจน์สัญชาติและการเปรียบเทียบปรับ รวมทั้งงานสืบสวนข้อเท็จจริง
ในการยื่นขออยู่ต่อในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวของคนต่างด้าวในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยปฏิบัติหน้าที่ดังนี้

๓.๒.๑ งานธุรการและงานสารบรรณ รวมทั้งจัดทำสถิติงานเข้า-ออกของกองกำกับการ
สืบสวนสอบสวน

๓.๒.๒ งานประชาสัมพันธ์

๓.๒.๓ ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

๓.๒.๔ ดำเนินการช่วยเหลือและสนับสนุนตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดและด่านตรวจคนเข้าเมือง
ในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง กฎหมายว่าด้วย
การทะเบียนคนต่างด้าว กฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และกฎหมายอื่นที่สำนักงาน
ตรวจคนเข้าเมืองรับผิดชอบ

๓.๒.๕ ดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาที่มีลักษณะการกระทำผิดเป็นองค์กร ขบวนการ
ผู้มีอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกฎหมายที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองรับผิดชอบ

๓.๒.๖ ดำเนินการสอบสวนและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว กฎหมายว่าด้วย
ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และกฎหมายอื่นที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองรับผิดชอบ รวมทั้งความผิด
อาญาอื่นใดที่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวพัน

๓.๒.๗ งานดำเนินการเกี่ยวกับการพิสูจน์สัญชาติและการเปรียบเทียบปรับ

๓.๒.๘ งานสืบสวนข้อเท็จจริงในการยื่นขออยู่ต่อในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวของคนต่างด้าว

๓.๒.๙ งานอื่นๆ ที่ผู้บังคับชามอบหมาย

เขตอำนาจการรับผิดชอบหรือเขตพื้นที่การปกครองของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

หน่วยงาน	สถานที่ตั้ง	เขตอำนาจการรับผิดชอบหรือ เขตพื้นที่การปกครอง
กลุ่มงานสอบสวน บก.สส.สตม.	กรุงเทพมหานคร	ทั่วราชอาณาจักร
กก.สส.บก.ตม.๓	กรุงเทพมหานคร	พื้นที่ บก.ตม.๓ (ตำรวจภูธรภาค ๑,๒ และ ๓)
กก.สส.บก.ตม.๔	จังหวัดขอนแก่น	พื้นที่ บก.ตม.๔ (ตำรวจภูธรภาค ๓ และ ๔)
กก.สส.บก.ตม.๕	จังหวัดเชียงใหม่	พื้นที่ บก.ตม.๕ (ตำรวจภูธรภาค ๕ และ ๖)
กก.สส.บก.ตม.๖	จังหวัดสงขลา	พื้นที่ บก.ตม.๖ (ตำรวจภูธรภาค ๘ และ ๙)

คำนิยามในคู่มือฉบับนี้

- (๑) “คนต่างด้าว” หมายถึง บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย^๓
- (๒) “คนเข้าเมือง” หมายถึง คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักร
- (๓) “เจ้าของพาหนะ” หมายถึงรวมถึงตัวแทนของเจ้าของ ผู้เช่า ตัวแทนผู้เช่า ผู้ครอบครองหรือตัวแทน ผู้ครอบครองพาหนะ แล้วแต่กรณี
- (๔) “ผู้ควบคุมพาหนะ” หมายถึง นายเรือหรือผู้รับผิดชอบในการควบคุมพาหนะ
- (๕) “คนประจำพาหนะ” หมายถึง ผู้ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ประจำหรือทำงานประจำพาหนะ และเพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฯ ให้หมายความรวมถึงผู้ควบคุมพาหนะซึ่งขับพาหนะโดยไม่มีคนประจำพาหนะ
- (๖) “เจ้าบ้าน” หมายถึง ผู้ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครองบ้าน ในฐานะเป็นเจ้าของผู้เช่าหรือในฐานะอื่นใด ตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎร
- (๗) “การค้น” หมายถึงการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ใช้อำนาจและหน้าที่ที่มีอยู่ตามกฎหมายทำการตรวจสอบเพื่อค้นหาหรือยึดสิ่งของซึ่งจะใช้เป็นพยานหลักฐานตามกฎหมายได้ หรือเพื่อพบและช่วยบุคคลที่ถูกหน่วงเหนี่ยวกักขังโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือเพื่อพบบุคคลที่มีหมายจับหรือคำสั่งของศาลเพื่อนำมาดำเนินคดีตามกฎหมาย
- (๘) “การจับ” หมายถึงการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ใช้อำนาจและหน้าที่ที่มีอยู่ตามกฎหมายทำให้ผู้ถูกจับถูกจำกัดเสรีภาพในร่างกายและทำให้เสรีภาพในการเคลื่อนที่สิ้นสุดลง รวมทั้งกรณีที่ผู้จับแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับว่าเขาต้องถูกจับแล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวน

^๓ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๔

(๙) “ผู้ถูกจับ” หมายถึงบุคคลที่ถูกจับมาหาเจ้าพนักงานโดยจะถูกกล่าวหาแล้วหรือไม่ก็ตาม

(๑๐) “สำนวนการสอบสวน” หมายความว่าบรรดาสรรพเอกสารทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับคดีที่พนักงานสอบสวนได้รวบรวมไว้เช่นบันทึกคำให้การของผู้ที่พนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานอื่นเป็นผู้ทำเอกสารที่ยื่นเป็นพยานข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหาเพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา

(๑๑) “สำนวนไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด” หมายถึงสำนวนคดีที่ไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๔๐(๑) รวมทั้งคดีที่ไม่รู้จักชื่อ ชื่อสกุล และมีตำหนิรูปพรรณไม่เพียงพอที่จะเขียนภาพเหมือนผู้กระทำความผิดเพื่อขอให้ศาลออกหมายจับได้

(๑๒) “สำนวนคดีรู้ตัวผู้กระทำความผิด” หมายถึงสำนวนคดีที่รู้จักชื่อ ชื่อสกุล หรือรู้จักชื่อ แต่ไม่รู้จักชื่อสกุล หรือไม่รู้จักชื่อ ชื่อสกุล แต่มีตำหนิรูปพรรณเพียงพอที่จะเขียนภาพเหมือนผู้กระทำความผิดเพื่อขอให้ศาลออกหมายจับได้

(๑๓) “แจ้งให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด (ฐานความผิด)” หมายถึง การที่พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้ต้องหาที่มาปรากฏตัวต่อหน้า ทราบถึงการกระทำหรือพฤติการณ์ทั้งหลายที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำการอันเป็นความผิดต่อกฎหมาย รวมถึงรายละเอียดเกี่ยวกับเวลาและสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำนั้น ๆ อีกทั้งบุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องด้วยพอสมควรเท่าที่จะให้ผู้ต้องหาเข้าใจถึงการกระทำที่เป็นความผิดได้

(๑๔) “ข้อหา” หมายถึง การปรับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดเข้ากับข้อกฎหมายว่า การกระทำของผู้ต้องหานั้นเป็นความผิดฐานใด ตามบทกฎหมายใด

(๑๕) “ผู้กล่าวหา” หมายถึง ผู้ร้องทุกข์หรือผู้กล่าวโทษ ซึ่งจะเป็นผู้เสียหายหรือมิใช่ผู้เสียหายก็ได้

(๑๖) “ผู้เสียหาย” หมายถึง บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ ดังบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔, ๕ และ ๖

(๑๗) “พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ”

(๑๗.๑) กรณีความผิดเกิดในราชอาณาจักรในเขตท้องที่ใดท้องที่หนึ่งท้องที่เดียว โดยปกติ ให้หมายถึง พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ความผิดอาญาได้เกิด หรืออ้าง หรือ เชื่อว่าได้เกิดในเขตอำนาจของตน แต่ในกรณีเมื่อมีเหตุจำเป็นหรือเพื่อความสะดวก ให้หมายถึง พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ผู้ต้องหาที่อยู่หรือถูกจับในเขตอำนาจของตน

อำนาจการสอบสวน

กรณีความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักรท้องที่เดียว ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๘

พนักงานสอบสวนที่จะมีอำนาจทำการสอบสวนได้คือ

๑) พนักงานสอบสวนท้องที่ ที่ความผิดเกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดในเขตอำนาจของตน

๒) พนักงานสอบสวนท้องที่ ที่ผู้ต้องหาที่อยู่ หรือถูกจับภายในเขตอำนาจของตน

*** หากในสำนวนการสอบสวนมีการสอบสวนโดย นอกเหนือจากข้อ ๑) และ ๒) โดยไม่ได้เป็น

การทำการแทน ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๒๘ มีผลทำให้เป็นการสอบสวนไม่ชอบ ***

(๑๗.๒) กรณีความผิดเกิดในราชอาณาจักรเกี่ยวพันกันหลายท้องที่ตั้งแต่สองท้องที่ขึ้นไป ถ้าจับผู้ต้องหาได้แล้ว ให้หมายถึงพนักงานสอบสวนซึ่งท้องที่ที่จับอยู่ในเขตอำนาจ ถ้าจับผู้ต้องหาไม่ได้ ให้หมายถึงพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่พบการกระทำผิดก่อนอยู่ในเขตอำนาจ

(๑๗.๓) กรณีความผิดเกิดนอกราชอาณาจักร ให้หมายถึง อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาราชการแทน

(๑๘) “หัวหน้าพนักงานสอบสวน” หมายถึง พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบที่ดำรงตำแหน่งเป็น “หัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน” รวมถึง ผู้บังคับการตำรวจ, ผู้บัญชาการตำรวจ , ทั้งนี้ เฉพาะที่มีอำนาจสอบสวนในเขตอำนาจของตน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติซึ่งมีอำนาจสอบสวนทั่วราชอาณาจักร และผู้รักษาราชการแทนในแต่ละตำแหน่ง ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๔๐

(๑๙) “คณะพนักงานสอบสวน” หมายถึง พนักงานสอบสวนทั้งหลายที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่รับผิดชอบการทำสำนวนการสอบสวน

(๒๐) “พนักงานสอบสวนเจ้าของสำนวน” หมายถึง พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบที่เป็นผู้รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ หรือ ได้รับมอบหมายจาก “หัวหน้าพนักงานสอบสวน” ให้ทำหน้าที่รับผิดชอบการทำ “สำนวนการสอบสวน”

๔. กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

๔.๑ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒

๔.๒ พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๖๐

๔.๓ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๔.๔ พระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ.๒๕๔๓

๔.๕ พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

บทที่ ๒

ขั้นตอนการปฏิบัติงานสอบสวน

๑. การรับคำร้องทุกข์

๑.๑ ประเภทการรับแจ้งความ

การรับแจ้งความให้ปฏิบัติตามคำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ บทที่ ๒ ข้อ ๑.๑ ซึ่งกำหนดให้รับแจ้งความทุกเรื่อง มีรายละเอียดทั้งการรับแจ้งที่เกี่ยวกับคดี และไม่เกี่ยวกับคดี โดยในคำสั่งดังกล่าวกำหนดรายละเอียดวิธีการปฏิบัติไว้ครอบคลุมทุกเรื่องแล้ว ตามหัวข้อที่ ๑.๑.๑ - ๑.๑.๖

๑.๒ ประเภทการร้องทุกข์

เป็นกรณีที่บุคคลที่เป็นผู้เสียหายตามกฎหมายได้มาพบพนักงานสอบสวนกล่าวหาว่ามีผู้กระทำความผิดในทางอาญาเกิดขึ้น ไม่ว่าจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม ซึ่งกระทำความผิดทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย และผู้เสียหายมีเจตนาที่จะให้ผู้กระทำความผิดนั้นได้รับโทษตามกฎหมาย (ป.วิ.อาญา.มาตรา ๒(๗))

วิธีการร้องทุกข์

๑. ร้องทุกข์ต่อตำรวจซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่รองหรือเหนือพนักงานสอบสวนก็ได้
๒. กรณีร้องทุกข์ด้วยหนังสือ ให้รับจัดการส่งไปยังพนักงานสอบสวน
๓. กรณีร้องทุกข์ด้วยวาจา ให้รับจัดการให้ผู้เสียหายไปพบกับพนักงานสอบสวนเพื่อจดบันทึกคำร้องทุกข์ (ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๒๔)
๔. กรณีเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี เป็นผู้ร้องทุกข์ ให้จัดนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการ ในการจดบันทึกคำร้องทุกข์ด้วย เว้นแต่มีเหตุจำเป็นไม่อาจรอได้และเด็กไม่ร้องขอก็ให้รับคำร้องทุกข์และบันทึกเหตุไว้ (ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๒๔/๑)

๑.๓ ที่มาของการรับแจ้งความ

คือช่องทางในการเข้ามาของเรื่องราวที่จะต้องรับแจ้ง

๑.๓.๑ มีผู้มาแจ้งต่อพนักงานสอบสวน

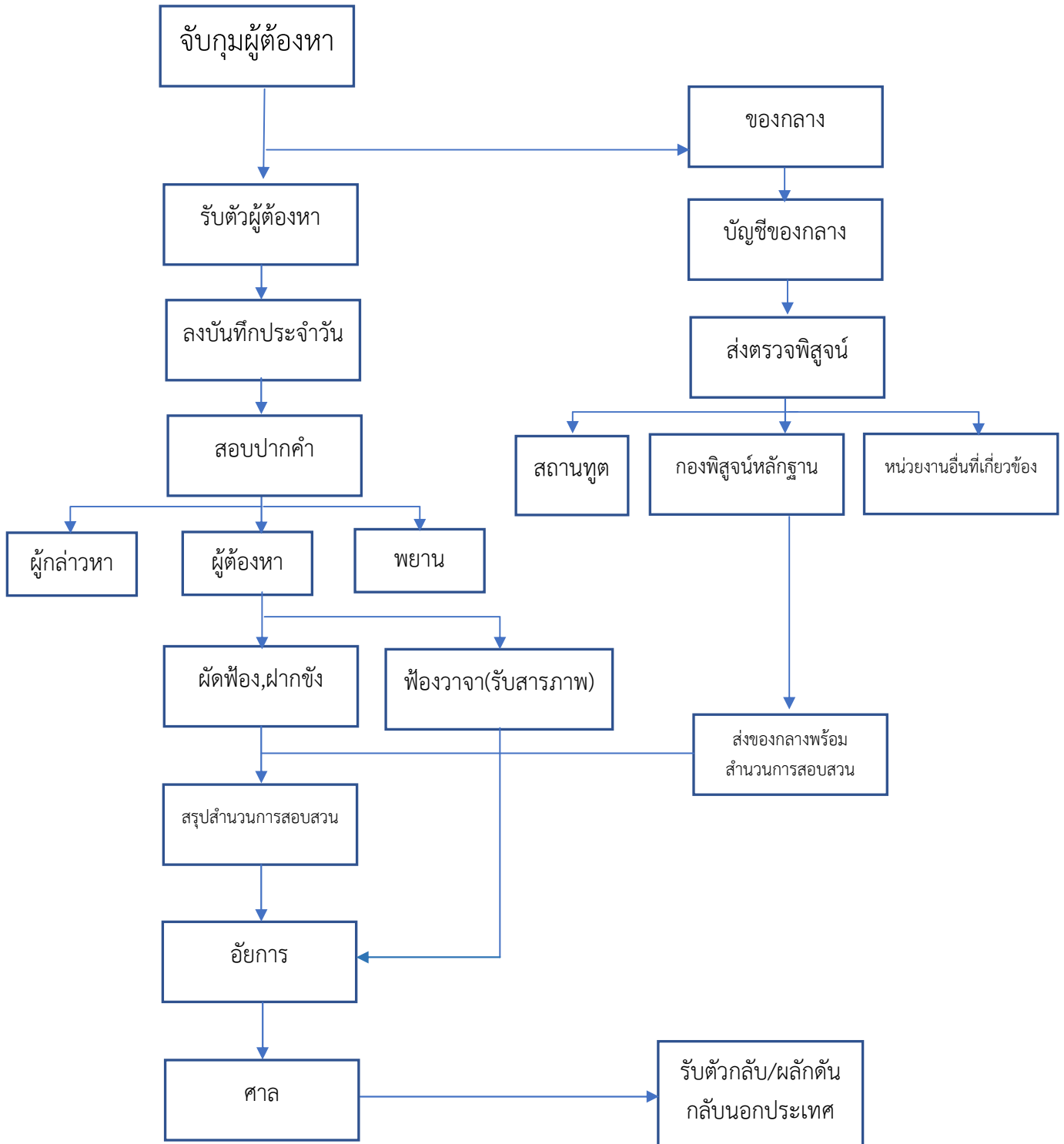
๑.๓.๒ มีเจ้าหน้าที่จับกุมตัวผู้ต้องหาพร้อมทั้งคำร้องทุกข์

๑.๓.๓ คำร้องทุกข์เป็นหนังสือ เช่น หน่วยงานราชการร้องทุกข์เป็นหนังสือและพนักงานสอบสวนได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ทำการสอบสวนคดีอาญาต่อไป

๑.๓.๔ ปรากฏจากการสืบสวนของพนักงานสอบสวนเอง แล้วจำเป็นต้องมีการกล่าวโทษให้มีการสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

๑.๓.๕ มีคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ทำการสอบสวนคดีอาญาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ขั้นตอนการดำเนินการ (กรณีจับกุมผู้ต้องหา)

๒. การรวบรวมพยานหลักฐาน

๒.๑ การตรวจสถานที่เกิดเหตุ (Crime Scene investigation) เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน โดยอาจทำการตรวจสถานที่เกิดเหตุร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายอื่น เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจกองพิสูจน์หลักฐาน เพื่อที่จะดำเนินการตรวจหาวัตถุพยานหรือพยานทางกายภาพคนอื่น เมื่อเกิดอาชญากรรมขึ้นในทุกกรณี และรวมทั้งการตายด้วย

วัตถุประสงค์ของการตรวจสถานที่เกิดเหตุ คือการตรวจหาพยานหลักฐาน เพื่อทราบความจริง และเพื่อพิสูจน์ความผิด อันเป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวน ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ ให้คำนิยามของ “การสอบสวน” ไว้ หมายความว่า “การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือการพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องโทษ” นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๑ ยังได้กำหนดถึงอำนาจของพนักงานสอบสวนเอาไว้ ด้วยว่า “ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา และเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิด และพิสูจน์ให้เห็นความผิด”

พยานหลักฐาน หมายถึง พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ตลอดจนพยานหลักฐานอื่นที่ใช้พิสูจน์ข้อเท็จจริงในการกระทำผิดได้

เมื่อเกิดเหตุการณ์การกระทำความผิดกฎหมายอาญาขึ้น ผู้กระทำความผิดมักทิ้งร่องรอยพยานหลักฐานไว้ในสถานที่เกิดเหตุและในสถานที่เกิดเหตุหลังเกิดเหตุแล้ว จะมีพยานหลักฐานหลายชนิดที่รอการเข้าไปตรวจค้นหา หากละเลยการเข้าตรวจโดยทันที หรือเข้าตรวจไม่ถูกหลักวิธีอาจทำให้พยานหลักฐานบางอย่างสูญหายไปหรือถูกทำลายเสียหายได้

ขั้นตอนของการตรวจสถานที่เกิดเหตุ

ขั้นตอนที่ ๑ การเตรียมตัว หรือเตรียมความพร้อม (Preparation) เป็นการตรวจสอบความพร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุเช่น แจ้งผู้เสียหาย ผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องร่วมเข้าตรวจสถานที่เกิดเหตุ เตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงการประเมินสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ รวมทั้งดำเนินการรายงานเหตุ

ขั้นตอนที่ ๒ การดำเนินการเมื่อถึงสถานที่เกิดเหตุ (Approach of Scene) เป็นการเตรียมความพร้อมครั้งสุดท้าย การปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุเพื่อป้องกันการทำลายวัตถุพยาน การตั้งประเด็นคำถามเก็บข้อมูลพยานจากสถานที่เกิดเหตุ พิจารณาวามีอันตรายในสถานที่เกิดเหตุ รวมทั้งพิจารณาลักษณะการกระทำความผิดในคดี

ขั้นตอนที่ ๓ การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ (Protection of Secure or Secure the Scene) เมื่อถึงสถานที่เกิดเหตุ ต้องพิจารณาขอบเขตในการป้องกันสถานที่เกิดเหตุเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุพยานทั้งหมด ให้มีการจัดเจ้าหน้าที่ดูแลบริเวณรอบสถานที่เกิดเหตุ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปบริเวณที่เกิดเหตุ

ขั้นตอนที่ ๔ การตรวจสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น (Initiate Preliminary Survey) เป็นการตรวจสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น โดยการการบันทึกภาพและสำรวจสถานที่โดยละเอียด

ขั้นตอนที่ ๕ การประเมินพยานหลักฐานที่พบในสถานที่เกิดเหตุ (Evaluate Physical Evidence Possibility) เป็นการประเมินถึงพยานหลักฐานที่อาจพบในสถานที่เกิดเหตุ ชนิดที่เสียหายง่าย เช่น รอยนิ้วมือ ฝ่ามือ รอยเท้าแฝง เส้นขน เส้นผม คราบโลหิต เพื่อนำส่งตรวจพิสูจน์อย่างถูกต้อง

ขั้นตอนที่ ๖ การบรรยายสภาพของสถานที่เกิดเหตุ (Prepare Narrative Description) บรรยายสภาพทั่วไปและลักษณะพิเศษของสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งการบันทึกอาจทำได้หลายวิธี เช่น บันทึกเสียง การเขียน หรือบันทึกวิดีโอ

ขั้นตอนที่ ๗ การถ่ายภาพในสถานที่เกิดเหตุ (Depict Scene Photographically) ถ่ายภาพสภาพของสถานที่เกิดเหตุทั้งระยะไกล กลาง และใกล้ โดยให้ครอบคลุมสภาพหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสถานที่เกิดเหตุ โดยเฉพาะวัตถุพยานที่พบในสถานที่เกิดเหตุ

ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำแผนผัง /แผนที่ การสเก็ตซ์ภาพสถานที่เกิดเหตุ (Prepare Diagram/Sketch of Scene) เป็นการสเก็ตซ์ภาพของสถานที่เกิดเหตุ โดยมีการกำหนดทิศ มาตรฐาน และระยะต่างๆ

ขั้นตอนที่ ๙ การตรวจสถานที่เกิดเหตุอย่างละเอียด (Conduct Detailed Search) เป็นการค้นหาพยานหลักฐานที่อาจพบในสถานที่เกิดเหตุ โดยการค้นหาจะใช้รูปแบบตามความเหมาะสม เช่น แบบตาราง ก้นหอย ฯลฯ

ขั้นตอนที่ ๑๐ การบันทึกและตรวจเก็บพยานหลักฐาน (Record and Collect Physical Evidence) เป็นการบันทึกตำแหน่งและถ่ายภาพพยานหลักฐาน เพื่อกำหนดตำแหน่งของพยานหลักฐาน ก่อนการเก็บพยานหลักฐาน

ขั้นตอนที่ ๑๑ การตรวจสอบขั้นสุดท้าย (Conduct Final Survey) เป็นการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลต่างๆ รวมถึงการเก็บพยานหลักฐานว่าได้กระทำถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่

ขั้นตอนที่ ๑๒ การออกและส่งคืนสถานที่เกิดเหตุ (Release Scene) การส่งมอบคืนสถานที่เกิดเหตุ ต้องมีบันทึก วันเวลาที่ส่งมอบคืนสถานที่เกิดเหตุ

๒.๒ การสอบสวนผู้กล่าวหา/ผู้ต้องหา/พยาน

๒.๒.๑ การสอบสวนปากคำพยาน

สอบให้เห็นว่าพยานมีความเกี่ยวข้องกับคดีนี้หรือไม่ เป็นประจักษ์พยานหรือพยานแวดล้อม

พยานผู้เสียหาย/พยานผู้ต้องหา (ไม่บังคับให้สอบ) ตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๘ บทที่ ๕ ข้อ ๒๕๔

พยานที่เป็นบุคคลต่างชาติที่ไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยได้ พนักงานสอบสวนต้องจัดหาล่ามแปลในการสอบปากคำ

การป้องกันพยานพยานสำคัญในคดี และมีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง หรือหากอยู่ที่เดิม จะเกิดอันตรายก่อนไปเบิกความ หรือจะหลบหนี๑.ให้จัดการป้องกันพยาน โดยหาที่พักอาศัยให้ ๒.หากฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ให้ขอสืบพยานโดยเร็ว

พยานผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้ออกรายงานผลการตรวจไว้แล้วไม่ต้องบันทึกปากคำอีก

ค่าตอบแทนพยาน พยานมาให้การในสำนวนมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนในจังหวัด ๒๐๐ บาท ต่างจังหวัด ๕๐๐ บาท (ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายแก่พยานฯ พ.ศ.๒๕๔๗)

๑) ประเด็นในการสอบปากคำพยานคนต่างด้าวคดี “นำพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรหรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันเป็นการอุปการะหรือช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่คนต่างด้าวให้เข้ามาในราชอาณาจักร”

(๑) พยานสามารถ พูด ฟัง และเข้าใจภาษาไทยหรือไม่ เป็นคนสัญชาติอะไร มีภูมิลำเนาอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพอะไร

(๒) พยานเกี่ยวข้องกับคดีนี้อย่างไร

(๓) ขอทราบพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องในคดีนี้

(๔) ท่านมีเอกสารประจำตัว หรือหนังสือเดินทางหรือไม่

(๕) ท่านเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทย เมื่อใด จุดนัดพบที่ใด โดยวิธีการใด มีผู้ร่วมเดินทางมากับหรือไม่ อย่างไร

(๖) ในการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทย มีผู้ใดเป็นผู้ติดต่อหรือนำท่านเข้ามาในราชอาณาจักร จำนวนกี่คน ขอทราบตำหนิรูปพรรณ หรือพาหนะใด ขอทราบรายละเอียด

(๗) ค่าใช้จ่ายในการเข้ามาในราชอาณาจักรไทย จำนวนเท่าใด ชำระโดยวิธีใด โอนให้กับผู้ใด มีหลักฐานในการชำระเงินหรือไม่ อย่างไร

(๘) ขณะที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทย ได้มีการบันทึกภาพถ่ายหรือวิดีโอไว้หรือไม่ อย่างไร

(๙) ขอทราบสาเหตุที่ท่านเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร และเมื่อเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรไทยแล้วจะพักอาศัยกับผู้ใด ที่ไหน

(๑๐) ผู้ต้องหาจะอ้างพยานบุคคล พยานเอกสารหรือวัตถุพยานใด ๆ หรือไม่

(๑๑) เหตุเกิดที่ไหน เมื่อใด มีแสงสว่างหรือไม่ อย่างไร

(๑๒) เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่

๒) ประเด็นในการสอบปากคำพยานคดี “ซ่อนเร้น หรือช่วยด้วยประการใด ๆ เพื่อให้คนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้นพ้นจากการจับกุม”

(๑) พยานสามารถ พูด ฟัง และเข้าใจภาษาไทยหรือไม่ เป็นคนสัญชาติอะไร มีภูมิลำเนาอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพอะไร

(๒) พยานเกี่ยวข้องกับคดีนี้อย่างไร

(๓) ขอทราบพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องในคดีนี้

(๔) ท่านมีเอกสารประจำตัว หรือหนังสือเดินทางหรือไม่

(๕) ท่านเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทย เมื่อใด โดยวิธีการใด

(๖) ในการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทย มีผู้ใดให้ความช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกหรือไม่ อย่างไร โดยพาหนะใด

(๗) ผู้ต้องหาจะอ้างพยานบุคคล พยานเอกสารหรือวัตถุพยานใด ๆ หรือไม่

(๘) เหตุเกิดที่ไหน เมื่อใด

(๙) เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่

๓) ประเด็นในการสอบปากคำพยาน/ผู้เสียหาย คดี “ค้ำมนุษย์”

(๑) พูดและฟังภาษาไทยได้เข้าใจดีหรือไม่ จะให้การเป็นภาษาใดต้องการล่ามแปลหรือไม่

(๒) ท่านยินยอมให้พนักงานสอบสวนชายเป็นผู้ร่วมทำการสอบสวนหรือไม่ ท่านมีภูมิลำเนา และปัจจุบันพักอาศัยอยู่ที่ใด ประกอบอาชีพอะไร

(๓) ท่านเกี่ยวข้องกับคดีนี้อย่างไร

(๔) ขอทราบประวัติส่วนตัวของท่าน

(๕) ขอทราบข้อเท็จจริงก่อนเดินทางมาประเทศไทย

(๖) ใช้เวลาในการตัดสินใจที่จะทำงานที่ประเทศไทยนานหรือไม่ ได้ปรึกษาใครหรือไม่ มีเหตุจูงใจใดที่สำคัญ จึงตกลงที่จะทำงานตามที่มีคนชักชวน

(๗) ท่านเคยเดินทางไปต่างประเทศมาก่อนหรือไม่ อย่างไร

(๘) ผู้ต้องหาได้ยึดเอกสารใดของท่านไปบ้าง ยึดเมื่อใด

(๙) ผู้ต้องหา หรือผู้ใดได้เคยทำร้ายร่างกายท่านหรือไม่อย่างไร

(๑๐) ผู้ต้องหาได้เคยกักขังท่านหรือไม่อย่างไร สามารถไปไหนมาไหนได้อิสระหรือไม่

(๑๑) ผู้ต้องหา ได้ทำบัญชีการใช้หนี้ของท่านหรือไม่ ท่านเคยขอตรวจสอบหรือไม่

อย่างไร

(๑๒) ท่านจะต้องจ่ายค่าเช่าห้องหรือค่าอาหารหรือไม่

(๑๓) มูลหนี้ที่ผู้ต้องหาได้บอกกับท่าน เป็นเงินจำนวนเท่าใด และค่าใช้จ่ายในการเดินทางปกติจากประเทศ ... - ไทย เป็นจำนวนประมาณเท่าใด มูลหนี้ที่ ผู้ต้องหาบอกกับท่านนั้นเกินกว่าที่ควรจะเป็นไปเท่าใด ท่านรู้สึกเช่นไร กับข้อสัญญามูลหนี้ดังกล่าว

(๑๔) ระหว่างที่ท่านทำงาน เคยถูกตำรวจจับหรือไม่ อย่างไร

(๑๕) ขอทราบว่าระหว่างที่ท่านพักอาศัยและทำงานให้กับผู้ต้องหา ผู้ต้องหาอนุญาตให้ท่านใช้โทรศัพท์หรือไม่ อย่างไร

(๑๖) ขอทราบวิธีขายบริการทางเพศของท่านกับลูกค้า

(๑๗) ท่านคิดว่า ใครได้รับผลประโยชน์จากการหลอกลวงท่านมาทำงานขายบริการทางเพศครั้งนี้

(๑๘) สภาพห้องที่ท่านอยู่กับผู้ต้องหาเป็นอย่างไร กินอยู่อย่างไร

(๑๙) ท่านประสงค์จะนำพยานหลักฐานใดมอบให้พนักงานสอบสวนหรือไม่ อย่างไร

(๒๐) ตามที่พนักงานสอบสวนให้ท่านดูภาพถ่ายของผู้ต้องหา สัญชาติ... หมายเลขหนังสือเดินทาง นั้น ขอทราบว่าเป็นบุคคลเดียวกันกับผู้ต้องหาคนที่หลอกลวงให้ท่านมาขายบริการทางเพศ) ของท่านหรือไม่ อย่างไร

(๒๑) ขอทราบตำหนิรูปพรรณของผู้ต้องหา

(๒๒) ท่านต้องการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ ท่านประสงค์จะเรียกค่าเสียหายจากผู้ต้องหาจำนวนเท่าใด

(๒๓) เหตุเกิดที่ไหน เมื่อใด

(๒๔) เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่

๒.๒.๒ การสอบสวนปากคำผู้ต้องหา

ก่อนการแจ้งข้อกล่าวหา ต้องมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าผู้ถูกกล่าวหา ได้กระทำความผิดตามที่ผู้ถูกกล่าวหาจริง (หลักการให้พิจารณาเทียบเคียง ม.๖๖ คือถ้าไปขอออกหมายจับ หลักฐานพอที่ศาลออกหมายจับให้หรือไม่)

เมื่อพนักงานสอบสวนได้ตัวผู้ต้องหาไม่ว่าจะมาปรากฏตัวต่อหน้าพนักงานสอบสวนตามหมายเรียก หรือถูกจับตัวส่งมายังพนักงานสอบสวน เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับตัวผู้ต้องหาไว้แล้ว จะต้องทำการแจ้งข้อหาและทำการสอบสวนปากคำ ซึ่งมีขั้นตอนและแนวทางในการดำเนินการในส่วนที่สำคัญดังนี้

๑) พนักงานสอบสวนต้องจัดทำรูปถ่ายผู้ต้องหา พร้อมระบุชื่อ-สกุล วันเดือนปีเกิด อายุ สัญชาติ และลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ต้องหา รวมทั้งนำสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนผู้ต้องหา สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาสูติบัตรหรือหนังสือสำคัญของทางราชการซึ่งยืนยันตัวผู้ต้องหาประกอบสำนวนการสอบสวนไว้ โดยพนักงานสอบสวนจะต้องลงลายมือชื่อกำกับไว้ และพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบจะต้องกระทำในโอกาสแรกที่เริ่มคดี

๒) การถามปากคำและบันทึกคำให้การผู้ต้องหา ให้ถือปฏิบัติตามประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๘ บทที่ ๕

๓) การถามปากคำเพื่อบันทึกคำให้การ ห้ามพนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำการโดยมิชอบประการใด ๆ เพื่อจูงใจให้ผู้ต้องหาให้การอย่างใด ๆ ในเรื่องที่ต้องหา นั้น ให้ดำเนินการตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓๕ และให้แจ้งให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด แล้วจึงแจ้งข้อหาให้ทราบตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓๔ วรรคแรก)

๔) การแจ้งสิทธิผู้ต้องหาก่อนถามคำให้การจะต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบถึงสิทธิของผู้ต้องหา^๔ โดยบันทึกในบันทึกคำให้การผู้ต้องหาว่า

(๑) มีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ก็ได้ ถ้าให้การถ้อยคำที่ให้การนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

(๒) มีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ และกรณีมีผู้ร่วมฟังในการ สอบปากคำนั้น ให้บันทึกรายละเอียดชื่อ ชื่อสกุล สถานภาพ ที่อยู่ ของบุคคลนั้นไว้โดยละเอียดเพียงพอที่จะติดตามตัวมาในภายหลังได้

๕) คดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิตหรือผู้ต้องหาไม่อายุไม่เกินสิบแปดปีในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา ก่อนเริ่มถามปากคำต้องถามผู้ต้องหามีทนายความหรือไม่ หากไม่มีพนักงานสอบสวนจะต้องจัดหาทนายความให้ (กฎหมายบังคับให้รัฐจัดหาทนายให้ แม้ผู้ต้องหาไม่ต้องการทนายความก็ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓๔/๑)

๖) คดีที่มีอัตราโทษจำคุก ก่อนเริ่มถามคำให้การ ต้องถามผู้ต้องหามีทนายความหรือไม่ หากไม่มีต้องการให้จัดหาทนายความให้หรือไม่ หากผู้ต้องหาไม่ต้องการทนายก็ไม่ต้องจัดหาทนายความให้

๗) การแจ้งข้อหาจะต้องมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้ต้องหาผู้นั้นจะได้กระทำความผิดตามข้อหา นั้น และการแจ้งข้อหาจะต้องบันทึกรายละเอียดถึงพฤติการณ์หรือเหตุการณ์ที่ผู้ต้องหาได้ก่อขึ้น และแจ้งกับผู้ต้องหาให้ทราบว่ากระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดฐานใด (ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓๔ วรรคแรก ,วรรคสอง)

^๔ คำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ บทที่ ๓ ข้อ ๓.๑.๒ และ ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓๔/๔

๘) กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหา มาปรากฏตัวต่อหน้าพนักงานสอบสวน หากยังไม่มีหลักฐาน ตามสมควรว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดตามข้อหา นั้น ให้พนักงานสอบสวนระบุงการกระทำตามที่ผู้กล่าวหา ได้กล่าวหาเท่านั้น ไม่ต้องแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดและฐานความผิด ให้ผู้ต้องหาทราบแต่อย่างใด

๙) การแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด พนักงานสอบสวนต้องแจ้งพฤติการณ์และการกระทำทั้งหลายของผู้ต้องหาที่ได้ก่อขึ้น โดยเป็นการย่อ พฤติการณ์และข้อเท็จจริงที่ระบุว่าผู้ต้องหาได้กระทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร อันเป็นเรื่องราวหรือ เหตุการณ์ที่ผู้ต้องหาได้ก่อขึ้นและยืนยันให้ผู้ต้องหาทราบด้วยว่าการกระทำดังกล่าวของผู้ต้องหานั้นเข้าข่าย เป็นความผิดฐานใด (พนักงานสอบสวนไม่ควรนำเอาสำเนารายละเอียดคำให้การผู้กล่าวหาหรือพยาน ที่ให้ปากคำไว้ต่อพนักงานสอบสวนทั้งหมด มาใส่เป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้ กระทำความผิด เนื่องจากอาจมีข้อความในบันทึกคำให้การผู้กล่าวหาหรือพยานที่อาจทำให้ผู้ต้องหาได้ทราบถึง ผู้ให้เบาะแสหรือผู้พบเห็นการกระทำความผิดของผู้ต้องหา อันอาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของบุคคลผู้ให้เบาะแส หรือผู้เห็นเหตุการณ์ได้)

๑๐) กรณีผู้ต้องหาให้ปากคำแล้ว ไม่ยอมลงลายมือชื่อ ก็ให้พนักงานสอบสวนหมายเหตุ ไว้ โดยห้ามบังคับให้ผู้ต้องหาลงลายมือชื่อ

๑๑) ประเด็นในการสอบปากคำผู้ต้องหาคดี “ซ่อนเร้น หรือช่วยด้วยประการใด ๆ เพื่อให้คนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้นพ้นจากการจับกุม”

(๑) ผู้ต้องหามีทนายความหรือไม่ ประสงค์ให้ผู้ใดร่วมฟังการสอบสวนปากคำ หรือไม่ และตามที่พนักงานสอบสวนได้แจ้งสิทธิของผู้ต้องหาและข้อกล่าวหาให้ทราบนั้น เข้าใจดีแล้วหรือไม่ และจะให้การอย่างไร

(๒) ขอทราบประวัติผู้ต้องหาพอสังเขป และผู้ต้องหาเคยต้องหาหรือต้องโทษ คดีอาญาใดๆ มาก่อนหรือไม่

(๓) รับกลุ่มคนต่างด้าวมาจากที่ไหน อย่างไร ด้วยพาหนะใด

(๔) มีผู้ใดให้ความช่วยเหลือในการขนบุคคลต่างด้าวหรือไม่ อย่างไร

(๕) รถยนต์ที่ใช้ในการขนกลุ่มคนต่างด้าว มีทั้งหมดกี่คัน เป็นของใคร

(๖) ท่านได้รับคำตอบอย่างไร

(๗) ขงกลางในคดีนี้มีอะไรบ้าง และถูกยึดได้จากที่ใด

(๘) เหตุเกิดที่ไหน เมื่อใด

(๙) ผู้ต้องหาจะอ้างพยานบุคคล พยานเอกสารหรือวัตถุพยานใด ๆ หรือไม่

(๑๐) เคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้มาก่อนหรือไม่

หมายเหตุ ** กรณีผู้ต้องหารับว่า รับบุคคลต่างด้าวมาตั้งแต่นอกราชอาณาจักรและเข้ามา ในราชอาณาจักรไทย จะต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๐ แจ้งไปยังอัยการสูงสุด ให้เป็นผู้รับผิดชอบสำนวนการสอบสวนหรือจะมอบหมายให้อัยการหรือพนักงานสอบสวนคนใด เป็นผู้รับผิดชอบการสอบสวนแทนก็ได้

๑๒) ประเด็นในการสอบปากคำผู้ต้องหาคดี “เป็นบุคคลต่างด้าวเดินทางเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรโดยการอนุญาตสิ้นสุด”

(๑) ผู้ต้องหามีความหรือไม่ ประสงค์ให้ผู้ใดร่วมฟังการสอบสวนปากคำหรือไม่ และตามที่พนักงานสอบสวนได้แจ้งสิทธิของผู้ต้องหาและขอกล่าวหาให้ทราบนั้น เข้าใจดีแล้วหรือไม่ และจะให้การอย่างไร

(๒) ผู้ต้องหามีล่ามหรือไม่ จะให้การเป็นภาษาใด และผู้ต้องหามีความหรือไม่ ประสงค์ให้ผู้ใดร่วมฟังการสอบสวนปากคำหรือไม่ และตามที่พนักงานสอบสวนได้แจ้งสิทธิของผู้ต้องหาและขอกล่าวหาให้ทราบนั้น เข้าใจดีแล้วหรือไม่ และจะให้การอย่างไร

(๓) ขอทราบประวัติผู้ต้องหาพอสังเขป และผู้ต้องหาเคยต้องหาหรือต้องโทษคดีอาญาใด ๆ มาก่อนหรือไม่

(๔) ท่านมีเอกสารประจำตัว หรือหนังสือเดินทางหรือไม่

(๕) ท่านเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทย เมื่อใด โดยวิธีการใด

(๖) ท่านได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรด้วยวีซ่าประเภทใด และได้รับอนุญาตให้อยู่ระยะเวลาเท่าใด การอนุญาตสิ้นสุดเมื่อใด

(๗) เหตุเกิดที่ไหน เมื่อใด

(๘) ผู้ต้องหาจะอ้างพยานบุคคล พยานเอกสารหรือวัตถุพยานใด ๆ หรือไม่

(๙) ท่านเคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้หรือไม่ อย่างไร

๑๓) ประเด็นในการสอบปากคำผู้ต้องหาคดี “เป็นบุคคลต่างด้าวเดินทางเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต”

(๑) ผู้ต้องหามีล่ามหรือไม่ จะให้การเป็นภาษาใด และผู้ต้องหามีความหรือไม่ ประสงค์ให้ผู้ใดร่วมฟังการสอบสวนปากคำหรือไม่ และตามที่พนักงานสอบสวนได้แจ้งสิทธิของผู้ต้องหาและขอกล่าวหาให้ทราบนั้น เข้าใจดีแล้วหรือไม่และจะให้การอย่างไร

(๒) ขอทราบประวัติผู้ต้องหาพอสังเขป และผู้ต้องหาเคยต้องหาหรือต้องโทษคดีอาญาใด ๆ มาก่อนหรือไม่

(๓) ท่านมีเอกสารประจำตัว หรือหนังสือเดินทางหรือไม่

(๔) ท่านเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทย เมื่อใด โดยวิธีการใด

(๕) ในการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทย มีผู้ใดให้ความช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกหรือไม่ อย่างไร

(๖) เหตุเกิดที่ไหน เมื่อใด

(๗) ผู้ต้องหาจะอ้างพยานบุคคล พยานเอกสารหรือวัตถุพยานใด ๆ หรือไม่

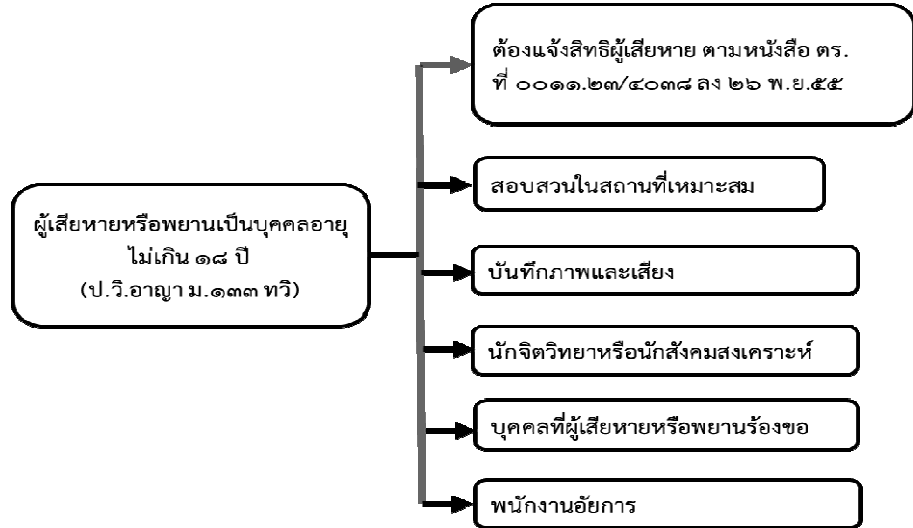
(๘) ท่านเคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ใดในคดีนี้หรือไม่ อย่างไร

๒.๓ การดำเนินคดีกับผู้เสียหาย/พยาน/ผู้ต้องหาที่มีกฎหมายหรือระเบียบกำหนดไว้เป็นพิเศษ

๒.๓.๑ การสอบปากคำผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี

พนักงานสอบสวนจะต้องดำเนินการโดยแยกกระทำเป็นส่วนสัดส่วนในสภาพที่เหมาะสม และมีบุคคลที่เด็กร้องขอนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ พนักงานอัยการ เข้าร่วมในการถามปากคำ พนักงานสอบสวนต้องแจ้งให้ผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ทราบถึงสิทธิดังกล่าวด้วย ต้องมีการบันทึกภาพและเสียงที่สามารถนำออกถ่ายทอดได้อย่างต่อเนื่องไว้ด้วยในกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่ง

ซึ่งเป็นเหตุอันควรไม่อาจรอนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอและพนักงานอัยการ เข้าร่วมในการถามปากคำพร้อมกันได้ พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ วรรคท้าย

๒.๓.๒ การจัดให้เด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ชี้ตัวผู้ต้องหา

กรณีที่ได้กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ต้องชี้ตัวบุคคลใด ให้พนักงานสอบสวนจัดในสถานที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และสามารถป้องกันมิให้บุคคลซึ่งจะถูกชี้ตัวนั้นเห็นตัวเด็ก โดยให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการ (สหวิทยาการ) ร่วมอยู่ด้วย ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓๓ ตี

๑) การชี้ตัวผู้ต้องหาดำเนินการในสถานที่ที่เหมาะสมและไม่ให้ผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องหาเห็นผู้ชี้ตัว (ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓๓ วรรคท้าย)

๒) การจัดให้ผู้กล่าวหาซึ่งรูปต้องสงสัยต้องจัดหารูปภาพบุคคลอย่างน้อย ๕ ภาพ มาให้ผู้กล่าวหาดูและชี้ยืนยัน ห้ามชี้ภาพจากทะเบียนราษฎร์เพียงภาพเดียว

๒.๓.๓ การสอบปากคำผู้ต้องหาที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี

การสอบสวนกรณีผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนจะต้องดำเนินการตาม มาตรา ๑๓๔/๒ แห่งประมวลวิธีพิจารณาความอาญา และถือปฏิบัติตาม คำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖บพที่ ๓ ,หนังสือ ตร.ที่ ๐๐๑๑.๒๕/๒๐๕๖ ลง ๒๐ พ.ค.๒๕๕๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ และพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓

การสอบสวนในคดีที่ผู้ต้องหาเป็นเด็กหรือเยาวชนให้ถืออายุไม่เกิน ๑๘ ปี ในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา (ไม่ใช่เจ้าพนักงานจับกุมแจ้งข้อหา) ส่วนการที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดขณะอายุไม่เกิน ๑๘ ปีแต่วันที่แจ้งข้อหาเด็กมีอายุเกิน ๑๘ ปี การสอบสวนก็ไม่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๓๔/๒

๑) จัดสถานที่สอบสวนที่เหมาะสม

๒) เฉพาะความผิด ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ ต้องมีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์, บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการ ร่วมฟังการสอบสวน ส่วนคดีความผิดอื่นหากไม่ร้องขอไม่ต้องจัดให้มีบุคคลข้างต้นร่วมสอบปากคำ

๓) ต้องจัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงการสอบสวน (ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓๔/๒ และ มาตรา ๑๓๓ ทวิ)

๔) ต้องมีทนายความ (ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓๔/๑)

๒.๓.๔ การสอบปากคำผู้ต้องหาที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร

๑) ต้องอยู่ในเขตอำนาจศาลทหาร (พ.ร.บ.ธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๑๖)

๒) ต้องแจ้งผู้บังคับบัญชาการของทหารนั้นทราบ และต้องแจ้งสิทธิเพิ่มเติม (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติและประสานงานกรณีทหารถูกหาว่ากระทำความผิดอาญา พ.ศ.๒๕๔๔ ข้อ ๑๓)

๒.๔ การจับ

๒.๔.๑ การจับกรณีไม่มีหมายจับ หรือหนีประกัน

การจับในเหตุซึ่งหน้าถือปฏิบัติตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๗๘ , ๘๐ , ๘๑ , ๘๑/๑ , ๘๓ , ๘๔ และ ๘๕

ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หนีประกันหรือมีพฤติการณ์จะหลบหนี พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่พบการกระทำความผิดดังกล่าวมีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นได้ โดยไม่ต้องมีหมายจับ แต่ในกรณี นายประกันเป็นผู้พบเห็นการกระทำความผิดดังกล่าว นายประกันอาจขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ใกล้ที่สุด จับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ ถ้าไม่สามารถขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานได้ทันท่วงที ก็ให้นายประกัน มีอำนาจจับตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้เอง ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๑๗

๒.๔.๒ การจับกรณีมีหมายจับ

การจับผู้ต้องหาตามหมายจับที่พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องขอต่อศาลเอง หมายจับของสถานีตำรวจอื่น หรือการจับตามหมายจับที่ศาลออกในกรณีอื่นนอกจากที่พนักงานสอบสวนยื่นคำขอ เช่น หมายจับที่ศาลเป็นผู้ออกเนื่องจากจำเลยไม่มาศาลตามนัดหรือหลบหนีระหว่างประกันตัวชั้นศาล วิธีการจับปฏิบัติตาม ป.วิ.อาญา ในเรื่องการจับหมายจับที่พนักงานสอบสวนขอออกเอง เมื่อจับกุมตัวได้ก็นำตัวมาดำเนินคดีตามสำนวนนั้น ๆ ตามปกติ

กรณีเป็นการจับตามหมายจับซึ่งสถานีตำรวจอื่นเป็นผู้ขอให้ศาลออกหมายจับ เมื่อผู้ต้องหาตามหมายจับถูกส่งตัวมายังพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่จับตัวผู้ต้องหาได้ พนักงานสอบสวนผู้รับตัว ต้องดำเนินการแจ้งสิทธิผู้ต้องหาหรือผู้ถูกจับตาม ป.วิ.อาญามาตรา ๗/๑ แล้วส่งตัวไปยังสถานีตำรวจท้องที่ที่เป็นเจ้าของสำนวนตามหมายจับ โดยปฏิบัติตามตามสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ บทที่ ๒ ข้อ ๓.๖ โดยในระหว่างนี้ พนักงานสอบสวนจะปล่อยชั่วคราวหรือควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือผู้ถูกจับได้ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๘๔/๑

กรณีการจับตามหมายจับที่ศาลออกในกรณีอื่นนอกจากที่พนักงานสอบสวนยื่นคำขอ เช่น กรณีจำเลยไม่มาศาลตามนัดหรือกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีระหว่างประกันตัวชั้นศาล เมื่อมีผู้นำตัวผู้ถูกจับตามหมายจับมาส่งพนักงานสอบสวนให้แจ้งสิทธิตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๗/๑ แล้ว นำตัวส่งศาล

ที่ออกหมายจับในโอกาสแรกที่ทำได้ เว้นแต่ไม่สามารถกระทำได้นี้เนื่องจากเป็นวันเวลาหยุดทำการของศาล ก็ให้ควบคุมตัวไว้แล้วนำส่งศาลในโอกาสแรกที่ศาลเปิดทำการ โดยในระหว่างนี้พนักงานสอบสวนจะปล่อยชั่วคราว หรือควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือผู้ถูกจับได้ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๘๔/๑

๒.๔.๓ การจับกรณีผู้ต้องหาปรากฏต่อหน้าพนักงานสอบสวน

ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓๔ เมื่อผู้ต้องหามาปรากฏอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวน หากมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิด ให้พนักงานสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหา โดยปฏิบัติตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓๔ แล้วทำการสอบสวนไปตามขั้นตอนการสอบสวน

๒.๕ การอายัดตัว

การสอบสวนคดีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่ในคดีอื่น (ผู้ต้องหาอายัด) ถือปฏิบัติตามคำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ บทที่ ๒ ข้อที่ ๔.๔ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๒.๕.๑ ในกรณีผู้ต้องหากระทำความผิดหลายคดีในท้องที่เดียวกัน หรือหลายท้องที่ และผู้ต้องหาถูกควบคุมอยู่ในคดีใดคดีหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

๑) มีการกระทำผิดในท้องที่ใดอีก
๒) กรณีที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพว่า ได้กระทำความผิดในคดีอื่น ๆ อีก และต่างท้องที่ ให้พนักงานสอบสวนที่ผู้ต้องหาถูกจับครั้งแรก รีบแจ้งให้พนักงานสอบสวนในคดีอื่น ๆ ทำการอายัดผู้ต้องหาโดยด่วน ทั้งนี้ โดยให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

๓) กรณีเป็นผู้ต้องหาในคดีอื่น และพนักงานสอบสวนจำเป็นต้องได้ตัวผู้ต้องหา ซึ่งถูกคุมขังในคดีอื่นไว้เพื่อสอบสวนดำเนินคดีอีกคดีหนึ่ง ให้รีบมีหนังสือแจ้งไปยังสถานที่คุมขังผู้ต้องหา เช่น เรือนจำ สถานีตำรวจ หรือหน่วยงานต่างๆ ที่คุมขังผู้ต้องหาว่า ผู้ต้องหาดังกล่าวเป็นบุคคลที่พนักงานสอบสวน ต้องการได้ตัวไว้เพื่อสอบสวนดำเนินคดี ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับสถานที่คุมขัง อันจะเป็นประโยชน์ ในการคุมขังผู้ต้องหา การพิจารณาปล่อยชั่วคราว หรือคัดค้านการปล่อยชั่วคราว

๔) ให้พนักงานสอบสวนที่ต้องการได้ตัวผู้ต้องหาซึ่งถูกคุมขังในคดีอื่น รีบดำเนินการ ขอให้ศาลออกหมายจับ หลังจากศาลออกหมายจับแล้วให้รีบมีหนังสือขออายัดตัวผู้ต้องหาพร้อมกับส่งสำเนาหมายจับไปยังสถานที่คุมขังผู้ต้องหาโดยเร็ว

๕) ให้รีบสอบสวนดำเนินคดีกับผู้ต้องหาซึ่งถูกคุมขังในคดีอื่นให้แล้วเสร็จ โดยไม่ต้องรอให้พ้นโทษในคดีเดิมก่อน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการโดยเร็ว

๖) กรณีส่งสำนวนคดีที่ผู้ต้องหาบางคนถูกจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลอื่น ให้แยกสำนวนทำความเข้าใจสิ่งฟ้องผู้ต้องหาที่ถูกจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด ส่งไปยังพนักงานอัยการประจำศาล ที่มีเขตอำนาจเหนือเรือนจำที่ผู้ถูกจำคุกต้องโทษอยู่ แม้ว่าจะอยู่คนละเขตท้องที่หรือคนละจังหวัดก็ตาม

๒.๕.๒ กรณีผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังในคดีอื่นซึ่งคดียังไม่ถึงที่สุด ให้ปฏิบัติดังนี้

๑) กรณีคดีใกล้ขาดอายุความให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนประสานกับพนักงานอัยการ เพื่อขอต่อศาล ให้โอนตัวผู้ต้องหาไปยังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดี

๒) ในคดีอื่น ๆ ที่ไม่ใช่คดีใกล้ขาดอายุความให้พนักงานสอบสวนรีบสอบสวน และสรุปสำนวนการสอบสวนเสนอผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจทำความเห็นทางคดีเพื่อพิจารณาและมีความเห็นทางคดี

- ในกรณีเสนอความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้เก็บสำนวนไว้ที่ทำการของพนักงานสอบสวนโดยให้อยู่ในความรับผิดชอบของหัวหน้าพนักงานสอบสวน

- เมื่อมีการแต่งตั้งโยกย้ายให้พนักงานสอบสวนติดตามผลคดี เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ขอคัดสำเนาคำพิพากษาถึงที่สุดประกอบสำนวน แล้วส่งสำนวนให้พนักงานอัยการต่อไป

- ถ้าต่อมา ศาลยังไม่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด แต่คดีใกล้จะขาดอายุความให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนรีบดำเนินการตาม ๑) ต่อไป

๒.๕.๓ ในระหว่างที่ผู้ต้องหาอายุัด ถูกคุมขังอยู่ เมื่อพนักงานสอบสวนเห็นว่าไม่จำเป็นต้องขังผู้ต้องหาอายุัดไว้ระหว่างการสอบสวนในคดีที่ขออายุัด เช่น ในคดีความผิดต่อส่วนตัวเมื่อได้ถอนคำร้องทุกข์หรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมายหรือคดีเลิกกันแล้ว ให้พนักงานสอบสวนรีบมีหนังสือขออนุญาตอายุัดตัวผู้ต้องหาตั้งกล่าวไปยังสถานที่ที่ขออายุัดไว้โดยด่วนที่สุด

๒.๕.๔ กรณีที่การสอบสวนเสร็จสิ้นและมีความเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาอายุัด หลังจากส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการแล้ว ให้พนักงานสอบสวนหมั่นติดตามผลการสั่งคดีของพนักงานอัยการจนกระทั่งพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องผู้ต้องหาที่ถูกอายุัดต่อศาล และเรือนจำได้รับหมายนัดพิจารณาของศาลนั้นหรือพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาอายุัดแล้ว ให้พนักงานสอบสวนรีบมีหนังสือขออนุญาตอายุัดตัวผู้ต้องหาตั้งกล่าวไปยังสถานที่ที่ขออายุัดไว้โดยด่วนที่สุด

๒.๖ การสอบสวนคดีนอกราชอาณาจักร

การดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๐ เมื่อมีการสอบปากคำผู้เสียหาย/ผู้ต้องหา/พยาน และตรวจพยานหลักฐานเบื้องต้นแล้วถ้าพบว่าเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับคดีคนเข้าเมืองหรือความผิดอื่น ๆ ที่เป็นความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายไทยได้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักรไทย ให้รีบทำหนังสือแจ้งอัยการสูงสุด เพื่อมอบหมายให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ โดยขอพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำ ความผิดที่ต้องดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๐ ได้แก่ เป็นการกระทำตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๔ วรรคสอง, มาตรา ๕, มาตรา ๖, มาตรา ๗ และมาตรา ๘

หมายเหตุ สำหรับการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อการดำเนินคดี อาจต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษว่าเป็นคดีความผิดที่มีโทษตามกฎหมายไทยได้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักรหรือไม่ หากใช่ต้องรีบมีหนังสือแจ้งให้อัยการสูงสุดพิจารณามอบหมายหน้าที่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๐ นอกจากนั้น หากพบว่ามีพยานหลักฐานจำเป็นที่อยู่ในต่างประเทศก็ควรที่จะพิจารณาเสียแต่เนิ่น ๆ ว่าสามารถจะนำเข้าสู่สำนวนการสอบสวนและใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้หรือไม่ เพียงใด จำเป็นต้องขอความร่วมมือจากต่างประเทศอย่างเป็นทางการโดยผ่านพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่ (บางประเทศอาจไม่ยอมมอบหลักฐานให้ เว้นแต่จะมีการร้องขอไปอย่างเป็นทางการจากรัฐบาลไทย) หากจำเป็นก็ควรต้องรีบดำเนินการเนื่องจากการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว จำเป็นต้องใช้เวลาและอาจมีผลกระทบต่อรูปคดี หากมีการจับกุมผู้กระทำผิดก่อนที่จะได้พยานหลักฐานสำคัญจากต่างประเทศ

ความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา เป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนประสงค์จะแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานที่อยู่ต่างประเทศ ให้ประมวลเรื่องเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นผ่านกองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อเสนอเรื่องต่ออัยการสูงสุด ผู้ประสานงานกลางพิจารณาตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๖, มาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ บรรดาพยานหลักฐานและเอกสารที่ได้มาตามกฎหมายนี้ ให้ถือว่าเป็นพยานหลักฐานและเอกสารที่รับฟังได้ตามกฎหมาย

๒.๗ การสืบพยานล่วงหน้า

เหตุตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓๗ ทวิ ได้แก่ ผู้เสียหาย เป็นชาวต่างชาติ ประสงค์จะเดินทางกลับประเทศ หรือผู้เสียหายเป็นบุคคลไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรืออยู่ห่างไกลจากศาล หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีความยุ่งยากกับพยานหลักฐาน หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น อันจะเป็นการยากที่จะนำพยานมาเบิกความในภายหลัง ก่อนที่จะทำการสืบพยานล่วงหน้า ครม.มีการหารือร่วมกัน ว่าการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานได้ข้อเท็จจริงสมบูรณ์ครบถ้วนหรือไม่ เพียงใด และการสืบพยานล่วงหน้า จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินคดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือไม่ เพียงใด การสืบพยานล่วงหน้าอาจเริ่มต้น โดยพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนร้องขอไปยังพนักงานอัยการหรือผู้เสียหายร้องขอไปยังพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ การสืบพยานล่วงหน้าไม่ได้จำกัดว่าผู้เสียหายต้องเป็นชาวต่างชาติเท่านั้น แม้ผู้เสียหาย เป็นคนไทยก็สามารถขอให้ทำการสืบพยานล่วงหน้าได้ คำร้องขอสืบพยานล่วงหน้าให้ยื่นต่อศาลที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่เกิดเหตุ กรณีสืบพยานล่วงหน้าต้องส่งเอกสารสำนวนเบื้องต้นดังต่อไปนี้ (ขึ้นอยู่กับพนักงานอัยการ แต่ละท้องที่)

๒.๗.๑ รายงานการสอบสวนเบื้องต้น

๒.๗.๒ สำเนาคำให้การผู้กล่าวหาและพยานที่ต้องการสืบล่วงหน้า

๒.๗.๓ สำเนาคำให้การผู้ต้องหา

๒.๗.๔ สำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องในคดีทั้งหมดที่จำเป็นต้องรวบรวมเข้าไว้ในสำนวนการสอบสวน เป็นต้น

๒.๗.๕ ตามหนังสือ ตร.ที่ ๐๐๒๙.๘๔๓/ว.๑๗ ลง ๒๖ มิ.ย.๒๕๖๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติ กรณีคนต่างด้าวเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาในคดีอาญาหรือถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ กำหนดไว้ว่า กรณีพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีความจำเป็นจะต้องนำคนต่างด้าวที่ต้องส่งกลับออกนอกราชอาณาจักรกักตัวไว้ เพื่อทำการสืบพยานล่วงหน้าไว้ก่อนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓๗ ทวิ หรือ กรณีอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบทำหนังสือไปยัง ตม.จว. หรือ กก.๓ บก.สส.สท. ที่กักตัวคนต่างด้าว ถึงเหตุผลความจำเป็นพร้อมสำเนาหนังสือขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอสืบพยานล่วงหน้าต่อศาล หรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้ สตม. ชะลอการส่งกลับคนต่างด้าวออกนอกราชอาณาจักรไว้ชั่วคราว และกักตัว ในสถานกักตัวคนต่างด้าวของ สตม. จนกว่าการสืบพยานล่วงหน้าจะแล้วเสร็จ หรือดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้อง กับคดีระหว่างการชะลอการส่งกลับให้พนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบประสานงานกับพนักงานอัยการเพื่อทราบถึงความคืบหน้าของขั้นตอนการสืบพยาน และทำหนังสือแจ้ง สตม. ทราบทุกระยะด้วย เพื่อ สตม. จะได้แจ้งคนต่างด้าว ทราบต่อไป เมื่อดำเนินการดังกล่าวเสร็จแล้วให้รับทำการส่งกลับออกนอกราชอาณาจักรโดยเร็ว

๒.๘ การพิมพ์มือ

การบันทึกรายละเอียดในแผ่นพิมพ์มือผู้ต้องหา ให้พนักงานสอบสวนตรวจสอบการกรอกข้อความเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ อายุ เลขประจำตัวประชาชน หรือรายละเอียดต่าง ๆ ให้ครบถ้วนถูกต้องตามความเป็นจริง

ผู้ต้องหาที่มีหน้าที่ต้องพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้า ตามคำสั่งของพนักงานสอบสวน หากผู้ต้องหาฝ่าฝืน ให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีในกระทำความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรมตามประกาศ

คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๕ เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับการยุติธรรมทางอาญา

การบันทึกประวัติต้องโทษของผู้ต้องหา กรณีกองทะเบียนประวัติอาชญากรแจ้งว่าผู้ต้องหา มีประวัติต้องโทษ ถ้าเป็นประวัติในหน่วยงานที่พนักงานสอบสวนสังกัดอยู่ ก็ให้พนักงานสอบสวนคัดลอกประวัติ ต้องโทษของผู้ต้องหาลงในรายการประวัติแล้วลงชื่อรับรองไว้ หากเป็นประวัติการต้องโทษต่างสถานีดำรวจ หรือหน่วยงาน จะต้องมียุติฐานโต้ตอบเป็นหนังสือนำมาประกอบสำนวนการสอบสวน

กรณีพนักงานสอบสวนได้รับแจ้งผลคดีถึงที่สุดจากอัยการหรือศาล ไม่ว่าจะผลคดีจะเป็นอย่างไร รวมทั้งหนังสือแจ้งผลการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจากคณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ซึ่งระบุว่าเป็นที่พอใจ ซึ่งถือว่าผู้นั้นพ้นจากความผิดที่ถูกกล่าวหา ตามพ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.๒๕๔๕ ให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนสำเนาผลคดีหรือผลการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดซึ่งเป็นที่พอใจ ไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร

กรณีผู้ต้องหาไม่ยอมพิมพ์มือ การให้ผู้ต้องหาพิมพ์ลายนิ้วมือเป็นอำนาจของ พนักงานสอบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐาน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๒(๑) และการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานสอบสวนโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร จึงเป็นความผิด ตาม ป.อาญา มาตรา ๓๖๘ อีกส่วนหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหาเพิ่มเติมในความผิดดังกล่าว^๖

๒.๙ การแจ้งสิทธิ

๒.๙.๑ ชั้นจับกุม (ป.วิ.อาญา มาตรา ๘๓)

๑) ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การก็ได้ และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นใช้เป็นพยานหลักฐาน ในการพิจารณาคดีได้

๒) ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความ หรือผู้ซึ่งเป็นทนายความและแจ้งให้ญาติหรือผู้ที่ตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุม

๒.๙.๒ ชั้นรับตัว ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหา ซึ่งถูกควบคุมหรือขัง (ป.วิ.อาญา มาตรา ๗/๑)

๑) มีสิทธิหรือขอให้เจ้าพนักงานแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งไว้วางใจทราบถึงการจับกุม และสถานที่ที่ควบคุมในโอกาสแรก

๒) พบและปรึกษาผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว

๓) ให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนในชั้นสอบสวน

๔) ได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อกับญาติได้ตามสมควร

๕) ได้รับการปฐมพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วย

๒.๙.๓ ชั้นสอบสวน (ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓๔/๔)

๑) ผู้ต้องหา มีสิทธิจะให้การหรือไม่ก็ได้ ถ้าผู้ต้องหาให้การถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้การนั้น อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

๒) ผู้ต้องหา มีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ที่ตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้

^๖ประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ฉบับที่ ๒๕/๒๕๔๙

๓. การจัดทำรายงานการสอบสวน

เมื่อพนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนผู้กล่าวหา พยานที่เกี่ยวข้อง สอบสวนผู้ต้องหา รวมทั้งรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ แล้วไม่ว่าจะเป็นพยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ มีการจัดทำบันทึกต่าง ๆ ในสำนวน เมื่อมีหลักฐานเพียงพอเชื่อได้ว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดตามที่ผู้กล่าวหาแล้ว ให้พนักงานสอบสวนสรุปสำนวนการสอบสวน โดยจัดทำรายงานการสอบสวน ซึ่งรายงานการสอบสวนต้องมีสาระสำคัญในรายงานสอบสวน ๔ ส่วน ตามคำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ดังนี้

๓.๑ ส่วนที่ ๑ ย่อข้อเท็จจริงทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุด เรียงตามลำดับเหตุการณ์ตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ โดยให้ปรากฏวันเดือนปี เวลา และตำบลที่เกิดเหตุ การกระทำผิดของผู้ต้องหา แต่ละคนเป็นอย่างไร ตลอดจนพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น ๆ

๓.๒ ส่วนที่ ๒ พิจารณาถึงพยานหลักฐานทางคดีว่ามีพยานบุคคล พยานเอกสารหรือพยานวัตถุใด ที่ยืนยันว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิด ระบุให้ชัดเจน ผู้ต้องหาให้การอย่างไร รับสารภาพหรือปฏิเสธว่าอย่างไร มีเหตุผลการรับฟังหรือไม่

๓.๓ ส่วนที่ ๓ ทางคดีมีพยานหลักฐานพอฟ้องผู้ต้องหาหรือไม่ อย่างไร เหตุผลที่หยิบยกขึ้นอ้าง ทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย รวมทั้งเหตุผลในการอ้างให้ฟ้องหรือไม่ฟ้องในความผิดฐานใด ตามบทกฎหมายใด หากมีบทกฎหมายใดมีการแก้ไขเพิ่มเติม ให้อ้างบทกฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติมให้ครบถ้วนแล้วจึงระบุความเห็นว่าการส่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา

๓.๔ ส่วนที่ ๔ ถ้าคดีในสำนวนการสอบสวนเป็นกรณีดังนี้ ให้ระบุไว้ในส่วนที่ ๔

๓.๔.๑ ผู้ต้องหาเคยกระทำความผิดมาก่อน และเป็นความผิดที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะบวกโทษหรือเพิ่มโทษผู้ต้องหาได้ตามกฎหมายให้ระบุข้อหาความผิดที่ผู้ต้องหาได้เคยกระทำความผิด รวมทั้งผลคดีถึงที่สุด วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด หมายเลขคดีดำและคดีแดง แล้วต้องมีความเห็นขอให้อัยการฟ้องบวกโทษ หรือเพิ่มโทษผู้ต้องหา

๓.๔.๒ ผู้ต้องหาถูกควบคุมโดยคำสั่งศาลอยู่แล้ว ให้ระบุให้ชัดเจนว่าถูกควบคุมแต่เมื่อใด ครบกำหนดเมื่อใด

๓.๔.๓ มีเหตุผลอันสมควรที่จะไม่ปล่อยชั่วคราว เช่น จะหลบหนีหรืออาจจะไปก่ออันตรายแก่พยานหรือจะไปทำให้คดีเสียหาย ให้บรรยายเหตุในสำนวนไว้ เพื่ออัยการจะได้ทราบและอาจอาศัยเหตุผลนั้น แฉกคัดค้านต่อศาล

๓.๔.๔ ผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวและเข้าหลักเกณฑ์เนรเทศ ให้ระบุให้พนักงานอัยการทราบว่า ได้เสนอขอเนรเทศไปอีกส่วนหนึ่งแล้ว

๓.๔.๕ มีของกลางที่ต้องให้ปรากฏในสำนวนว่าเก็บรักษาไว้หรือส่งพนักงานอัยการพร้อมด้วยสำนวน หรือได้คืนไปเพราะเหตุใด

๓.๔.๖ คดีที่ต้องให้สินบนรางวัล ก็ให้กล่าวไว้ด้วยว่าควรขอสินบนรางวัลให้แก่ผู้ใด ตามกฎหมายใด จำนวนเท่าใด

๓.๔.๗ คดีที่เทศบาลได้รับมอบเป็นเจ้าหน้าที่อนุมัติตามกฎหมาย ให้ระบุด้วยว่า “เหตุในเทศบาล” เพื่อพนักงานอัยการจะได้ระบุในฟ้อง

๔. การเรียงเอกสารในสำนวนการสอบสวน

การเรียงลำดับเอกสารและการให้หมายเลขเอกสารในสำนวนการสอบสวน (คำสั่ง ตร. ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖)

๔.๑ การเรียงลำดับเอกสารในสำนวนการสอบสวนปกติ ดูข้อ ๓.๘.๑

๔.๒ การเรียงลำดับเอกสารในสำนวนการสอบสวนคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อน มีพยานหลักฐานจำนวนมาก ดูข้อ ๓.๘.๒

๔.๓ การให้หมายเลขเอกสาร

๔.๓.๑ เรียงลำดับแรกจากแผ่นล่างสุดขึ้นมาจนถึงรายงานการสอบสวน (แผ่นบนสุด)

๔.๓.๒ กรณีการสอบสวนบางเรื่องมีเอกสารหลายแผ่นให้ใช้เลขลำดับตามบัญชีสำนวนการสอบสวน เพียงเลขเดียวแล้วใช้ทับ (/) ตามจำนวนแผ่นโดยให้แผ่นท้ายเป็น ../๑ ไล่ขึ้นมา

บทที่ ๓

การควบคุมตัว และการปล่อยตัวชั่วคราว

๑. การควบคุมตัว

๑.๑ กรณีปกติ

วิธีการได้มาซึ่งการควบคุม	ระยะเวลาควบคุมไว้ที่ สน./สภ.	การดำเนินการต่อหลังจากควบคุมตัว
จับตามหมายที่ขออออกโดยพนักงานสอบสวน	๔๘ ชม. นับแต่เวลามาถึงที่ทำการของ พงส.	ปล่อยตัวชั่วคราว/ ขอฝากขังต่อศาล
จับตามความผิดซึ่งหน้า	๔๘ ชม. นับแต่เวลามาถึงที่ทำการของ พงส.	ปล่อยตัวชั่วคราว/ ขอฝากขังต่อศาล
กรณีแจ้งข้อหาโดยไม่มีหมายจับ	กรณีมีเหตุให้ขออออกหมายขัง และ ผู้ถูกแจ้งข้อหาไม่ยอมไปศาล เพื่อขอให้ศาลออกหมายขังก็ให้จับตัวผู้ถูกแจ้งข้อหาไว้ได้ ๔๘ ชม.	ปล่อยตัวชั่วคราว/ ขอฝากขังต่อศาล
จับตามหมายศาลที่ไม่ได้ขออออกโดย พงส. เช่น (หนีประกันชั้นศาล/ไม่มาฟังคำพิพากษา)	ควบคุมไว้ที่ สน./สภ. จนกว่าศาลเปิดทำการ	ปล่อยตัวชั่วคราวหรือควบคุมตัวไว้ แล้วพาตัวผู้ถูกจับไปส่งที่ศาลที่ระบุในหมายจับเมื่อศาลเปิดทำการ
นายประกันขอถอนประกันหรือจับตัวมาส่งเนื่องจากหนีประกันตัว	๔๘ ชม. โดยหักระยะเวลาควบคุมก่อนที่จะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวออก	พาตัวไปฝากขังที่ศาล

๑.๑.๑ จับตามหมายจับ

ควบคุมตัวเพื่อทำการสอบสวนได้ ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๘๗

๑.๑.๒ มาปรากฏตัว ไม่มีหมายจับ

หากเห็นว่ามีเหตุที่จะออกหมายขังได้ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๗๑ ต้องให้ผู้ต้องหาขอให้ศาลออกหมายขัง ถ้าศาลปิดให้ไปในโอกาสแรกที่เปิดทำการ โดยลงบันทึกประจำวันเกี่ยวกับคดีไว้ แต่ถ้าเป็นเวลาที่ศาลเปิดทำการ ก็ให้นำตัวผู้ต้องหาไปยื่นคำร้องขอต่อศาลให้ออกหมายขังไว้ระหว่างสอบสวน คำสั่ง ตร. ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ บทที่ ๓ ข้อ ๖.๘ และ ป.วิ.อาญา มาตรา ๘๗

๑.๑.๓ มาปรากฏตัว มีหมายจับ

ควบคุมตัวไว้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง หากการสอบสวนไม่เสร็จสิ้น ก็ให้นำตัวผู้ต้องหา ไปยื่นคำร้องขอไปศาลออกหมายจับผู้ต้องหาไว้ระหว่างสอบสวน (ป.วิ.อาญา มาตรา ๘๗)

๑.๑.๔ อายุไม่เกิน ๑๘ ปี วันที่ควบคุมตัว

ควบคุมตัวไว้เพื่อสอบสวนได้เพียง ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาจับกุมแล้วจะต้องนำตัว ไปทำการตรวจสอบการจับที่ศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งจะตรวจสอบการจับและรับตัวผู้ต้องหาไว้ แล้วส่งตัวไปควบคุมที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๑.๑.๕ ทหาร

ควบคุมตัวผู้ต้องหาที่เป็นทหารระหว่างสอบสวนได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง หากสอบสวน ไม่เสร็จจะต้องนำตัวไปขอให้ศาลทหารออกหมายจับผู้ต้องหาไว้ระหว่างสอบสวน และเมื่อเสร็จสิ้นก็ให้ส่งไปยัง อัยการศาลทหาร

๑.๑.๖ คนต่างด้าวที่การอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรยังไม่สิ้นสุด

๑) ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ต้องหา ส่ง สตม. ในเขตพื้นที่กรุงเทพ ให้ส่งไปยัง กก.๓ บก.สส.สตม. นอกเขตพื้นที่กรุงเทพ ส่งไปยัง ตม.จว. หรือด่านตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่ใกล้ที่สุด ภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่ผู้ต้องหาถึงที่ทำการของ พงส. หรือคนต่างด้าวถูกแจ้งข้อกล่าวหา เพื่อตรวจสอบ เพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักร และดำเนินการที่เกี่ยวข้อง

๒) แจ้งไปยัง ตท. เพื่อแจ้งสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล และสำนักงานกลางตำรวจ สากลของประเทศที่ผู้ต้องหา มีสัญชาติทราบ

๓) บันทึกข้อมูลรายละเอียดทางคดีในระบบสารสนเทศ ตร. และตรวจสอบสถานภาพ การอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวกับ สตม. หากพบว่าคนต่างด้าวไม่ได้รับอนุญาตให้อยู่ ในราชอาณาจักร หรือการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรสิ้นสุด ให้ดำเนินคดีกับคนต่างด้าวในความผิดนั้น ๆ

๔) กรณีคนต่างด้าวถูกควบคุมตามอำนาจศาล หรือจำคุกในเรือนจำ หรือกรณีคนต่างด้าว ที่ต้องหาคดีอาญาไม่ว่าผลคดีถึงที่สุดจะเป็นประการใด ในชั้นใด ให้พนักงานสอบสวนทำหนังสือพร้อมเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวที่ต้องหาคดีอาญา อันประกอบด้วยหนังสือเดินทางหรือสำเนาหนังสือเดินทาง พร้อมรายละเอียดเกี่ยวกับคดี โดยไม่ต้องนำตัวคนต่างด้าว ส่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง โดยในเขตพื้นที่กรุงเทพให้ส่งไปยัง กก.๓ บก.สส.สตม. นอกเขตพื้นที่กรุงเทพ ส่งไปยัง ตม.จว. หรือ ด่านตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่ที่ใกล้ที่สุด

(หนังสือ ตร.ที่ ๐๐๒๙.๘๔๓/ว.๑๗ ลง ๒๖ มิ.ย.๒๕๖๔เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีคนต่างด้าวเป็นผู้เสียหายหรือ ผู้ต้องหาในคดีอาญาหรือถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ)

๑.๑.๗ คนต่างด้าวที่การอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรสิ้นสุด ถูกเพิกถอน หรือเข้ามา และอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต

๑) ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ต้องหา ส่ง สตม. ในเขตพื้นที่กรุงเทพฯ ให้ส่งไปยัง กก.๓ บก.สส.สตม. นอกเขตพื้นที่กรุงเทพฯ ส่งไปยัง ตม.จว. หรือด่านตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่ใกล้ที่สุด ภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่ผู้ต้องหามาถึงที่ทำการของ พงส. หรือคนต่างด้าวถูกแจ้งข้อกล่าวหา

๒) แจ้งไปยัง ตท. เพื่อแจ้งสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล และสำนักงานกลางตำรวจสากลของประเทศที่ผู้ต้องหาเป็นสัญชาติทราบ

๓) กรณีมีการนำตัวผู้ต้องหาไปผัดฟ้องหรือฝากขังต่อศาลให้ระบุในคำร้องผัดฟ้อง หรือฝากขังว่าไม่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยการอนุญาตสิ้นสุด หรือถูกเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรแล้วแต่กรณี เพื่อขอคัดค้านการปล่อยตัวชั่วคราว และระบุว่า หากศาลอนุญาตคนต่างด้าวนั้นจะไม่มีสิทธิอยู่ในราชอาณาจักรอีกต่อไป และผู้ต้องหาอาจหลบหนีออกนอกราชอาณาจักรเป็นการยากที่จะนำตัวมาดำเนินคดีได้

๔) กรณีคนต่างด้าวถูกควบคุมตามอำนาจศาล หรือจำคุกในเรือนจำ ให้พนักงานสอบสวนอายัดตัวผู้ต้องหาหรือผู้ต้องขังต่อเรือนจำและสถานีตำรวจท้องที่ที่เรือนจำนั้นตั้งอยู่ เมื่อได้รับแจ้งการปล่อยตัว ไม่ว่าจะเป็นการปล่อยตัวชั่วคราวในชั้นศาล หรือคนต่างด้าวพ้นโทษ ซึ่งการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวสิ้นสุด ถูกเพิกถอน หรือไม่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร ให้นำตัวคนต่างด้าวส่ง สตม. ในเขตพื้นที่กรุงเทพฯ ส่ง กก.๓ บก.สส.สตม. นอกเขตพื้นที่กรุงเทพฯ ให้พนักงานสอบสวนผู้อายัดทำหน้าที่มอบหมาย สถานีตำรวจท้องที่ที่เรือนจำตั้งอยู่เป็นผู้รับตัวและส่งตัวคนต่างด้าวให้ ตม.จว. หรือด่านตรวจคนเข้าเมือง ที่อยู่ในเขตพื้นที่

๕) คนต่างด้าวที่ต้องหาคดีอาญาไม่ว่าผลคดีถึงที่สุดจะเป็นประการใด ในชั้นใด นอกเหนือจากข้อ ๔) ให้นำตัวส่ง สตม. พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(หนังสือ ตร.ที่ ๐๐๒๙.๘๔๓/ว.๑๗ ลง ๒๖ มิ.ย.๒๕๖๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีคนต่างด้าวเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาในคดีอาญาหรือถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ)

๑.๒ กรณีการควบคุมตัวเด็ก

๑.๒.๑ จับกุม

๑.๒.๒ พนักงานสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหา/สอบปากคำ พร้อมสหวิชาชีพ (ดำเนินการทันที)

๑.๒.๓ ไม่ประกัน

- ควบคุมตัวในห้องขัง

- พาตัวไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กถึงที่ทำการของ

พนักงานสอบสวน

๑.๒.๔ ประกัน

- นัดให้มาพบในโอกาสแรกที่ศาลเปิด

๑.๒.๕ จับขอบ/แจ้งการจับกุมพร้อมส่งตัวไปสถานพินิจ

๑.๒.๖ จับไม่ขอบ/ปล่อยตัว/นัดให้ไปพบที่สถานพินิจในภายหลังเพื่อแจ้งการดำเนินคดี

๑.๓ การมัดฟุ้ง - ฝากขัง

อำนาจศาล	อัตราโทษ	ระยะเวลามัดฟุ้ง/ฝากขัง	หมายเหตุ
ศาลจังหวัด	จำคุกไม่ถึง ๑๐ ปี	ไม่เกินครั้งละ ๑๒ วัน รวมแล้ว ต้องไม่เกิน ๔๘ วัน	
	จำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปี ขึ้นไป	ไม่เกินครั้งละ ๑๒ วัน รวมแล้ว ต้องไม่เกิน ๘๔ วัน	
ศาลแขวง	จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับ ไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท	กรณีไม่ประกันตัว -ขอมัดฟุ้งและฝากขัง ครั้งละไม่เกิน ๖ วัน รวมแล้ว ไม่เกิน ๓๐ วัน กรณีประกันตัว -ขอมัดฟุ้ง ครั้งละไม่เกิน ๖ วัน รวมแล้วไม่เกิน ๓๐ วัน	กรณีผู้ต้องหา ให้การปฏิเสธ
ศาลเยาวชนและ ครอบครัว	จำคุกไม่เกิน ๕ ปี	ครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน ๒ ครั้ง	กรณี พงส.ทำ สำนวนไม่เสร็จ สิ้นภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ถูกจับตัว
	จำคุกเกิน ๕ ปี ขึ้นไป	ครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน ๔ ครั้ง	
ศาลทหาร	ปฏิบัติเช่นเดียวกับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลจังหวัด *** แม้เป็นความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๓ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท และผู้ต้องหาให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวน พนักงานสอบสวนต้องทำการสอบสวนเต็มรูปแบบจนเสร็จสิ้น เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติว่าด้วยการฟ้องวาทาในศาลทหาร		

๒. การปล่อยตัวชั่วคราว

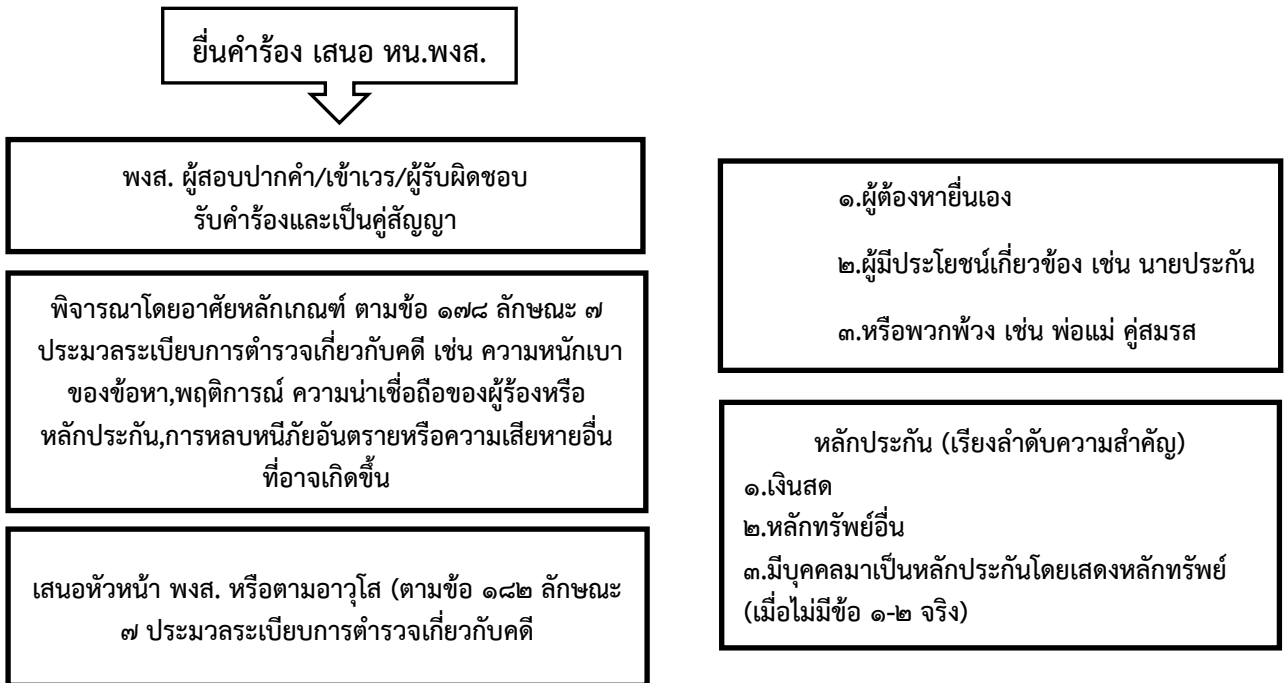
๒.๑ วิธีการปล่อยชั่วคราว

๒.๑.๑ ปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีหลักประกัน จะต้องให้ผู้ต้องหาสาบานตนหรือปฏิญาณตนก่อนว่าจะมาตามนัดหรือตามหมายเรียก แล้วให้พนักงานสอบสวนลงประจำวันไว้เป็นหลักฐาน โดยให้ผู้ต้องหาลงชื่อรับทราบวันนัดไว้ด้วย

๒.๑.๒ ปล่อยชั่วคราวโดยมีประกัน (ต้องมีสัญญาประกัน)

๒.๑.๓ ปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันและหลักประกัน (ต้องทำสัญญาประกัน และมีหลักประกัน)

หลักประกัน มี ๓ ชนิด คือ เงินสด หลักทรัพย์อื่น บุคคล (รายละเอียดเกี่ยวกับหลักประกัน ให้ศึกษาจากคำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ , ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๗ บทที่ ๑ ข้อ ๑๘๘ , ๑๘๙ และ ๑๘๙/๑)

๒.๒ กรณีคนต่างด้าวได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว^๗

๒.๒.๑ กรณีพนักงานสอบสวนปล่อยตัวชั่วคราวคนต่างด้าวซึ่งเป็นผู้ต้องหา และระยะเวลาการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวยังไม่สิ้นสุด ให้กำหนดเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวในสัญญาประกัน โดยห้ามมิให้เดินทางออกนอกราชอาณาจักรและผู้ต้องหายินยอมสละสิทธิในการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ให้รับมีหนังสือพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องส่งไปยัง สตม.

๒.๒.๒ หากต่อมาคนต่างด้าวที่เป็นผู้ต้องหาและได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว มีเหตุจำเป็นที่จะต้องเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ให้พนักงานสอบสวนเสนอความเห็นให้ หัวหน้าสถานีตำรวจ หรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนเป็นผู้พิจารณาอนุญาตหรือไม่ พร้อมแจ้งความเห็นให้ สตม. ทราบและให้ สตม. ตรวจสอบว่าผู้ต้องหาไม่เดินทางออกนอกราชอาณาจักรกรณีอื่นด้วยหรือไม่ หากไม่มีก็ให้พิจารณาอนุญาตให้เดินทางออกนอกราชอาณาจักรตามระยะเวลาที่พนักงานสอบสวนเห็นสมควรเป็นคราว ๆ ไป

๒.๒.๓ กรณีคนต่างด้าวที่ไม่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร หรือการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรสิ้นสุด ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวในชั้นสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนส่งคนต่างด้าวนั้นไปยัง สตม. เพื่อดำเนินการตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ เนื่องจากคนต่างด้าวไม่มีสิทธิอยู่ในราชอาณาจักร

^๗หนังสือ ตร.ที่ ๐๐๒๙.๘๔๓/ว.๑๗ ลง ๒๖ มิ.ย.๒๕๖๔เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีคนต่างด้าวเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาในคดีอาญาหรือถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ

๒.๓ การสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว

๒.๓.๑ กระทำได้เฉพาะกรณีที่ต้องหาจะหลบหนี, จะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน, จะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น, ผู้ร้องขอประกัน หรือหลักประกันไม่น่าเชื่อถือ และการปล่อยชั่วคราวจะเป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อการสอบสวน^๕

๒.๓.๒ คำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ต้องแจ้งเหตุผลให้ผู้ต้องหาและผู้ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวทราบโดยเร็ว โดยบันทึกคำสั่งพร้อมทั้งเหตุผลไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี และให้ผู้ต้องหาและผู้ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวลงลายมือชื่อรับทราบไว้เป็นหลักฐาน และสำเนาบันทึกเสนอสัญญาประกัน ที่มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวพร้อมเหตุผลหรือหนังสือแจ้งคำสั่งไม่ปล่อยชั่วคราวและเหตุผลมอบให้ผู้ต้องหาและผู้ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราว^๕

๓. หลักเกณฑ์การเรียกหลักประกัน

๓.๑ ในชั้นพนักงานสอบสวน ต้องกำหนดวงเงินประกันไม่เกินสามในสี่ของวงเงินประกันที่ศาลกำหนดโดยอาศัยอำนาจตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ดังนั้น การกำหนดวงเงินประกันในชั้นสอบสวนให้พิจารณา ดังนี้^{๑๐}

๓.๑.๑ คดีที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกัน หากมีเหตุจำเป็นต้องมีประกันให้กำหนดวงเงินไม่เกินสามในแปดของอัตราโทษปรับขั้นสูงสำหรับความผิดนั้น

๓.๑.๒ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น คดีความผิดที่มีผลกระทบทางเศรษฐกิจซึ่งมีอัตราโทษปรับสูง ไม่ว่าจะมิโทษจำคุกด้วยหรือไม่ก็ตาม จะปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันหรือหลักประกันก็ได้ แต่ไม่ควรกำหนดวงเงินให้เกินสามในแปดของอัตราโทษปรับขั้นสูงสำหรับความผิดนั้น และไม่ว่ากรณีใดต้องไม่กำหนดวงเงินประกันหรือหลักประกันให้สูงเกินอัตราโทษปรับขั้นสูง

๓.๑.๓ คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๕ ปี ให้พนักงานสอบสวนใช้ดุลยพินิจอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวได้โดยไม่ต้องมีประกัน หากมีเหตุจำเป็นต้องมีประกันให้กำหนดวงเงินไม่เกิน ๗๕,๐๐๐ บาท

๓.๑.๔ คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๕ ปีขึ้นไป การอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวต้องมีประกัน และจะมีหลักประกันหรือไม่ก็ได้ แต่วงเงินประกันต้องไม่สูงเกินควรแก่กรณี

ในกรณีที่พฤติการณ์แห่งคดีมิได้มีลักษณะเป็นพิเศษอย่างอื่น การกำหนดวงเงินประกันตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) คดีที่มีโทษจำคุกแต่ไม่มีโทษสถานอื่นที่หนักกว่าโทษจำคุกรวมอยู่ด้วยให้กำหนดวงเงินประกันโดยถือเกณฑ์ไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาท ต่orangeวงโทษจำคุก ๑ ปี ทั้งในส่วนที่เป็นอัตราโทษขั้นสูงและขั้นต่ำ

(๒) คดีที่มีโทษจำคุกตลอดชีวิต ให้กำหนดวงเงินประกันไม่เกิน ๔๕๐,๐๐๐ บาท

(๓) คดีที่มีโทษประหารชีวิต ให้กำหนดวงเงินประกันไม่เกิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท

^๕ ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๐๘/๑ และคำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ บทที่ ๒ ข้อ ๕.๕

^๕ คำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ข้อ ๕.๖

^{๑๐} ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา พ.ศ.๒๕๔๘ กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเรียกประกันหรือหลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน พ.ศ.๒๕๔๙ บัญชีเกณฑ์มาตรฐานกลางหลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

โดยเป็นไปตามบัญชีเกณฑ์มาตรฐาน หลักประกันการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหา (เทียบเคียงกับของศาล)

๓.๑.๕ คดีที่มีหลายข้อหา ไม่ว่าจะเป็ความผิดกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบทหรือความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ถือข้อหาที่มีอัตราโทษหนักที่สุดเป็นเกณฑ์ในการกำหนดวงเงินประกัน

๓.๑.๖ ในกรณีผู้ขอประกันเป็นญาติพี่น้องหรือมีความเกี่ยวพันโดยทางสมรส หรือผู้ขอประกันใช้หลักทรัพย์มีค่าอย่างอื่นที่กำหนดราคามูลค่าที่แน่นอนและสะดวกแก่การบังคับคดีเป็นหลักประกันหรือกรณีความผิดที่ผู้ต้องหากระทำด้วยความจำใจหรือด้วยความยากจน พนักงานสอบสวนจะกำหนดวงเงินประกันให้ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติก็ได้

หากผู้ขอประกันซึ่งเป็นญาติพี่น้องหรือมีความเกี่ยวพันโดยทางสมรส เป็นผู้ใช้เงินสดหรือหลักทรัพย์มีค่าอย่างอื่นของผู้ขอประกันที่กำหนดราคามูลค่าที่แน่นอนและสะดวกแก่การบังคับคดีเป็นหลักประกันในการปล่อยชั่วคราว พนักงานสอบสวนจะอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยให้ผู้ขอประกันวางเงินสดหรือหลักทรัพย์นั้นเพียงจำนวนร้อยละยี่สิบจากจำนวนวงเงินประกันที่พนักงานสอบสวนกำหนดก็ได้

๓.๑.๗ ในกรณีผู้ต้องหาเป็นหญิงมีครรภ์หรือมีบุตรอายุไม่เกิน ๓ ปีอยู่ในความดูแลหรือเป็นผู้เจ็บป่วยซึ่งถ้าต้องขังจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือเป็นผู้พิการหรือสูงอายุซึ่งโดยสภาพร่างกายหรือจิตใจอาจเกิดความทุกข์ยากลำบากเกินกว่าปกติในระหว่างต้องขัง ให้พนักงานสอบสวนใช้ดุลยพินิจอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกันหรือกำหนดวงเงินประกันให้ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ

๓.๑.๘ การประมาณการตีราคาประกันนี้เป็นเพียงแนวทางและระดับปานกลางโดยสอดคล้องกับหลักประกันในชั้นศาลที่พนักงานสอบสวนพึงระบุไว้ในสัญญาประกันเพื่อบังคับตามสัญญาประกันเมื่อมีการผิดสัญญาประกัน ไม่ได้หมายความว่าพนักงานสอบสวนต้องระบุจำนวนเงินตายตัวตามนี้ในบางคดีที่มีเหตุผลพิเศษสมควรเกี่ยวกับลักษณะคดีหรือเกี่ยวกับตัวผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนอาจจะตีราคาประกันสูงกว่าหรือต่ำกว่านี้

๓.๒ การใช้บุคคลเป็นประกันหรือการกำหนดให้หลักเกณฑ์ให้หลักทรัพย์ใดเป็นหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๑๐ วรรคสามแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือไม่นั้น แนวทางของตำรวจไม่สอดคล้องกับข้อบังคับของประธานศาลฎีกาในหลายส่วน เห็นควรให้มีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกันดังนี้

๓.๒.๑ การปล่อยชั่วคราวโดยมีหลักทรัพย์เป็นประกัน อาจใช้หลักทรัพย์ดังต่อไปนี้

๑) ที่ดินมีโฉนด ที่ดินมีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือห้องชุดโดยมีโฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุด และหนังสือรับรองราคาประเมินของสำนักงานที่ดินมาแสดง หากจะนำสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินมาเป็นประกันด้วยก็จะต้องแสดงสำเนาทะเบียนบ้าน และหนังสือประเมินราคาส่งปลูกสร้างที่น่าเชื่อถือประกอบด้วย *ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมกรณีหลักทรัพย์เป็นประกันตาม ข้อ ๑) นี้ หากมีการผิดสัญญาประกัน และมีการดำเนินการฟ้องร้องเพื่อบังคับคดี ถ้าเรียกหลักทรัพย์มีราคาประเมินตามวงเงินในตามข้อ ๒.๑.๑.เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนการบังคับคดี อาจทำให้ราชการได้จำนวนเงินไม่ครบตามวงเงินที่กำหนด ข้อเสนอควรกำหนดวงเงินประกันให้เป็นไปตามหลักการเดิมของพนักงานสอบสวน หากเป็นหลักทรัพย์ต้องมีราคาเป็นสองเท่าของวงเงินประกัน เนื่องจากหากมีการผิดสัญญาประกันแล้วมีการบังคับคดี แล้วมีเงินเหลือก็สามารถคืนเงินส่วนที่เหลือให้กับนายประกันได้*

๒) หลักทรัพย์มีค่าอย่างอื่นที่กำหนดราคามูลค่าที่แน่นอนได้ เช่น พันธบัตรรัฐบาล สลากออมสิน บัตรหรือสลากออมทรัพย์ทวีสินของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ใบรับเงินฝากประจำธนาคาร ตัวแลกเงินที่ธนาคารเป็นผู้จ่าย และธนาคารผู้จ่ายได้รับรองตลอดไปแล้ว ตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารเป็นผู้ออกตัว เชื่อกที่ธนาคารเป็นผู้ส่งจ่ายหรือรับรองซึ่งสามารถเรียกเก็บเงินได้ ในวันที่ทำสัญญาประกัน และหนังสือรับรองของธนาคารหรือบริษัทประกันภัย เพื่อชำระเบี้ยปรับแทน ในกรณีผิดสัญญาประกัน เป็นต้น ทั้งนี้ ในกรณีที่มีข้อสงสัย ให้พนักงานสอบสวนตรวจสอบเพื่อขอคำยืนยัน จากธนาคาร หรือบริษัทประกันภัยที่ออกหนังสือรับรองนั้น เมื่อทำสัญญาประกันแล้ว ให้พนักงานสอบสวน มีหนังสือแจ้งอายัดไปยังสำนักงานที่ดิน สำนักงานเขตหรืออำเภอ หรือธนาคารแล้วแต่กรณีทันที และเมื่อสัญญาประกันสิ้นสุดลง ให้รีบคืนหลักประกันและแจ้งยกเลิกการอายัดโดยเร็ว ในกรณีที่ใช้หนังสือรับรอง ของบริษัทประกันภัยเป็นหลักประกัน ให้พนักงานสอบสวนแจ้งจำนวนวงเงินประกันในสัญญาประกัน ให้บริษัทประกันภัยทราบด้วย

๓.๒.๒ บุคคลผู้ขอประกันจะต้องเป็นผู้มีตำแหน่งหน้าที่การงานหรือมีรายได้แน่นอน เช่น เป็นข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ สมาชิกรัฐสภา ผู้บริหารราชการส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น พนักงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐประเภทอื่น ๆ ลูกจ้างของทางราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือทนายความ และเป็นผู้มีความสัมพันธ์กับผู้ต้องหา เช่น เป็นบุพการี ผู้สืบสันดาน สามี ภริยา ญาติพี่น้อง ผู้บังคับบัญชา นายจ้าง บุคคลที่เกี่ยวข้องกันโดยทางสมรส หรือบุคคลที่พนักงานสอบสวนเห็นว่ามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเหมือนเป็นญาติพี่น้อง หรือมีความสัมพันธ์ ในทางอื่นที่พนักงานสอบสวนเห็นสมควรให้ประกันได้ โดยมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๑) ให้อุ่นคำร้องด้วยตนเอง และเสนอหนังสือรับรองจากต้นสังกัดหรือนายจ้าง ตามแบบแนบท้ายนี้ หรือหลักฐานอื่นที่เชื่อถือได้ และหากผู้ขอประกันมีคู่สมรส ให้แสดงหลักฐานการยินยอม ของคู่สมรสด้วย ในกรณีฉุกเฉินไม่อาจเสนอหนังสือรับรองได้ทัน ให้ผ่อนผันโดยแสดงหลักฐานอื่น เช่น บัตรประจำตัวที่แสดงฐานะเช่นนั้น และให้นำหนังสือรับรองหรือหนังสือยินยอมมาแสดงภายหลัง

๒) ให้ทำสัญญาประกันได้ในวงเงินไม่เกิน ๑๐ เท่าของอัตราเงินเดือนหรือรายได้ เฉลี่ยต่อเดือน

๓) การอนุญาตให้พิจารณาจากเงินเดือนหรือรายได้ แต่หากวงเงินประกันมียอดสูง กว่าวงเงินที่ผู้นั้นมีสิทธิประกันได้ พนักงานสอบสวนอาจกำหนดให้ผู้ขอประกันวางเงินหรือหลักทรัพย์อื่น เพิ่มเติมให้เพียงพอกับวงเงินประกันนั้นได้ หรืออาจให้มีผู้ขอประกันหลายคนร่วมกันทำสัญญาประกัน โดยใช้วงเงินของแต่ละคนรวมกันได้

๔) หากผู้ประกันพ้นจากตำแหน่งหน้าที่การงาน ก็ให้คงมีสิทธิประกันต่อไป โดยพนักงานสอบสวนอาจใช้ดุลพินิจสั่งให้หาหลักประกันเพิ่มหรือดีกว่าเดิมได้

๓.๒.๓ นิติบุคคลอาจเป็นผู้ขอประกันได้ ในกรณีที่กรรมการ ผู้แทน ตัวแทน หุ่นส่วน พนักงานหรือลูกจ้างของนิติบุคคลนั้นตกเป็นผู้ต้องหา ให้ทำสัญญาประกันได้ในวงเงินตามที่พนักงานสอบสวน เห็นสมควรเป็นกรณี ๆ ไป และพนักงานสอบสวนอาจกำหนดให้ผู้ขอประกันวางเงินหรือหลักทรัพย์อื่น ตามจำนวนที่เห็นสมควรเพิ่มเติมด้วยก็ได้ โดยจะต้องแสดงหนังสือรับรองการจดทะเบียนและหลักฐาน แสดงฐานะการเงินและผู้มีอำนาจทำการแทน ในกรณีฉุกเฉินไม่สามารถนำต้นฉบับเอกสารมาแสดง ได้ทันให้ผ่อนผันโดยแสดงสำเนาเอกสารดังกล่าวและให้นำต้นฉบับเอกสารมาแสดงภายหลัง

๓.๒.๔ ในกรณีที่ส่วนราชการ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการช่วยเหลือข้าราชการ หรือลูกจ้างของทางราชการที่ต้องขาดคืออายุ เป็นผู้ร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว หากจำนวนเงินที่ระบุไว้ในหนังสือรับรองหรือคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวเพียงพอแล้ว ควรถือว่าหนังสือรับรองหรือคำร้องนั้นเป็นหลักประกันที่น่าเชื่อถือได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๘ (๔)

๓.๒.๕ ผู้ต้องหาอาจทำสัญญาประกันตนเองได้ และให้นำหลักเกณฑ์ในข้อ ๓.๒.๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การทำสัญญาประกันตามวรรคหนึ่ง หากผู้ต้องหาเป็นพนักงานหรือผู้ประกอบการวิชาชีพ เช่น แพทย์ เภสัชกร พยาบาล วิศวกร สถาปนิก ทนายความ ผู้สอบบัญชี ครู ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสื่อมวลชน หรือผู้ประกอบการวิชาชีพอื่นที่พนักงานสอบสวนเห็นสมควรให้ประกันได้ และการกระทำที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นความผิดเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่หรือการปฏิบัติงานในการประกอบวิชาชีพนั้น ให้ผู้ต้องหาทำสัญญาประกันตนเองได้ในวงเงินไม่เกิน ๑๕ เท่าของอัตราเงินเดือนหรือรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

การดำเนินการเกี่ยวกับหลักประกัน

๑. เงินสด	สกุลไทยเท่านั้น
๒. โฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (นส.๓, นส.๓ ก)	๑.ราคาประเมินหรือเอกสารรับรองว่ามีราคาสูงไม่น้อยกว่า ๒ เท่าของวงเงินประกัน ๒.ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วม (ถ้ามี)
๓. พันธบัตรรัฐบาล หรือสลากออมสิน	๑. พงส. จะรับพันธบัตรรัฐบาลฯ ไว้เป็นหลักประกันตามราคามูลค่าที่กำหนดไว้ในพันธบัตรรัฐบาลนั้น ๒. เมื่อรับแล้วให้รับทำหนังสือแจ้งอายัดไปยังธนาคาร ซึ่งเป็นนายทะเบียนพันธบัตรรัฐบาลฯ ๓. เมื่อสัญญาประกันสิ้นสุดลงให้ พงส. รับแจ้งยกเลิกการอายัด
๔. ใบรับเงินฝากประจำของธนาคารตัวแลกเงินที่ธนาคารเป็นผู้จ่ายและรับรอง, ตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารเป็นผู้ออก	๑. เพื่อความสะดวก พงส. จะรับแต่เฉพาะใบฝากเงินใบรับเงินฝากประจำ ตัวแลกเงิน หรือตัวสัญญาใช้เงินที่มีที่ตั้งของธนาคารอยู่ในจังหวัดเดียวกันนั้นก็ได้ ๒. ต้องตรวจสอบความถูกต้องของลายมือชื่อและอำนาจกระทำการของผู้ลงลายมือชื่อในหลักทรัพย์ ๓. ไม่รับหลักประกันหากวันถึงกำหนดใช้เงินเกิน ๓ ปี นับแต่วันที่ออกตัวแลกเงินนั้น
๕. เช็คที่ธนาคารเป็นผู้ส่งจ่าย	เช็คที่ไม่ลงวันที่ หรือลงวันที่ล่วงหน้าไม่พึงรับไว้เป็นหลักประกัน การรับเช็คเป็นหลักประกันถือเป็นหลักประกันประเภทเงินสด ให้เรียกเก็บเงินตามเช็คทันที
๖. หนังสือรับรองของธนาคารเพื่อชำระเบี้ยปรับแทนในกรณีผิดสัญญาประกัน	พงส. จะรับแต่เฉพาะหนังสือรับรองของธนาคารในจังหวัดเดียวกันก็ได้

ห้ามรับ ทรัพย์สิน เช่น เครื่องทองรูปพรรณและสิ่งอื่นๆ ทำนองเดียวกัน ห้ามมิให้รับไว้เป็นหลักประกัน เพราะ พงส. ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินนั้น

บทที่ ๔

ของกลางในคดีและทรัพย์สิน

ของกลาง หมายความว่า วัตถุใด ๆ หรือทรัพย์สินซึ่งตกมาอยู่ในความคุ้มครองของเจ้าพนักงาน โดยอำนาจแห่งกฎหมาย หรือโดยหน้าที่ในทางราชการ และยึดไว้เป็นของกลางเพื่อพิสูจน์ในทางคดี หรือเพื่อจัดการอย่างอื่นตามหน้าที่ราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

ของกลางในคดีอาญา คือสิ่งของที่เกี่ยวข้องจัดการทางคดีอาญา และมีการออกเลข การรับคำร้องทุกข์กล่าวโทษในคดีอาญานั้นไว้ เช่น สิ่งของที่บุคคลมีไว้เป็นความผิด หรือสิ่งของที่ใช้เป็น หลักฐานพิสูจน์ความผิด

ของกลางอย่างอื่น คือ ของกลางที่เจ้าพนักงานได้ใช้อำนาจตามกฎหมาย ยึดหรืออายัดไว้ แต่ไม่เข้าอยู่ในลักษณะของกลางในคดีอาญา กล่าวคือ ยังมีได้มีการออกเลขคดี สำหรับการร้องทุกข์กล่าวโทษ เช่น สิ่งของต้องสงสัย (สงสัยว่า มีไว้ ทำไว้ ได้มา ได้ใช้ หรือตั้งใจจะใช้ในการกระทำความผิด) โดยมีการยึด มาตรวจสอบ รวมถึงของที่เก็บตก หล่น หลุด ลอยได้ เป็นต้น

คำว่า “ของกลาง” ไม่ได้มีบัญญัติไว้ใน ป.วิ.อาญา แต่ใน ป.วิอาญา มาตรา ๒(๑๘) เรียกว่า “สิ่งของ” แต่เมื่อนำสิ่งของมาเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี ฝ่ายตำรวจเรียกสิ่งของนั้น ๆ ว่าเป็นของกลาง ของกลางจึงเป็นสิ่งของที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีอาญาได้

๑. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑.๑ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒-๓๗ ซึ่งตาม มาตรา ๓๒-๓๗ พนักงานสอบสวน ต้องทำความเห็นท้ายรายงานการสอบสวนว่าควรรับหรือไม่

๑.๒ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕, ๘๕/๑, ๖๙(๑) และกฎกระทรวง กำหนดวิธีการขอคืนสิ่งของที่เจ้าพนักงานยึดไว้ไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ พ.ศ.๒๕๕๓

๑.๓ ข้อบังคับการเก็บรักษาของกลาง พ.ศ.๒๕๘๐ ของกระทรวงมหาดไทย แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๐๔

๑.๔ ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๑๕ ของกลางและของส่วนตัวผู้ต้องหา

๑.๕ ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยของกลางและของส่วนตัวผู้ต้องหา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๔๖

๒. ประเภทของกลาง

๒.๑ เป็นคดีอาญา (มีการออกเลขคดี)

๒.๑.๑ มีไว้เป็นความผิด

๒.๑.๒ ได้มาโดยผิดกฎหมาย

๒.๑.๓ ได้ใช้หรือตั้งใจจะใช้ในการกระทำความผิด

๒.๑.๔ ใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิด

๒.๒ ยังไม่เป็นคดีอาญา (ไม่มีการออกเลขคดี)

๒.๒.๑ สิ่งของต้องสงสัย (ยึดไว้ตรวจสอบ)

๒.๒.๒ ทรัพย์สินตกหาย

๓. ของกลางในคดีอาญา

ของกลางในคดีอาญาจะเป็นสิ่งของที่ตกมาอยู่ในความครอบครองของเจ้าหน้าที่เพื่อใช้พิสูจน์ความผิดในคดีอาญา แบ่งได้เป็น

๓.๑ สิ่งของซึ่งทำหรือมีไว้เป็นความผิด เช่น ยาเสพติดปิ่นเถื่อน ธนบัตรปลอม เป็นต้น ของกลางประเภทนี้จะต้องริบเสียทั้งสิ้น ไม่มีผู้ใดอ้างความเป็นเจ้าของ ขอรับคืนหรือขอรับไปเก็บรักษาได้ (ป.อาญา มาตรา ๓๒)

๓.๒ สิ่งของซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิด เช่น ไม้เถื่อน แร่เถื่อน ทรัพย์สินที่ได้มาจากการทำผิด เป็นต้น ผู้เป็นเจ้าของหรือครอบครองทรัพย์สินอาจขอรับคืนหรือขอรับไปเก็บรักษาได้ (ป.อาญา มาตรา ๓๓)

๓.๓ สิ่งของซึ่งได้ใช้หรือตั้งใจจะใช้ในการกระทำความผิด เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ เครื่องจักรกล อาวุธ เป็นต้น ผู้เป็นเจ้าของหรือครอบครองทรัพย์สินอาจขอรับคืนหรือขอรับไปเก็บรักษาได้ (ป.อาญา มาตรา ๓๓)

๓.๔ สิ่งของที่ใช้เป็นหลักฐานในการพิสูจน์ความผิด คือ สิ่งของที่เป็นวัตถุพยานต่าง ๆ เช่น เสื้อผ้าที่ผู้ต้องหาสวมใส่ในขณะกระทำความผิด หรือเสื้อผ้าผู้ต้องหาซึ่งเปื้อนเลือดของผู้ตาย หรือรถยนต์ซึ่งได้ดัดแปลงและใช้ซุกซ่อนยาเสพติด เป็นต้น (ป.วิ.อาญา มาตรา ๖๙(๑), ๑๓๒ (๒) (๓) (๔))

๔. กรณีของกลางประเภทรถ

ต้องดำเนินการตามกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง คือ

๔.๑ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒, ๓๓, ๓๔

๔.๒ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๖๙(๑)(๒), ๘๕, ๙๓, ๑๓๒

๔.๓ ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย พ.ศ.๒๔๘๐ เพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๐๔ เรื่อง การเก็บรักษา

ของกลาง

๔.๔ ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๑๕ บทที่ ๑ เรื่อง ของกลาง และบทที่ ๙ เรื่องการปฏิบัติเกี่ยวกับของกลาง และ ลักษณะที่ ๑๘ บทที่ ๓ (แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี (ฉบับที่ ๘) พ.ศ.๒๕๒๔ ลง ๔ มีนาคม ๒๕๒๔)

๕. การขอรับรถคืน

การคืนของกลางตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕

๕.๑ อำนาจในการคืนสิ่งของที่ยึดไว้เป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนไม่ใช่เป็นอำนาจของพนักงานอัยการ

๕.๒ การคืนสิ่งของต้องคืนให้แก่ผู้ต้องหาหรือผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนของนั้นเท่านั้น

๕.๓ การที่คืนสิ่งของได้เมื่อใดนั้น กฎหมายบัญญัติให้เจ้าพนักงานมีอำนาจยึดสิ่งของไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด

๕.๔ แม้คดียังไม่ถึงสิ้นสุด หากผู้มีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของเรียกร้องขอคืนสิ่งของนั้น และพนักงานสอบสวนเห็นว่าสิ่งของนั้นไม่จำเป็นต้องใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดี พนักงานสอบสวนก็อาจคืนสิ่งของได้ก่อนคดีสิ้นสุด

๕.๕ แม้คดีถึงที่สุดแล้ว แต่ไม่มีผู้มีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของ พนักงานสอบสวนก็ไม่จำเป็นต้องคืนสิ่งของให้แก่ผู้ใด และสิ่งของนั้นย่อมตกเป็นของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๗

๕.๖ กรณีพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี และแจ้งให้พนักงานสอบสวนจัดการเกี่ยวกับของกลางตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๘๕ เป็นเพียงคำแนะนำของพนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามกฎหมายต่อไป ถ้าพนักงานสอบสวนเห็นว่าของกลางเป็นสิ่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย พนักงานสอบสวนย่อมมีอำนาจไม่คืนของกลางให้แก่ผู้ต้องหาหรือผู้อื่น ซึ่งไม่มีสิทธิเรียกร้องขอคืนนั้นได้

๖. อำนาจการยึดของกลางของพนักงานสอบสวน

พนักงานสอบสวนมีอำนาจยึดของกลางไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด เมื่อเสร็จคดีแล้วให้คืนแก่ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของนั้น เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕ วรรคสาม)

สิ่งของที่ถูกยึดด้วยอำนาจของพนักงานสอบสวนจะถือว่าเป็นของกลางในคดีอาญา ซึ่งในการสอบสวนจะต้องมีความเห็นว่าริบหรือไม่(ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๒,๓๓,๓๔) เนื่องจากการริบทรัพย์สินเป็นโทษอย่างหนึ่งตาม ป.อาญา ปัญหาคือ พนักงานสอบสวนจะยึดของกลางไว้ได้ถึงเมื่อใดของกลางที่ยึดมีอำนาจยึดไว้จนกว่าคดีถึงที่สุดโดยจะพิจารณาจากความสำคัญของของกลางนั้นว่าเป็นหลักฐานสำคัญแห่งองค์ความผิดที่จะทำให้ทราบข้อเท็จจริง ตลอดจนพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา และเพื่อที่จะรู้ตัวผู้ร่วมกระทำความผิด และพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือไม่ ถ้าใช้พนักงานสอบสวนจึงจะมีอำนาจยึดไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๑ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕ และไม่ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ไม่ชอบ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗^{๑๑} นอกจากนี้ของกลางทั้งหมดความจำเป็นตามเหตุแห่งการยึดหรือเห็นว่าศาลไม่น่าริบของกลางนั้น ต้องคืนแก่ผู้ต้องหาหรือผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของนั้น เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่นในทางปฏิบัติหากคดียังไม่ถึงที่สุด (ยังไม่มีหนังสือให้จัดการของกลางตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕ จากอัยการ) จะใช้วิธีมอบให้เจ้าของรับไปเก็บรักษา ระหว่างการสอบสวนได้ (ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การเก็บรักษาของกลางพ.ศ.๒๔๘๐ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๐๔ ลักษณะ ๒ หมวด ๒ ข้อ ๙ (ง) แต่ได้มีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕, ๘๕/๑, ๖๙(๑) และกฎกระทรวงกำหนดวิธีการขอคืนสิ่งของที่เจ้าพนักงานยึดไว้ไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ พ.ศ.๒๕๕๓ ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๓ คือ ให้ (๑) เจ้าของหรือผู้ถือกรรมสิทธิ์ (๒) ผู้ซึ่งมีสิทธิในการใช้ครอบครอง ยึดหน่วง หรือสิทธิเรียกร้องอื่นตามที่กฎหมายรับรองรวมถึงผู้เช่าซื้อ ทายาทผู้มีสิทธิรับมรดก หรือผู้จัดการมรดก ยื่นคำร้องขอคืนจากพนักงานสอบสวนหรืออัยการแล้วแต่กรณี

^{๑๑} คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๙๒๒/๒๕๒๘

๗. การนำของกลางเข้าสำนวนการสอบสวน

ของกลางที่จะนำเข้าสำนวนการสอบสวนต้องบันทึกข้อเท็จจริงให้ปรากฏเป็นหลักฐานในสำนวนดังต่อไปนี้

๗.๑ ยึดของกลางได้จากตัวบุคคลใด เป็นของกลางอะไร ให้ทำบันทึก (บันทึกการตรวจค้น) ให้ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น ต้องบันทึกว่าก่อนลงมือค้นเพื่อพบของกลางนั้น เจ้าพนักงานผู้ค้นได้แสดงความสามารถก่อนค้น ได้ค้นต่อหน้าผู้ครอบครองสถานที่ หรือบุคคลในครอบครัวของผู้นั้นหรือต่อหน้าพยานอย่างน้อย ๒ คน ซึ่งเจ้าพนักงานร้องขอให้มาเป็นพยานในการตรวจค้น^{๑๒}

๗.๒ ของกลางที่ยึดได้ต้องให้ผู้ครอบครองสถานที่ บุคคลในครอบครัวผู้ต้องหา ผู้แทนหรือพยานดู เพื่อให้รับรองว่าถูกต้อง ถ้าบุคคลดังกล่าวนั้นรับรองหรือไม่รับรองก็ให้บันทึกไว้

๗.๓ การค้นของกลางผู้ค้นต้องบันทึกรายละเอียดของการค้นและทำบัญชีรายละเอียดสิ่งของที่ค้นได้ไว้ด้วยบันทึกการค้นและบัญชีสิ่งของกลางนั้นให้อ่านให้ผู้ครอบครองสถานที่ บุคคลในครอบครัวผู้ต้องหา จำเลย ผู้แทน หรือพยานฟังแล้วแต่กรณี และให้ผู้ผู้นั้นลงลายมือชื่อรับรองไว้

๗.๔ เมื่อนำของกลางไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน ให้จัดรูปพรรณสิ่งของกลางลงในรายงานประจำวันและสมุดยึดทรัพย์สินและของกลาง แล้วเขียนเลขกำกับที่ยึดทรัพย์สินติดไว้กับสิ่งของนั้นให้มั่นคง อย่าให้หลุดหรือสูญหายได้ แล้วเก็บรักษาไว้ตามระเบียบ โดยบันทึกให้ปรากฏในรายงานประจำวันให้ชัดเจนว่าได้เก็บรักษาของกลางนั้นไว้อย่างไร มอบให้ผู้ใดเก็บรักษา^{๑๓}

๗.๕ ของกลางที่จะต้องส่งตรวจพิสูจน์ พึงดำเนินการให้ถูกต้องตามวิธีการหรือระเบียบในส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น ถ้าจะส่งไปตรวจพิสูจน์ที่กองพิสูจน์หลักฐานฯ ก็ควรปฏิบัติตามเอกสารคู่มือของกองพิสูจน์หลักฐานฯ เรื่องคำแนะนำในการเก็บรักษาและจัดส่งเอกสารหรือวัตถุของกลางไปตรวจพิสูจน์ เป็นต้น

ของกลางที่จะส่งไปตรวจพิสูจน์ จะต้องให้ผู้ต้องหาลงชื่อกำกับหีบห่อและบันทึกไว้ด้วย เมื่อได้รับผลการตรวจพิสูจน์แล้วให้แจ้งให้ผู้ต้องหาทราบถ้าผู้ต้องหารับรองผลก็ให้สอบสวนเพิ่มเติมไว้ เพราะถ้าในชั้นพิจารณาผู้ต้องหายังรับรองผลการตรวจพิสูจน์ดังกล่าว ก็อาจจะไม่ต้องนำผู้ตรวจพิสูจน์มาเบิกความต่อศาลอีก

๗.๕ ในชั้นสอบสวน ถ้ามีของกลางอย่างใด ๆ จะต้องจัดทำบัญชีของกลางประกอบสำนวนการสอบสวนไว้เสมอ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๙ วรรคสอง)

๘. วิธีจัดทำบัญชีของกลาง ให้ดำเนินการดังนี้

๘.๑ ในการลงรายละเอียดสิ่งของกลางในบัญชีให้ตรวจสิ่งของให้ถูกต้องกับสมุดยึดทรัพย์สินของกลาง รายงานประจำวัน และคำให้การ จำนวนห่อ จำนวนสิ่งของ ให้ถูกต้องตรงกัน อย่าให้คลาดเคลื่อนประการสำคัญที่สุดไม่ควรมีการขีดฆ่าหรือแก้ไขเพิ่มเติม เพราะจะทำให้เกิดการสงสัย ถ้าจำเป็นก็ให้ขีดฆ่าและลงนามกำกับไว้ ห้ามขูดลบเป็นอันขาด

๘.๒ สิ่งของกลางอย่างอื่นที่ค้นได้จากผู้ต้องหาหรือบุคคลผู้ครอบครองสิ่งของนั้นต้องให้ผู้ต้องหาหรือบุคคลนั้นลงชื่อกำกับไว้ในบัญชีของกลางนั้นด้วย

^{๑๒} ป.วิ.อ. ม. ๑๐๒ , ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๑๕ บทที่ ๑ ข้อ ๔๑๘

^{๑๓} ข้อบังคับการเก็บรักษาของกลาง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.๒๔๘๐

๘.๓ พยานเอกสารที่ค้นได้ ให้พนักงานสอบสวนจดลงบัญชีของกลางเช่นเดียวกัน เว้นแต่ของราคาไม่ต้องใส่ ถ้ามีการคืนเอกสารหรือส่งเอกสารไปที่ใด ให้หมายเหตุไว้ในช่องหมายนั้นด้วย^{๑๔}

๘.๔ การทำบัญชีทรัพย์สิน ตามคำสั่ง ตร.ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ บทที่ ๓ ข้อ ๓.๒

๑) การกรอกรายละเอียดในบัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้าย บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้ายได้คืน บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้ายไม่ได้คืน และบัญชีของกลาง ไม่ต้องบันทึกรูปพรรณของทรัพย์สินโดยละเอียดมาก เนื่องจากได้บันทึกไว้ในคำให้การแล้ว แต่ควรปรากฏรายละเอียดเบื้องต้นเพียงพอที่จะยืนยันได้ว่าทรัพย์สินนั้นคือสิ่งใด ลักษณะทั่วไปอย่างไร จำนวนเท่าใด

๒) การปฏิบัติเกี่ยวกับแบบพิมพ์ บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้าย บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้ายได้คืน บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้ายไม่ได้คืนเป็นดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนหากสามารถบันทึกไว้ในแบบพิมพ์บัญชีเดียวกัน แต่ถ้าบันทึกรวมไว้ในแบบพิมพ์บัญชีเดียวกันไม่ได้ ก็ให้แยกบันทึก เช่น กรณีได้ทรัพย์สินขณะสำนวนอยู่ในระหว่างการพิจารณาของผู้บังคับบัญชาระดับ บก., บช. หรือ ตร. รวมทั้งในชั้นพนักงานอัยการ ให้ทำบัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้ายได้คืนแยกจากบัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้าย

๓) การทำบัญชีของกลาง ที่ผู้กล่าวหาหรือผู้ต้องหาอ้างหรือส่งมอบให้พนักงานสอบสวนทำบัญชีของกลางแยกเป็นกลุ่มของแต่ละกลุ่มโดยเรียงพยานเอกสารและพยานวัตถุ เช่น ภาพถ่ายหรือภาพวาด และเรียงต่อจากบัญชีของกลาง

๙. การเก็บรักษาของกลาง ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

๙.๑ ของกลางสิ่งใดมาถึงสถานีตำรวจ ให้พนักงานสอบสวนจกรูปพรรณสิ่งของลงในรายงานประจำวันและสมุดยึดทรัพย์สินของกลาง แล้วเขียนเลขลำดับที่ยึดทรัพย์สินติดไว้กับสิ่งของนั้นให้มั่นคง อย่าให้หลุดหรือสูญหายได้และเก็บของกลางนั้นไว้ในที่บ หรือตู้เก็บของกลาง ใส่กุญแจให้เรียบร้อย เว้นแต่ของกลางนั้นมีค่ามาก เช่น เครื่องเพชร เครื่องทองรูปพรรณ เงินจำนวนมาก หรือเอกสารสำคัญต่าง ๆ ให้เก็บรักษาไว้ในกำปั้น

การยึด การมอบ การรับคืน ของกลาง ให้ผู้ยึด ผู้มอบ ผู้รับ ลงชื่อไว้ในสมุดยึดทรัพย์สินของกลางและรายงานประจำวันเป็นสำคัญ

๙.๒ ให้หัวหน้าสถานี หรือผู้รักษาการแทนเป็นผู้รับผิดชอบเก็บรักษาถูกกุญแจและหีบของกลาง

๙.๓ ของกลางที่มีความจำเป็นต้องเลี้ยงดูหรือเฝ้ารักษาก็ให้มอบหรือจ้างเฝ้ารักษาได้ การจ้างเฝ้ารักษาต้องขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน และจะต้องมีการลงประจำวันไว้เป็นหลักฐานด้วย

๙.๔ ของกลางรายได้เห็นว่าจะเก็บรักษาไว้อาจเนาเปื้อยเสียหายได้ ก่อนที่คดีจะส่งฟ้องศาล จะจำหน่ายหรือป้องกันมิให้เนาเปื้อยก็ให้จัดการไปตามสมควร ถ้าจะขายเอาเงินเก็บรักษาไว้ก็ได้ ถ้าของกลางรายได้มีการโต้เถียงกรรมสิทธิ์หรือเป็นพยานหลักฐานสำคัญประกอบคดี ถ้าจะกระทำไปก็เกิดการคัดค้านได้ในภายหลัง ก็ให้ระงับไม่ต้องขาย หรือจัดการดังกล่าวมาข้างต้น

๙.๕ ของกลางรายได้จับได้โดยสงสัยว่าจะเปื้อยเสียหายได้ เป็นสิ่งของที่ได้มาจากการกระทำผิด ให้ผู้อ้างว่าเป็นเจ้าของนำหลักฐานมาแสดง ถ้านำหลักฐานมาแสดงไม่ได้ หรือไม่นำมาก็ดี ให้พนักงานสอบสวนส่งของกลางนั้นไปตรวจสอบที่กองทะเบียนประวัติอาชญากรฯ ถ้าไม่ตรงกับบัญชีที่มีผู้มาร้องทุกข์ของหายไว้ให้ออกประกาศโฆษณาหาเจ้าของ โดยปิดไว้ที่หน้าสถานีตำรวจ เช่นเดียวกับเก็บของตก

^{๑๔} ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๑๕ บทที่ ๕ ข้อ ๔๓๒

๙.๖ ผู้รักษาของกลางคนใดจงใจหรือเลินเล่อ ละเลยหรือดัดแปลงแก้ไขของกลาง ให้เปลี่ยนไปจากสภาพที่เป็นอยู่เดิม จงใจหรือเลินเล่อสำรวจของกลางให้ผิดไปจากความจริง หรือเอาของกลาง ที่ยังไม่ควรขายไปขาย เป็นเหตุให้เกิดการเสียหายขึ้น หรือเอาของกลางไปใช้โดยมิใช่เพื่อการรักษาของนั้น หรือยกยอกไว้เป็นของตนเสีย นอกจากจะต้องได้รับโทษอันจะพึงมีตามกฎหมายหรือโทษตาม พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ที่ใช้อยู่แล้วยังจะต้องชดใช้ราคาของหรือค่าเสียหายแทนอีกส่วนหนึ่งด้วย

๙.๗ เมื่อมีการแต่งตั้งให้ไปรับตำแหน่งที่อื่น ผู้มีหน้าที่เก็บรักษาของกลาง และผู้ที่จะมา รับหน้าที่ใหม่จะต้องส่งมอบของกลางแก่กันให้เสร็จก่อนเดินทางไปรับตำแหน่งใหม่ แต่ถ้าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ไม่สามารถเดินทางมารับของกลางได้ภายในเวลากำหนด ให้มอบของกลางให้แก่ผู้รักษาราชการแทนรับไว้แล้ว มีผู้มารับตำแหน่งใหม่รับมอบหมายของกลางจากผู้รักษาราชการแทนให้เสร็จใน ๑๕ วัน นับแต่วันเดินทาง มารับตำแหน่งใหม่

หน้าที่ของผู้รับมอบ ต้องสำรวจสิ่งของให้ถูกต้องตรงกับรายการในบัญชี หากของกลางใด ไม่มีส่งมอบด้วยเหตุใด ให้หมายเหตุไว้ให้ชัดเจน แล้วลงชื่อกำกับไว้ทั้งผู้มอบและผู้รับมอบ เมื่อรับมอบแล้ว ให้เสนอผู้บังคับบัญชาทราบ หากมีการบกพร่องก็ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งดำเนินการสอบสวนต่อไป เมื่อผู้รับมอบ ได้เซ็นชื่อรับมอบของกลางแล้ว ถือว่าได้รับของกลางไว้ถูกต้องตามจำนวนที่ปรากฏในบัญชี และผู้มอบ ก็พ้นจากหน้าที่และความรับผิดชอบ เท่าที่ปรากฏในบัญชีของกลางที่มีอยู่อย่างไม่บกพร่องในขณะที่รับมอบ ต่อกันเท่านั้น หากปรากฏว่าขาดตกบกพร่องในจำนวนสิ่งของขึ้นภายหลังผู้รับมอบจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ

๙.๘ ผู้มีหน้าที่รักษาของกลางจะมอบหน้าที่รักษาของกลาง ให้ผู้อยู่ในบังคับบัญชา รักษาแทนก็ได้ ในเมื่อของกลางบางสิ่งบางอย่างนั้นเป็นของไม่สลักสำคัญ หรือเป็นของที่สมควรจะมอบหมายได้ หรือด้วยความจำเป็นในหน้าที่ชั่วคราว แต่การมอบหน้าที่นี้จะต้องรับผิดชอบในเมื่อเกิดการเสียหายขึ้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า เป็นเพราะเหตุสุดวิสัยหรือไม่สามารถจะคุ้มครองได้

๙.๙ การเก็บรักษาของกลางในหน้าที่ นอกจากจะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับการเก็บรักษา ของกลางกระทรวงมหาดไทยแล้ว ให้ปฏิบัติตามระเบียบของ ตร. ด้วยโดยอนุโลม^{๑๔}

๑๐. สมุดยัดหรืออายัดทรัพย์สินของกลาง และ สมุดยัดรถของกลาง

การยัด การมอบ การรับคืน ของกลาง ให้ผู้ยัด ผู้มอบ ผู้รับ ลงชื่อไว้ในสมุดยัดทรัพย์สิน ของกลางและรายงานประจำวันเป็นสำคัญตาม ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๑๕ บทที่ ๑ ข้อ ๔๑๘(๑)

ให้ หัวหน้าสถานี หรือผู้รักษาราชการแทน ตรวจสอบสมุดยัดทรัพย์สินและของกลางไม่น้อยกว่า เดือนละ ๑ ครั้ง ว่าพนักงานสอบสวนได้จัดการไปถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ ตามประมวลระเบียบการตำรวจ เกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๑๕ บทที่ ๑ ข้อ ๔๒๐

๑๑. การคืนของกลางในคดีอาญา

๑๑.๑ โดยหลักแม้กฎหมายบัญญัติให้เจ้าพนักงานมีอำนาจยึดสิ่งของไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด แต่ทฤษฎีก็ให้ความเห็นว่า แม้อคดีจะยังไม่ถึงที่สุด หากมีผู้มีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของเรียกร้องขอคืนของนั้น และพนักงานสอบสวนเห็นว่าสิ่งของนั้นไม่จำเป็นต้องใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดี

^{๑๔} ประมวลระเบียบการตำรวจ เกี่ยวกับคดี ลักษณะ ๑๕ บทที่ ๑ ข้อ ๔๑๘ แก้ไขโดยคำสั่ง ตร.ที่ ๓๒/๒๕๐๕ ลง ๙ ต.ค.๒๕๐๕ , ข้อบังคับการ เก็บของกลางกระทรวงมหาดไทย พ.ศ.๒๔๘๐ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๐๔

พนักงานสอบสวนก็อาจคืนสิ่งของดังกล่าวก่อนคดีถึงที่สุด และในทางกลับกันแม้ว่าคดีถึงที่สุดแล้ว แต่ไม่มีผู้มีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของ พนักงานสอบสวนก็ไม่จำเป็นต้องคืนสิ่งของนั้นให้แก่ผู้ใด และสิ่งของนั้นย่อมตกเป็นของแผ่นดินเมื่อเข้าเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒๗

๑๑.๒ สำหรับกรณีที่พนักงานอัยการแจ้งให้พนักงานสอบสวนจัดการเกี่ยวกับของกลาง ตามมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นเพียงคำแนะนำของพนักงานอัยการ การคืนของกลางเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวน (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีหนังสือที่ นร.๐๖๐๑/๒๕๖๓ ลง ๒๒ ธ.ค.๒๕๓๐ พร้อมบันทึก ตอบข้อหารือของ ตร.ที่หารือไป ตามหนังสือที่ มท.๐๖๐๓.๓/ ๗๒๖๒ ลง ๒๓ ก.ย.๒๕๓๐ เกี่ยวกับเรื่องพนักงานอัยการแจ้งให้คืนของกลาง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕ และ ตร. ได้มีบันทึก กองคดีกรมตำรวจ ที่ ๐๖๐๓.๓/๙๔๗ ลง ๒๘ ม.ค.๒๕๓๑ แจ้งเวียนการวินิจฉัยของสำนักคณะกรรมการกฤษฎีกาให้เจ้าหน้าที่ตำรวจถือปฏิบัติ) เพื่อให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามกฎหมายต่อไป หลังจากพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี ดังนั้น เมื่อพนักงานสอบสวนเห็นว่าตามพยานหลักฐานของกลางที่ยึดไว้ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พนักงานสอบสวนย่อมมีอำนาจไม่คืนของกลางดังกล่าวให้แก่ผู้ต้องหาหรือผู้อื่นซึ่งไม่มีสิทธิเรียกร้องขอคืน

๑๑.๓ การยึดของกลางตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕ วรรคสาม เป็นการยึดสิ่งของที่เป็นของกลางในคดีไม่ใช่เป็นการบัญญัติถึงการกระทำที่เป็นความผิดอันเป็นเหตุให้มีการยึดของกลางดังกล่าวไว้แต่อย่างใด จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับของกลางที่ถูกยึดไว้ถึงที่สุด มิใช่เกี่ยวกับการกระทำที่เป็นความผิดอันเป็นเหตุที่ทำให้มีการยึดสิ่งของไว้เป็นของกลาง และการถึงที่สุดเกี่ยวกับของกลางดังกล่าว มีได้ ๒ กรณี คือ

๑๑.๓.๑ เมื่ออัยการมีคำสั่งถึงที่สุดไม่ริบของกลาง

๑๑.๓.๒ ศาลมีคำสั่งถึงที่สุดเกี่ยวกับของกลางในกรณีที่อัยการมีคำขอให้ศาลสั่งริบของกลาง

ดังนั้น ในคดีที่พนักงานสอบสวนยึดสิ่งของเป็นของกลาง ต่อมาเมื่อมีเจ้าของกรรมสิทธิ์ได้แสดงหลักฐานการเป็นเจ้าของรถ พร้อมกับยื่นคำร้องขอรับคืนหลังจากพนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้อัยการและอัยการมีคำสั่งไม่ขอริบรถและมีหนังสือแจ้งผลการวินิจฉัยเกี่ยวกับรถของกลางให้จัดการตามป.วิ.อาญา มาตรา ๘๕ ย่อมหมายความว่าคดีเกี่ยวกับสิ่งของที่ยึดไว้เป็นของกลางเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานถึงที่สุดแล้ว พนักงานสอบสวนและผู้บังคับบัญชาไม่มีอำนาจที่จะยึดสิ่งของนั้นไว้อีกต่อไป การปฏิเสธการคืนจะเป็นการจงใจกระทำต่อผู้อื่นโดยผิดกฎหมายเสียหายแก่ทรัพย์สินจะเป็นการละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐

บทที่ ๕

การยุติคดีโดยเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง

พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคงมีภารกิจในการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ โดยกำหนดคุณสมบัติเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการเข้าออกในราชอาณาจักรของคนต่างด้าว เป็นกฎหมายสารบัญญัติในทางปกครองเป็นกฎหมายที่มีโทษทางอาญา และมีลักษณะเป็นกฎหมายวิธีพิจารณาความ โดยบัญญัติวิธีการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยุติคดี ส่งกลับและการใช้วิธีการต่าง ๆ ในการจัดการกับคนต่างด้าวซึ่งละเมิดต่อบทกฎหมายดังกล่าว และเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินเกี่ยวกับการจัดการควบคุมดูแลคนต่างด้าวโดยเครื่องมือในการจัดการควบคุมคนต่างด้าวตามกฎหมายฉบับนี้มีหลายประการ ทั้งมาตรการทางปกครอง มาตรการทางอาญา มาตรการพิเศษบางประการที่ใช้บังคับกับเฉพาะกับคนต่างด้าวเท่านั้น กฎหมายคนเข้าเมืองได้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองสามารถใช้วิธีการยุติคดีส่งกลับและใช้วิธีการต่าง ๆ ในการจัดการกับบุคคลต่างด้าวเพื่อให้คดียุติไม่ต้องนำสู่ศาลให้ยุ่งยาก เช่น

๑. ให้เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองใช้มาตรการเปรียบเทียบปรับ เช่น กรณีอยู่ในราชอาณาจักรเกินกำหนด คนต่างด้าวข้ามอพตวและจะเดินทางออกนอกราชอาณาจักร เจ้าหน้าที่จะทำการเปรียบเทียบปรับและตีตราประทับออกนอกราชอาณาจักรโดยมีเงื่อนไขขึ้นอยู่กับระยะเวลาอยู่เกินกำหนด หรือคนต่างด้าวยื่นขออนุญาตอยู่ในราชอาณาจักร แต่ตรวจพบว่าอยู่เกินกำหนดเดิม เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองจะทำการเปรียบเทียบปรับ และขยายระยะเวลาให้อยู่ในราชอาณาจักรตามร้องขอ เป็นต้น รายละเอียดปรากฏตามบันทึกคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) ลง ๒๓ เม.ย.๒๕๔๑ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๔๙

๒. กรณีจับกุมคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ๓ สัญชาติ คือ พม่า ลาว และกัมพูชา ให้ใช้มาตรการผลักดันคนต่างด้าวโดยไม่ต้องดำเนินคดี เมื่อมีการจับกุมให้แต่ละ สน./สภ.ทำหนังสือส่งด่านตม.เพื่อผลักดันออกนอกประเทศ ดังนี้

๒.๑ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ ลง ๒ มิ.ย.๒๕๔๑ แต่งตั้งให้ ผบก.ภ.จว. ทุกจังหวัด หรือผู้รักษาราชการแทน, ผบก.น.๑ - ๙ หรือผู้รักษาราชการแทน, ผกก.สน. หรือ สภ., รอง ผกก.สน. หรือ สภ., สว.หน.สภ. หรือผู้รักษาราชการแทน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจตาม มาตรา ๕๔ แห่ง พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ เฉพาะที่เกี่ยวกับคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย สัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา หรือสัญชาติอื่นตามที่รัฐมนตรีจะได้ประกาศกำหนด

๒.๒ หนังสือ ตร. ที่ ๐๐๒๒.๑๒๒/๑๖๗๐ ลง ๑๑ ธ.ค. ๒๕๔๑ กำหนดแนวทางปฏิบัติเมื่อ สน. หรือ สภ. ใด ทำการจับกุมตัวหรือรับรายงานตัวคนต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย กล่าวคือ เข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่มีหนังสือเดินทาง หรือเอกสารที่ใช้แทนหนังสือเดินทาง ไม่เข้าตามช่องทาง ไม่ผ่านการตรวจอนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่และอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต อันเป็นความผิดตามมาตรา ๑๑, มาตรา ๑๘ วรรคสอง ประกอบด้วย มาตรา ๖๒ และมาตรา ๘๑ ให้ปฏิบัติดังนี้

๒.๒.๑ ทำบันทึกจับกุมหรือรับรายงานตัวคนต่างด้าวนั้นไว้ นำตัวส่งพนักงานสอบสวนเพื่อลงประจำวันไว้เป็นหลักฐาน แล้วควบคุมคนต่างด้าวระหว่างรอการส่งกลับไว้เท่าที่จำเป็น

๒.๒.๒ ให้พนักงานสอบสวน รายงาน หัวหน้าสถานี เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่ออาศัยอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕๔ แห่ง พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒

๒.๒.๓ ให้รับนำตัวคนต่างด้าวนั้นส่งไปยัง ตำน ตม. ที่ใกล้ที่สุด เพื่อดำเนินการ ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรโดยไม่ชักช้า ตามประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ ๓๔ บทที่ ๑๘

๒.๒.๔ ตร. ไม่มีนโยบายที่จะให้ประกันตัวคนต่างด้าวระหว่างรอการส่งกลับ ตามหนังสือสั่งการนี้ หากมีความจำเป็นให้ผู้บังคับบัญชาไม่ต่ำกว่า ผบก. หรือผู้รักษาราชการแทน เป็นผู้พิจารณาอนุญาต และให้แจ้งให้ ตร. ทราบ (ผ่าน สตม.)

ภาคผนวก

ตารางฐานความผิดและอัตราโทษ

๑. พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒

ลำดับ	ข้อหาหรือฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ	เปรียบเทียบปรับตามบันทึกคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ
๑	เข้ามาหรือออกไปนอกราชอาณาจักร ซึ่งมีใช้ช่องทางตรวจคนเข้าเมือง เขตท่าสถานี หรือท้องที่ และตามกำหนดเวลาตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา	ม.๑๑, ม.๖๒	จำคุกไม่เกิน ๒ ปี ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท ผู้กระทำความผิดสัญชาติไทยปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท	ผู้กระทำความผิดเป็นคนไทยมอบตัวหรือมาตามหมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๘๐๐ บาท หากถูกจับกุมให้ปรับไม่ต่ำกว่า ๑,๖๐๐ บาท(สัญชาติไทย)
๒	เข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรโดยไม่ยื่นรายการตามแบบ และไม่ผ่านการตรวจอนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่	ม.๑๘ วรรคสอง, ม.๖๒	จำคุกไม่เกิน ๒ ปี และปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท ผู้กระทำความผิดสัญชาติไทยปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท	ผู้กระทำความผิดเป็นคนไทย มอบตัวหรือมาตามหมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๘๐๐ บาท หากถูกจับกุมให้ปรับไม่ต่ำกว่า ๑,๖๐๐ บาท
๓	คนต่างด้าวหลบหนีไปจากพาหนะหรือหลบหนีไปในระหว่างส่งตัวไปยังสถานที่ใดที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้สั่งให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะควบคุมตัวไว้หรือส่งตัวไปสถานที่ใดที่หนึ่งหรือหลบหนีไประหว่างถูกกักตัวหรือควบคุมตามอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒	ม.๗๒	จำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	ผู้กระทำความผิดมอบตัวหรือมาตามหมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท ถ้าหากจับกุมมา ปรับไม่ต่ำกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท
๔	คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวประกอบอาชีพหรือรับจ้างทำงาน โดยไม่ได้รับอนุญาต	ม.๓๗(๑) , ม.๗๕	จำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	ผู้กระทำความผิดมอบตัวหรือมาตามหมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท หากถูกจับกุมปรับไม่ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท
๕	คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวไม่พักอาศัย ณ ที่ที่ได้แจ้งต่อเจ้าหน้าที่	ม.๓๗(๒) , ม.๗๖	ปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท และปรับอีกไม่เกินวันละ ๒๐๐ บาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง	ผู้กระทำความผิดมอบตัวหรือมาตามหมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ บาท ถ้าถูกจับ ปรับไม่ต่ำกว่า ๔,๐๐๐ บาท และปรับอีกวันละ ๒๐๐ บาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

ลำดับ	ข้อหาหรือฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ	เปรียบเทียบปรับตามบันทึก คณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ
๖	คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ไม่แจ้งการเปลี่ยนที่พักต่อเจ้า พนักงานตำรวจภายใน ๒๔ ชั่วโมง	ม.๓๗(๓) , ม.๗๖	ปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท และปรับอีกไม่ เกินวันละ ๒๐๐ บาทจนกว่าจะปฏิบัติ ให้ถูกต้อง	ผู้กระทำผิดมอบตัวหรือมาตาม หมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ บาท ถ้าถูกจับ ปรับไม่ ต่ำกว่า ๔,๐๐๐ บาท และปรับ อีกวันละ ๒๐๐ บาทจนกว่าจะ ปฏิบัติให้ถูกต้อง
๗	คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ไม่แจ้งการเดินทางไปจังหวัดอื่น และอยู่ในจังหวัดนั้นเกิน ๒๔ ชั่วโมง ต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่ภายใน ๔๘ ชั่วโมง	ม.๓๗(๔) , ม.๗๖	ปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท และปรับอีกไม่ เกินวันละ ๒๐๐ บาทจนกว่าจะปฏิบัติ ให้ถูกต้อง	ผู้กระทำผิดมอบตัวหรือมาตาม หมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ บาท ถ้าถูกจับ ปรับไม่ ต่ำกว่า ๔,๐๐๐ บาท และปรับ อีกวันละ ๒๐๐ บาทจนกว่าจะ ปฏิบัติให้ถูกต้อง
๘	คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ไม่แจ้งที่พักอาศัยของตนเมื่อครบ ๙๐ วัน หรือทุกระยะ ๙๐ วัน	ม.๓๗(๕) , ม.๗๖	ปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท และปรับอีกไม่ เกินวันละ ๒๐๐ บาทจนกว่าจะปฏิบัติ ให้ถูกต้อง	ผู้กระทำผิดมอบตัวหรือมาตาม หมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ บาท ถ้าถูกจับ ปรับไม่ ต่ำกว่า ๔,๐๐๐ บาท และปรับ อีกวันละ ๒๐๐ บาทจนกว่าจะ ปฏิบัติให้ถูกต้อง
๙	คนต่างด้าวอยู่ในราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการ อนุญาตสิ้นสุด หรือถูกเพิกถอน	ม.๘๑	จำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	ผู้กระทำผิดเฉพาะกรณีคนต่าง ด้าวการอนุญาตสิ้นสุดหรือถูก เพิกถอน มอบตัวหรือมาตาม หมายเรียก ปรับวันละ ๕๐๐ บาทนับแต่วันที่การอนุญาต สิ้นสุดหรือถูกเพิกถอน แต่รวม แล้วไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท
๑๐	คนต่างด้าวหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติ ตาม ชัดขึ้นหรือไม่ยอมรับทราบ คำสั่งของรัฐมนตรี คณะกรรมการ อธิบดี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่ง คณะกรรมการมอบหมายซึ่งสั่ง การแก่คนต่างด้าว ตาม พ.ร.บ. คนเข้าเมืองฯ	ม.๘๒	ปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท หากเป็นคำสั่ง ให้กลับออกไปนอก ราชอาณาจักร จำคุก ไม่เกิน ๒ ปีและปรับ ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	ผู้กระทำผิดมอบตัวหรือมาตาม หมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐บาท ถ้าถูกจับ ปรับ ไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท

ลำดับ	ข้อหาหรือฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ	เปรียบเทียบปรับตามบันทึก คณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ
๑๑	เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะไม่นำพาหนะเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรตามช่องทางด่านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่า สถานี หรือท้องที่และตามกำหนดเวลาตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา และภายในพาหนะนั้นมีคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักร โดยฝ่าฝืน พ.ร.บ.คนเข้าเมืองฯ	ม.๒๓ ,ม.๖๓ วรรค ๒	จำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี และปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท	
๑๒	เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะไม่นำพาหนะเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรตามช่องทางด่านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่า สถานี หรือท้องที่และตามกำหนดเวลาตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา	ม.๒๓ , ม.๖๕	จำคุกไม่เกิน ๕ ปี และปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	ผู้กระทำผิดมอบตัวหรือมาตาม หมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท ถ้าถูกจับกุม ปรับไม่ต่ำกว่า ๔๐,๐๐๐ บาท
๑๓	เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะ ไม่แจ้งกำหนดวันและเวลาที่พาหนะจะเข้ามาถึง หรือจะออกจากเขตท่า สถานี หรือท้องที่ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมือง	ม.๒๕ , ม.๖๖	จำคุกไม่เกิน ๒ เดือนหรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาทหรือ ทั้งจำทั้งปรับ	ผู้กระทำผิดมอบตัวหรือมาตาม หมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๔,๐๐๐ บาท ถ้าถูกจับกุม ปรับ ไม่ต่ำกว่า ๘,๐๐๐ บาท
๑๔	เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะไม่ยื่นรายการตามแบบและผ่านการตรวจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่และภายใต้เงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด	ม.๒๖ วรรค ๑ , ม.๖๖	จำคุกไม่เกิน ๒ เดือนหรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาทหรือ ทั้งจำทั้งปรับ	ผู้กระทำผิดมอบตัวหรือมาตาม หมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๔,๐๐๐ บาท ถ้าถูกจับกุม ปรับ ไม่ต่ำกว่า ๘,๐๐๐ บาท
๑๕	เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะไม่ยื่นบัญชีคนโดยสารและบัญชีคนประจำพาหนะรวมทั้งผู้ควบคุมพาหนะต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง และภายในเวลาที่อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด	ม.๒๗(๒) , ม.๖๖	จำคุกไม่เกิน ๒ เดือนหรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาทหรือ ทั้งจำทั้งปรับ	ผู้กระทำผิดมอบตัวหรือมาตาม หมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๔,๐๐๐ บาท ถ้าถูกจับกุม ปรับ ไม่ต่ำกว่า ๘,๐๐๐ บาท

ลำดับ	ข้อหาหรือฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ	เปรียบเทียบปรับตามบันทึกคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ
๑๖	เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะให้คนโดยสารหรือคนประจำพาหนะไปเสียจากพาหนะหรือสถานที่ที่จัดไว้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่	ม.๒๗(๑) ,ม.๖๗	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	ผู้กระทำผิดมอบตัวหรือมาตามหมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท ถ้าถูกจับกุม ปรับไม่ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท
๑๗	เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะไม่ให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติกรตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมืองพ.ศ.๒๕๒๒	ม.๒๗(๓) , ม.๖๗	ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	ผู้กระทำผิดมอบตัวหรือมาตามหมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท ถ้าถูกจับกุม ปรับไม่ต่ำกว่า ๑๖,๐๐๐ บาท
๑๘	เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมไม่แจ้งการเพิ่มหรือลดหรือเปลี่ยนคนประจำพาหนะที่เข้ามาในหรือที่จะออกไปนอกราชอาณาจักรหรือคนประจำพาหนะที่ไม่กลับออกไปนอกราชอาณาจักรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่	ม.๒๘ วรรค๑ , ม.๖๘	ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท	ผู้กระทำผิดมอบตัวหรือมาตามหมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท ถ้าถูกจับกุม ปรับไม่ต่ำกว่า ๘,๐๐๐ บาท
๑๙	เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะไม่นำคนประจำพาหนะที่ไม่กลับออกไปและคนประจำพาหนะนั้นเป็นคนต่างด้าวไปมอบให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่	ม.๒๘ วรรค ๒, ม.๖๙	ปรับเรียงรายตัวคนละไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท	ผู้กระทำผิดมอบตัวหรือมาตามหมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท ถ้าถูกจับกุม ปรับไม่ต่ำกว่า ๘,๐๐๐ บาท
๒๐	เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะมีคนโดยสารซึ่งเป็นคนต่างด้าวที่ไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางอันถูกต้องและยังสมบูรณ์อยู่หรือมีแต่ยังไม่ได้รับการตรวจลงตราจากสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศหรือกระทรวงการต่างประเทศ	ม.๑๒(๑) , ม.๗๐	ปรับเรียงรายตัวคนละไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	กระทำผิดมอบตัวหรือมาตามหมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่าคนละ ๑๐,๐๐๐ บาทบาท ถ้าถูกจับกุม ปรับไม่ต่ำกว่าคนละ ๑๖,๐๐๐ บาท
๒๑	เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะไม่จัดการควบคุมคนต่างด้าวที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักร หรือมีเหตุอัน	ม.๒๙ วรรค ๑ ,ม.๗๑	จำคุกไม่เกิน ๕ ปี และปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท	

ลำดับ	ข้อหาหรือฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ	เปรียบเทียบปรับตามบันทึกคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ
	ควรสงสัยว่าเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักรไว้ในพาหนะหรือส่งตัวไปยังสถานที่ใดเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ควบคุมไว้ตรวจสอบหรือให้ส่งตัวกลับออกไปนอกราชอาณาจักร			
๒๒	เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งสั่งให้หยุดพาหนะหรือนำพาหนะไปยังที่ใดที่หนึ่งตามที่จำเป็นเพื่อการตรวจ	ม.๓๐ , ม.๗๓	จำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	ผู้กระทำผิดมอบตัวหรือมาตามหมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท ถ้าถูกจับกุม ปรับไม่ต่ำกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท
๒๓	เจ้าของพาหนะ ผู้ควบคุมพาหนะ หรือผู้ออกตั๋ว เอกสารหรือหลักฐาน ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งมิให้ยกเลิกคืน คืน หรือเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญในตัวเอกสารหรือหลักฐาน	ม.๕๖, ม.๗๔	จำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกินวันละ ๕๐๐ บาท จนกว่าคนต่างด้าวจะกลับออกไปนอกราชอาณาจักร แต่มิให้ปรับเกิน ๕๐,๐๐๐ บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ	ผู้กระทำผิดมอบตัวหรือมาตามหมายเรียก ปรับวันละไม่ต่ำกว่า ๓๐๐ บาท แต่ถ้าถูกจับกุม ปรับวันละ ๕๐๐ บาท จนกว่าจะเดินทางออก แต่มิให้ปรับเกิน ๕๐,๐๐๐ บาท
๒๔	นำพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรหรือกระทำการด้วยประการใดๆ อันเป็นการอุปการะหรือช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่คนต่างด้าวให้เข้ามาในราชอาณาจักร	ม.๖๓	จำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี และปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท	
๒๕	ให้เข้าพักอาศัย ซ่อนเร้น หรือช่วยด้วยประการใดๆ เพื่อให้คนต่างด้าวซึ่งรู้ว่าเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืน พ.ร.บ.คนเข้าเมืองฯ เพื่อให้พ้นจากการจับกุม	ม.๖๔	จำคุกไม่เกิน ๕ ปีหรือปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อช่วยเหลือ บิดา มารดา บุตร สามี หรือภริยาของผู้กระทำศาลจะไม่ลงโทษก็ได้	

ลำดับ	ข้อหาหรือฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ	เปรียบเทียบปรับตามบันทึก คณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ
๒๖	ขึ้นไปบนพาหนะหรือนำพาหนะ อื่นเข้าเทียบพาหนะซึ่งเข้ามาใน ราชอาณาจักร หรือเข้าไปใน บริเวณหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อการ ตรวจก่อนพนักงานเจ้าหน้าที่จะ ทำการตรวจเสร็จ โดยไม่ได้รับ อนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่	ม.๓๑ , ม.๗๔	ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท	ผู้กระทำความผิดมอบตัวหรือมาตาม หมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๖๐๐ บาท ถ้าถูกจับกุม ปรับไม่ ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท ถ้า ผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าของหรือผู้ ควบคุมพาหนะปรับไม่ต่ำกว่า ๔,๐๐๐ บาทถ้าถูกจับกุม ปรับ ไม่ต่ำกว่า ๘,๐๐๐ บาท
๒๗	ขึ้นไปบนพาหนะหรือนำพาหนะ อื่นเข้าเทียบพาหนะที่จะออกไป นอกราชอาณาจักรหรือบริเวณ หรือสถานที่ที่เพื่อการตรวจใน ระหว่างผู้ที่ออกไปนอก ราชอาณาจักรยังมีได้ขึ้นไปบน พาหนะ	ม.๓๒ , ม.๗๔	ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท	ผู้กระทำความผิดมอบตัวหรือมาตาม หมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๖๐๐ บาท ถ้าถูกจับกุมปรับไม่ ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท ถ้า ผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าของหรือผู้ ควบคุมพาหนะปรับไม่ต่ำกว่า ๔,๐๐๐ บาทถ้าถูกจับกุม ปรับ ไม่ต่ำกว่า ๘,๐๐๐ บาท
๒๘	เจ้าบ้าน เจ้าของ หรือผู้ ครอบครองเคสสถาน หรือ ผู้จัดการโรงแรม รับคนต่างด้าวซึ่ง ได้รับอนุญาตให้อยู่ใน ราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว เข้าพักอาศัยแล้วไม่แจ้งต่อ พนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน ๒๔ ชั่วโมง	ม.๓๘ , ม.๗๗	ปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท แต่ถ้าเป็น ผู้จัดการโรงแรม ปรับตั้งแต่ ๒,๐๐๐ บาทถึง ๑๐,๐๐๐ บาท	ผู้กระทำความผิดมอบตัวหรือมาตาม หมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๘๐๐ บาท ถ้าถูกจับกุมปรับไม่ ต่ำกว่า ๑,๖๐๐ บาท ถ้า ผู้กระทำความผิดเป็นผู้จัดการ โรงแรมมอบตัวปรับไม่ต่ำกว่า ๔,๐๐๐ บาท ถ้าถูกจับกุมปรับ ไม่ต่ำกว่า ๘,๐๐๐ บาท
๒๙	ผู้ถือหรือผู้ครอบครองไม่ส่งคืน ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ที่ใช้ไม่ได้ให้แก่ พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ ครอบครองไม่ส่งใบสำคัญถิ่นที่อยู่ ของคนต่างด้าวที่ตายให้แก่ พนักงานเจ้าหน้าที่	ม.๔๙ , ม.๗๘	ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท	ผู้กระทำความผิดมอบตัวหรือมาตาม หมายเรียก ปรับไม่ต่ำกว่า ๔๐๐ บาท ถ้าถูกจับกุมปรับไม่ ต่ำกว่า ๘๐๐ บาท
๓๐	เป็นบุคคลต่างด้าวเดินทางเข้ามา ในราชอาณาจักรโดยไม่ยื่นรายการตาม แบบที่กำหนดในกฎกระทรวงไม่ผ่านการ ตรวจอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจ คนเข้าเมืองประจำเส้นทางนั้น และอยู่ใน ราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต	ม.๑๒(๑),ม.๑๘ วรรค ๒,ม.๖๒,ม.๘๑	จำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	

ลำดับ	ข้อหาหรือฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ	เปรียบเทียบปรับตามบันทึก คณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ
๓๑	เป็นคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาต ให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการ ชั่วคราว ประกอบอาชีพหรือ รับจ้างทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาต จากพนักงานเจ้าหน้าที่	ม.๓๗(๑),ม.๗๕	จำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	
๓๔	คนต่างด้าวผู้ใดอยู่ใน ราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับ อนุญาต หรือการอนุญาตสิ้นสุด หรือถูกเพิกถอน	ม.๘๑	จำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	

๒. พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวพ.ศ.๒๕๖๐

ลำดับ	ข้อหาหรือฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ	เปรียบเทียบปรับตามบันทึก คณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ
๑	ห้ามคนต่างด้าวทำงานโดยไม่มี ใบอนุญาตทำงาน หรือทำงาน นอกเหนือจากที่มีสิทธิจะทำได้อัน เป็นการฝ่าฝืน พ.ร.ก.นี้	ม.๘ ,ม.๑๐๑	ปรับตั้งแต่ ๕,๐๐๐ บาท ถึง ๕๐,๐๐๐ บาท และเมื่อได้ ชำระค่าปรับแล้ว ให้ ส่งคนต่างด้าวผู้นั้น กลับออกไปนอก ราชอาณาจักร โดยเร็ว เว้นแต่เป็น คนต่างด้าวตาม ม. ๖๓ หรือ ม.๖๓/๑	
๒.	ห้ามมิให้ผู้ใดรับคนต่างด้าวทำงาน โดยที่คนต่างด้าวไม่มีใบอนุญาต ทำงานหรือให้คนต่างด้าวทำงาน นอกเหนือจากที่มีสิทธิจะทำได้ อันเป็นการฝ่าฝืนตาม พ.ร.ก.นี้	ม.๙ ,ม.๑๐๒	ปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อคนต่างด้าว ที่จ้างหนึ่งคน	

๓. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑

ลำดับ	ข้อหาหรือฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ	เปรียบเทียบปรับตามบันทึกคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ
๑.	เป็นธุระจัดหา ซื้อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด โดยข่มขู่ ใช้กำลัง บังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ ใช้อำนาจครอบงำบุคคลด้วยเหตุที่อยู่ในภาวะอ่อนด้อยทางร่างกาย จิตใจ การศึกษา หรือ ทางอื่นใดโดยมิชอบ ขู่เข็ญว่าจะใช้กระบวนการทางกฎหมายโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล	มาตรา ๖ (๑)	จำคุกตั้งแต่ ๔ ปี ถึง ๑๒ ปีและปรับตั้งแต่ ๔๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท	
๒.	เป็นธุระจัดหา ซื้อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งเด็ก	มาตรา ๖ (๒)	จำคุกตั้งแต่ ๔ ปี ถึง ๑๒ ปีและปรับตั้งแต่ ๔๐๐,๐๐๐ บาทถึง ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท	
๓.	ข่มขืนใจผู้อื่นให้ทำงานหรือให้บริการโดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ขู่เข็ญด้วยประการใดๆ ใช้กำลังประทุษร้าย ยึดเอกสารสำคัญประจำตัวไว้ นำภาระหนี้มาเป็นสิ่งผูกมัด ทำด้วยประการอื่นใด ผู้นั้นกระทำความผิดฐานบังคับใช้แรงงานหรือบริการ	มาตรา ๖/๑	จำคุกตั้งแต่ ๖ เดือน ถึง ๔ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ บาทถึง ๔๐๐,๐๐๐ บาทต่อผู้เสียหายหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ	
๔.	สนับสนุนการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ อุประการโดยให้ทรัพย์สิน จัดที่ประชุมหรือที่พำนัก ช่วยเหลือด้วยประการใดๆ เพื่อให้พ้นจากการถูกจับกุม เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด ชักชวน ชี้นะ หรือติดต่อบุคคลให้เข้ามาเป็นสมาชิกองค์กรอาชญากรรม	มาตรา ๗	จำคุกตั้งแต่ ๔ ปีถึง ๑๒ ปีและปรับตั้งแต่ ๔๐๐,๐๐๐ บาทถึง ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท	

ลำดับ	ข้อหาหรือฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษ	เปรียบเทียบปรับตามบันทึก คณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ
๕.	ตระเตรียมการเพื่อกระทำความผิดตามมาตรา ๖	มาตรา ๘	ระวางโทษ ๑ ใน ๓ ของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น	
๖.	สมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปกระทำความผิดตามมาตรา ๖	มาตรา ๙	ระวางโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น	
๗.	กระทำความผิดตามมาตรา ๖ ได้กระทำโดยร่วมกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป	มาตรา ๑๐	ระวางโทษหนักกว่าโทษที่กฎหมายบัญญัติไว้กึ่งหนึ่ง	
๘.	กระทำความผิดโดยแสดงตนเป็นเจ้าพนักงานและกระทำการเป็นเจ้าพนักงาน โดยมีได้มีอำนาจหน้าที่กระทำการนั้น	มาตรา ๑๒	ระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น	
๙.	เป็นธุระจัดหา ซื้อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลอายุไม่เกินสิบห้าปีให้ทำงาน หรือให้บริการที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ การเจริญเติบโต หรือพัฒนาการ หรือในลักษณะหรือในสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของบุคคลนั้น หรือขัดต่อศีลธรรมอันดี	มาตรา ๕๖/๑	จำคุกไม่เกิน ๔ ปีและปรับไม่เกิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท	

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่
ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ ลง ๒ มิ.ย.๒๕๔๑
ประกอบหนังสือ ตร. ที่ ๐๐๒๒.๑๒๒/๑๖๗๐

ลง ๑๑ ธ.ค.๒๕๔๑

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 (ฉบับที่ 11)

.....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 แต่งตั้งบุคคลต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่

- (1) ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดทุกจังหวัด หรือผู้รักษาราชการแทน
- (2) ผู้บังคับการตำรวจนครบาล 1 – 9 หรือผู้รักษาราชการแทน
- (3) ผู้กำกับการ หรือ รองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจนครบาลหรือภูธร หรือสารวัตรหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร หรือผู้รักษาราชการแทน

ข้อ 2 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามข้อ 1 มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 เฉพาะที่เกี่ยวกับคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย สัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา หรือสัญชาติอื่นตามที่รัฐมนตรีจะได้ประกาศกำหนด

ข้อ 3 ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับ ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 2 มิถุนายน 2541

(ลงชื่อ) สนั่น ขจรประศาสน์

พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หนังสือ ตร. ที่ ๐๐๒๙.๘๔๓/ว.๑๗ ลง ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๔
เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีคนต่างด้าวเป็นผู้เสียหายหรือ
ผู้ต้องหาในคดีอาญาหรือถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ตร.

โทร. ๐ ๒๒๑๓ ๒๓๖๙, ๐ ๒๒๘๗ ๓๑๒๖

ที่ ๐๐๒๙.๘๔๓/ว๑๗

วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีคนต่างด้าวเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาในคดีอาญาหรือถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ

จตช., รอง ผบ.ตร. หรือตำแหน่งเทียบเท่า

ผู้ช่วย ผบ.ตร. หรือตำแหน่งเทียบเท่า

ผบช. หรือตำแหน่งเทียบเท่า

ผบก.ในสังกัด สง.ผบ.ตร.

ตามหนังสือ ตร.ที่ ๐๐๒๙.๑๓๒/ว.๘๗ ลง ๑๒ พ.ย.๕๘ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติกรณีคนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาในคดีอาญาหรือถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติให้หน่วยงานในสังกัดถือปฏิบัติไว้แล้ว นั้น

เนื่องจากแนวทางปฏิบัติดังกล่าวได้ใช้มาเป็นเวลาพอสมควร ซึ่งบางกรณีอาจเกิดข้อขัดข้องในทางปฏิบัติ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นไปด้วยความเรียบร้อยรวดเร็ว ลดขั้นตอนและข้อขัดข้องในทางปฏิบัติ อันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ จึงให้ยกเลิกหนังสือ ตร. ที่ ๐๐๒๙.๑๓๒/ว.๘๗ ลง ๑๒ พ.ย.๕๘ เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีคนต่างด้าวตกเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาในคดีอาญาหรือถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ และหนังสือ ตร. ที่ ๐๐๒๙.๑๖๑/ว๑๓๓ ลง ๑๕ ก.พ.๖๒ เรื่อง ปรับปรุงแนวทางปฏิบัติกรณีคนต่างด้าวตกเป็นผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาในคดีอาญาหรือถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ โดยกำหนดแนวทางการปฏิบัติขึ้นใหม่ ดังนี้

๑. คนต่างด้าวเป็นผู้เสียหายในคดีอุกฉกรรจ์หรือถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ

๑.๑ กรณีคนต่างด้าวเป็นผู้เสียหายในคดีอุกฉกรรจ์

ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน ดำเนินการรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับคนต่างด้าวโดยให้ปรากฏชื่อ ชื่อสกุล (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) วันเดือนปีเกิด อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ เพศ หมายเลขหนังสือเดินทาง ภูมิลำเนา การเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเมื่อวันเดือนปีใด โดยทางใด วันเดือนปีที่เกิดเหตุ พฤติการณ์แห่งคดี และสำเนาหนังสือเดินทางจำนวน ๑ ชุด (ตามเอกสารแบบที่ ๑) ส่งไปยัง ตท. ภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ทราบเหตุดังกล่าว เพื่อแจ้งให้สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล และสำนักงานกลางตำรวจสากลของประเทศที่คนต่างด้าวเป็นผู้เสียหายทราบ

๑.๒ กรณีคนต่างด้าวถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ

ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน ดำเนินการรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับคนต่างด้าว โดยให้ปรากฏชื่อ ชื่อสกุล (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) วันเดือนปีเกิด อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ เพศ หมายเลขหนังสือเดินทาง ภูมิลำเนา การเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเมื่อวันเดือนปีใด โดยทางใด วันเดือนปีที่เกิดเหตุ พฤติการณ์แห่งคดี และสำเนาหนังสือเดินทางจำนวน ๑ ชุด (ตามเอกสารแบบที่ ๒) ส่งไปยังหน่วยงาน ดังต่อไปนี้

๑.๒.๑ ตท. ภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ทราบเหตุดังกล่าวพร้อมส่ง ภาพถ่ายศพ จำนวน ๓ ภาพ และพิมพ์ลายนิ้วมือศพ จำนวน ๓ ชุด เพื่อแจ้งให้สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล และสำนักงานกลางตำรวจสากลของประเทศที่คนต่างด้าวถึงแก่ความตายทราบ

๑.๒.๒ สตม. ภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ทราบเหตุดังกล่าว โดยสถานีตำรวจหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้ส่งไปที่ ศพ.ตม. ส่วนสถานีตำรวจ

หรือหน่วยงาน...

หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน ซึ่งมีที่ตั้งอยู่นอกเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้ส่งไปที่ ตม.จว. หรือด่านตรวจ คนเข้าเมืองในพื้นที่ที่ใกล้เคียงที่สุด เพื่อบันทึกข้อมูลลงในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ สตม.

๒. คนต่างด้าวเป็นผู้ต้องหาและถูกแจ้งข้อกล่าวหาในคดีอาญา

๒.๑ ให้หัวหน้าสถานีตำรวจ หรือ หัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนดำเนินการรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ต้องหา โดยให้ปรากฏ ชื่อ ชื่อสกุล(ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) วันเดือนปีเกิด อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ เพศ หมายเลขหนังสือเดินทาง ภูมิลำเนาที่พักอาศัย การเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร เมื่อวันเดือนปีใด โดยทางใด วันเดือนปีที่ถูกจับกุมหรือถูกแจ้งข้อหา ข้อหาหรือฐานความผิด สถานที่จับกุมหรือแจ้งข้อหา และพฤติการณ์แห่งคดี แล้วรายงาน(ตามเอกสารแบบที่ ๓) พร้อมส่งภาพถ่ายผู้ต้องหา จำนวน ๓ ภาพ พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ต้องหา จำนวน ๓ ชุด สำเนาหนังสือเดินทาง จำนวน ๑ ชุด และสำเนาทันทีก การจับกุม สำเนาหมายจับหรือหลักฐานการดำเนินคดี จำนวน ๑ ชุด ไปยังหน่วยงานดังต่อไปนี้ ภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่ผู้ต้องหามาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน หรือคนต่างด้าวถูกแจ้งข้อกล่าวหา

๒.๑.๑ สตม. เพื่อตรวจสอบ เพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าว ที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักร และดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ หากทำการเพิกถอนแล้วรีบแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบ ทั้งนี้ สถานีตำรวจ หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ การสอบสวนที่มีที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้ส่งไปยัง กก.๓ บก.สส.สตม. ส่วนสถานีตำรวจหรือ หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนซึ่งมีที่ตั้งอยู่นอกเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้ส่งไปที่ ตม.จว.หรือด่านตรวจ คนเข้าเมืองในพื้นที่ที่ใกล้ที่สุด

๒.๑.๒ ตท. เพื่อแจ้งให้สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล และสำนักงานกลางตำรวจ สากลของประเทศที่ผู้ต้องหา มีสัญชาติทราบ รวมทั้งตรวจสอบประวัติอาชญากรรมของผู้ต้องหารายนั้น

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนทำการเปรียบเทียบปรับในชั้นสอบสวน ให้แจ้งผลคดี พร้อมสำเนาใบเสร็จรับเงินการเสียค่าปรับส่งให้ สตม. ในคราวเดียวกัน หรือจะดำเนินการตามข้อ ๒.๗ ก็ได้ แล้วแต่กรณี

๒.๒ ให้หัวหน้าสถานีตำรวจ หรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนบันทึกข้อมูล รายละเอียดทางคดีในระบบสารสนเทศ ตร. โดยปรากฏชื่อ ชื่อสกุล(ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) วันเดือนปีเกิด สัญชาติ เชื้อชาติ เพศ และหมายเลขหนังสือเดินทาง ภูมิลำเนาที่พักอาศัย เพื่อให้สามารถยืนยันตัวตนบุคคลได้ รวมทั้งตรวจสอบข้อมูลในระบบสารสนเทศ ตร. ว่าคนต่างด้าวดังกล่าวเคยถูกจับกุมดำเนินคดีหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ หากตรวจพบว่าคนต่างด้าวอยู่ระหว่างการถูกดำเนินคดีในคดีอื่นๆ ให้พิจารณาดำเนินการตามอำนาจ หน้าที่ และรายงานให้ ตท. และ สตม. ทราบ

๒.๓ ให้หัวหน้าสถานีตำรวจ หรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนตรวจสอบ สถานภาพการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวกับ สตม. หากพบว่าคนต่างด้าวไม่ได้รับอนุญาตให้อยู่ ในราชอาณาจักร หรือการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรสิ้นสุด ให้ดำเนินการดังนี้

๒.๓.๑ ดำเนินคดีกับคนต่างด้าวในความผิดนั้น ๆ

๒.๓.๒ หากมีการนำตัวผู้ต้องหาไปผิดฟ้องหรือฝากขังต่อศาลให้ระบุในคำร้องผิดฟ้อง หรือฝากขังนำเรียนต่อศาลให้ทราบถึงสถานภาพการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวว่าไม่ได้รับ อนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยการอนุญาตสิ้นสุดแล้วแต่กรณี เพื่อขอคัดค้าน การปล่อยตัวชั่วคราว และระบุด้วยว่าหากศาลอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวคนต่างด้าวนั้นจะไม่มีสิทธิอยู่ใน ราชอาณาจักรอีกต่อไป และผู้ต้องหาอาจหลบหนีออกนอกราชอาณาจักรเป็นการยากที่จะนำตัวมาดำเนินคดีได้

๒.๓.๓ กรณีคนต่างด้าวได้รับการปล่อยชั่วคราวในชั้นสอบสวน ให้พนักงานสอบสวน ส่งคนต่างด้าวนั้นไปยัง สตม. เพื่อดำเนินการตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ เนื่องจากคนต่างด้าวไม่มีสิทธิอยู่ใน ราชอาณาจักร

๒.๔ กรณีได้รับแจ้งจาก สตม.ว่า คนต่างด้าวถูกเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรแล้ว เมื่อมีการนำตัวไปผิดฟ้องหรือฝากขังให้ระบุในคำร้องด้วยว่า คนต่างด้าวถูกเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร และระบุถึงการที่คนต่างด้าวไม่มีสิทธิอยู่ในราชอาณาจักรเช่นเดียวกับข้อ ๒.๓.๒

๒.๕ กรณีพนักงานสอบสวนปล่อยตัวชั่วคราวคนต่างด้าวซึ่งเป็นผู้ต้องหาและระยะเวลาการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวยังไม่สิ้นสุด ให้กำหนดเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราวในสัญญาประกัน โดยห้ามมิให้เดินทางออกนอกราชอาณาจักรและผู้ต้องหายินยอมสละสิทธิในการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร แล้วให้รับมีหนังสือแจ้งรายละเอียด โดยให้ปรากฏชื่อ ชื่อสกุล(ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) วัน เดือน ปีเกิด อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ เพศ หมายเลขหนังสือเดินทางและสำเนาสัญญาประกันไปยัง สตม. และให้ สตม. ระวังการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรของผู้ต้องหาโดยเร็วเมื่อได้รับแจ้งตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดในสัญญาประกันต่อไป

หากต่อมาคนต่างด้าวที่เป็นผู้ต้องหาและได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว มีเหตุจำเป็นที่จะต้องเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ให้พนักงานสอบสวนเสนอความเห็นให้หัวหน้าสถานีตำรวจ หรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนเป็นผู้พิจารณาอนุญาตหรือไม่ พร้อมแจ้งความเห็นให้ สตม.ทราบ และให้ สตม.ตรวจสอบว่าผู้ต้องหา มีเหตุห้ามเดินทางออกนอกราชอาณาจักรกรณีอื่นด้วยหรือไม่ หากไม่มีก็ให้พิจารณาอนุญาตให้เดินทางออกนอกราชอาณาจักรตามระยะเวลาที่พนักงานสอบสวนเห็นสมควรเป็นคราวๆไป

๒.๖ กรณีคนต่างด้าวถูกควบคุมตามอำนาจศาล หรือจำคุกในเรือนจำ ให้พนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบอายัดตัวผู้ต้องหาหรือผู้ต้องขังนั้นต่อเรือนจำและสถานีตำรวจท้องที่ที่เรือนจำนั้นตั้งอยู่ เมื่อได้รับการปล่อยตัว ไม่ว่าจะเป็นการปล่อยตัวชั่วคราวในชั้นศาล หรือคนต่างด้าวพ้นโทษ ซึ่งการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวสิ้นสุด ถูกเพิกถอน หรือไม่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรให้ดำเนินการ

๒.๖.๑ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้หัวหน้าสถานีตำรวจ หรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนรับตัวคนต่างด้าวแล้วนำตัวส่ง กก.๓ บก.สส.สตม.ดำเนินการตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒

๒.๖.๒ นอกเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้พนักงานสอบสวนผู้อายัดตัวทำหนังสือมอบหมายให้สถานีตำรวจท้องที่ที่เรือนจำตั้งอยู่เป็นผู้รับตัวและส่งตัวคนต่างด้าวแก่ ตม.จว. หรือด่านตรวจคนเข้าเมืองที่อยู่ในเขตพื้นที่

ทั้งนี้ กรณีคนต่างด้าวพ้นโทษให้มีหนังสือนำส่งและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวที่ต้องหาคดีอาญาเช่นเดียวกับข้อ ๒.๗

สำหรับกรณีคนต่างด้าวพ้นโทษซึ่งการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรยังไม่สิ้นสุด ให้ดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ ๒.๗.๒

๒.๗ คนต่างด้าวที่ต้องหาคดีอาญาไม่ว่าผลคดีถึงที่สุดจะเป็นประการใด ในชั้นใด นอกเหนือจากกรณีตามข้อ ๒.๖ ให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนดำเนินการ ดังนี้

๒.๗.๑ กรณีคนต่างด้าวที่การอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวสิ้นสุด ถูกเพิกถอน หรือไม่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรให้นำตัวคนต่างด้าวส่ง สตม. โดยมีหนังสือนำส่งและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวที่ต้องหาคดีอาญา อันประกอบด้วยหนังสือเดินทางหรือสำเนาหนังสือเดินทาง พร้อมทั้งหนังสือแจ้งผลคดีถึงที่สุด สำเนาหมายปล่อย สำเนาคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ พร้อมความเห็นทางคดี สำเนาใบเสร็จรับเงินการเสียค่าปรับในชั้นศาลหรือชั้นพนักงานสอบสวนแล้วแต่กรณี (ตามเอกสารแบบที่ ๔)

๒.๗.๒ กรณีคนต่างด้าวที่การอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวยังไม่สิ้นสุด ให้มีหนังสือนำส่งและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวที่ต้องหาคดีอาญา อันประกอบด้วยหนังสือเดินทางหรือ

สำเนาหนังสือ...

สำเนาหนังสือเดินทาง พร้อมทั้งหนังสือแจ้งผลคดีถึงที่สุด สำเนาหมายปล่อย สำเนาคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ พร้อมความเห็นทางคดี สำเนาใบเสร็จรับเงินการเสียค่าปรับในชั้นศาลหรือชั้นพนักงานสอบสวนแล้วแต่กรณี (ตามเอกสารแบบที่ ๔) โดยไม่ต้องนำตัวคนต่างด้าวส่งไปด้วย

ทั้งนี้ หาก สตม.มีความจำเป็นต้องมีคำพิพากษาคดีมาประกอบการพิจารณา ให้ทำหนังสือถึงหัวหน้าสถานีตำรวจ หรือหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนเพื่อขอให้คัดคำพิพากษาจากศาลมาประกอบการพิจารณาในการส่งตัวคนต่างด้าวตามข้อ ๒.๖ ข้อ ๒.๗ และ ๒.๘ หากหัวหน้าสถานีตำรวจ หรือหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนยังไม่สามารถจัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยัง สตม.พร้อมคนต่างด้าว ให้ สตม.รับตัวคนต่างด้าวพร้อมหนังสือนำส่งโดยยังไม่ต้องมีเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวที่ต้องหาคดีอาญา สำหรับเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องนั้น ให้หัวหน้าสถานีตำรวจ หรือหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนรวบรวมจัดส่งเอกสารไป สตม.ให้ครบถ้วนโดยเร็วในภายหลังมิให้เกิดความล่าช้า

๒.๘ กรณีคนต่างด้าวต้องหาคดีอาญาและศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดโดยให้กักขังหรือกักขังแทนค่าปรับ ให้หัวหน้าสถานีตำรวจ หรือหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนดำเนินการรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ถูกกักขัง โดยให้ปรากฏชื่อ ชื่อสกุล (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ เพศ ผลคดีอาญาของศาล หมายเลขคดีดำ หมายเลขคดีแดง วันเดือนปีที่พิพากษา ฐานความผิดที่ศาลลงโทษ และได้รับโทษอย่างไร แล้วรายงาน (ตามเอกสารแบบที่ ๕) พร้อมกับส่งหนังสือเดินทางหรือสำเนาหนังสือเดินทางไปให้ สตม.ในพื้นที่เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น หลังจากที่คนต่างด้าวซึ่งการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวสิ้นสุด ถูกเพิกถอน หรือไม่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรนั้น พันโทฯกักขังหรือกักขังแทนค่าปรับแล้วให้ดำเนินการตามข้อ ๒.๖.๑ และ ๒.๖.๒ แล้วแต่กรณี

๒.๙ กรณีที่มีการจับกุมคนต่างด้าว สัญชาติเมียนมา ลาว หรือกัมพูชา ซึ่งกระทำความผิดตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ ฐานเดินทางเข้ามาและอยู่อาศัยในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตให้ทำการส่งกลับออกนอกราชอาณาจักรโดยไม่ต้องดำเนินคดี ตามหนังสือ ตร. ที่ ๐๐๒๒.๑๒๒/๑๖๗๐ ลง ๑๑ ธ.ค.๕๑ ซึ่งออกตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๑๑) ลง ๒ มิ.ย.๕๑ โดยให้ผู้จับส่งคนต่างด้าวที่ถูกจับกุมดังกล่าวไปยัง สตม. สำหรับในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้ส่งที่ กก.๓ บก.สส.สตม. นอกเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้ส่งที่ ตม.จว. หรือด่านตรวจคนเข้าเมือง ในพื้นที่ที่ใกล้เคียงที่สุดโดยให้ส่งคนต่างด้าวไปพร้อมกับบันทึกการจับกุม (ตามเอกสารแบบที่ ๖)

๒.๑๐ หากพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีความจำเป็นจะต้องนำคนต่างด้าวที่ต้องส่งกลับออกนอกราชอาณาจักรกักตัวไว้เพื่อทำการสืบพยานล่วงหน้าไว้ก่อนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓๗ ๗ หรือกรณีอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบทำหนังสือไปยัง ตม.จว. หรือ กก.๓ บก.สส. สตม. ที่กักตัวคนต่างด้าว ถึงเหตุผลความจำเป็นพร้อมสำเนาหนังสือขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอสืบพยานล่วงหน้าต่อศาล หรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง ในกรณีนี้ให้ สตม.ชะลอการส่งกลับคนต่างด้าวออกนอกราชอาณาจักรไว้ชั่วคราว และกักตัวในสถานกักตัวคนต่างด้าวของ สตม.จนกว่าการสืบพยานล่วงหน้าจะแล้วเสร็จ หรือดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับคดี ระหว่างการชะลอการส่งกลับให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบประสานงานพนักงานอัยการเพื่อทราบถึงความคืบหน้าของขั้นตอนการสืบพยาน และทำหนังสือแจ้งแก่ สตม.ทราบทุกระยะด้วย เพื่อ สตม.จะได้แจ้งให้คนต่างด้าว ทราบต่อไป เมื่อดำเนินการดังกล่าวเสร็จแล้วให้รีบทำการส่งกลับออกนอกราชอาณาจักรโดยเร็ว

๒.๑๑ กรณีพนักงานสอบสวนสงสัยว่า หนังสือเดินทางเป็นเอกสารปลอมหรือไม่ ให้ตรวจสอบโดยตรงกับสถานเอกอัครราชทูต หรือสถานกงสุลของคนต่างด้าวที่ประจำอยู่ในประเทศไทย (ตามเอกสารแบบที่ ๗) ซึ่งหากตรวจสอบแล้วพบว่าเป็นเอกสารปลอมให้ดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป และแจ้งให้ ตท.ทราบเพิ่มเติม

ในกรณีที่มีปัญหาในการติดต่อประสานงานกับสถานเอกอัครราชทูต หรือสถานกงสุลให้แจ้งให้ ตท. เป็นผู้ดำเนินการแทน

๒.๑๒ กรณีที่มีการยึดหนังสือเดินทางของผู้ต้องหาไว้เพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประโยชน์ในทางการสอบสวน หลังจากพนักงานสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่า หมดความจำเป็นในการยึดไว้แล้ว ให้รีบส่งหนังสือเดินทางของผู้ต้องหาคืนให้สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลของผู้ต้องหาที่ประจำอยู่ในประเทศไทย หากไม่มีสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลประจำอยู่ในประเทศไทย ให้นำส่ง สตม. เก็บรักษาไว้และคืนให้กับเจ้าของหนังสือเดินทางต่อไป

๒.๑๓ กรณีที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งได้รับการร้องขอจากเจ้าหน้าที่ประสานงานประจำสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลต่างๆ ประจำประเทศไทย ขอให้ควบคุมตัวคนต่างด้าวโดยอ้างว่าได้ยกเลิกหนังสือเดินทางหรืออ้างว่าเป็นบุคคลที่ทางการประเทศนั้นๆ ต้องการตัว ก่อนที่จะดำเนินการใดๆ ให้เสนอเรื่องผ่าน ตท. เพื่อตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและประมวลเสนอ ตร. เพื่อสั่งการเป็นกรณีๆ ไป

หากเป็นกรณีเจ้าหน้าที่ประสานงานของสถานทูต สถานกงสุลและหน่วยงานของตำรวจประเทศต่างๆ ประจำประเทศไทยร้องขอให้ สตม. ควบคุมตัวคนต่างด้าวโดยอ้างว่าได้ยกเลิกหนังสือเดินทางซึ่งจะต้องใช้อำนาจหน้าที่ตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ในการส่งกลับและคนต่างด้าวยินยอมที่จะเดินทางกลับประเทศของตนด้วยความสมัครใจ ให้ สตม. พิจารณาดำเนินการตามร้องขอ โดยให้ตรวจสอบข้อมูลกับ ตท. ก่อนให้แล้วเสร็จภายใน ๕ วันทำการ หาก ตท. ไม่แจ้งผลการตรวจสอบภายในเวลาที่กำหนดให้ถือว่ามีการตรวจสอบข้อมูลถูกต้องแล้ว ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งและไม่สามารถรอการตรวจสอบข้อมูลกับ ตท. ได้ ให้ ผบ.ช.สตม. เป็นผู้พิจารณาดำเนินการ แล้วรายงานให้ ตร. (ผ่าน ตท.) ทราบทันทีถึงเหตุผลและความจำเป็น ตลอดจนรายละเอียดการปฏิบัติ

ในกรณี สตม. ได้รับการประสานจากสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล หรือหน่วยงานของประเทศต่างๆ ให้กักตัวคนต่างด้าวไว้เพื่อรอการดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดน ให้ สตม. ใช้ดุลพินิจในการพิจารณาให้ละเอียดรอบคอบ และไม่เกิดปัญหาในการกักตัวเกินกว่าอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด

๒.๑๔ กรณีที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งพบหรือมีข้อมูลว่า คนต่างด้าวยรายใดมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๒ แห่ง พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้หน่วยงานนั้นรวบรวม ข้อมูล ตลอดจนพฤติกรรมที่มีลักษณะต้องห้ามแล้วรีบแจ้งไปยังหน่วยงานดังนี้

๒.๑๔.๑ กรณีมีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อถือว่าเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดให้แจ้งไปยัง บช.ปส.

๒.๑๔.๒ กรณีมีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อถือว่าเกี่ยวกับการลักลอบหนีภาษีศุลกากร หรืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ หรือประกอบกิจการอื่นที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้แจ้งไปยัง บช.ก.

๒.๑๔.๓ กรณีมีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคมหรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายต่อความปลอดภัยของประชาชนหรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ให้แจ้งไปยัง บช.ส.

๒.๑๔.๔ กรณีมีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อถือว่าเข้ามาเพื่อการค้าประเวณี การค้าหญิง หรือเด็ก หรือค้ามนุษย์ ให้แจ้งไปยัง สตม.

หลังจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามข้อ ๒.๑๔.๑ - ๒.๑๔.๓ ข้างต้นได้รับข้อมูลแล้ว ให้รีบดำเนินการตรวจสอบข้อมูล ตลอดจนพฤติกรรมของคนต่างด้าวเพิ่มเติม หากพบว่าคนต่างด้าวดังกล่าวมีพฤติการณ์และการกระทำที่มีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามมาตรา ๑๒ แห่ง พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ ให้รีบแจ้ง ไปยัง สตม. พร้อมมีความเห็นเสนอเพื่อพิจารณาว่าคนต่างด้าวนั้นมีพฤติการณ์ต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักรหรือไม่

๓. กรณี สตม. มีความจำเป็นที่ไม่สามารถรับตัวคนต่างด้าวไว้ดำเนินการได้ ให้ สตม. ทำหนังสือแจ้งการรับตัวพร้อมขอฝากตัวคนต่างด้าวนั้นเอาไว้ในฐานะผู้ถูกกักตัวตามอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองยังหัวหน้าสถานีตำรวจท้องที่ที่เรือนจำตั้งอยู่ หรือหัวหน้าหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนเพื่อให้กักตัว

คนต่างด้าว...

เพื่อให้กักตัวคนต่างด้าวไว้แทน สตม.เป็นการชั่วคราว และเมื่อ สตม.สามารถรับตัวไปดำเนินการได้ ให้สถานีตำรวจท้องที่ส่งตัวคนต่างด้าวให้ สตม.นำตัวไปดำเนินการ โดยให้หัวหน้าสถานีตำรวจท้องที่ที่เป็นสถานที่เรือนจำตั้งอยู่ หรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนประสานงานกับ สตม. มิให้เกิดความบกพร่อง

การรับฝากตัวคนต่างด้าวทุกกรณี ให้ สตม.ที่ฝากตัวไว้ คำนึงถึงเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องฝากตัวไว้ที่สถานีตำรวจด้วย เพราะถือว่าเป็นการฝากตัวไว้ชั่วคราวตามเหตุผลและความจำเป็นเร่งด่วนของ สตม.เท่านั้น เนื่องจากสถานีตำรวจที่รับฝากนั้นก็ต้องมีความจำเป็นในเรื่องการใช้สถานที่และภาระของหน่วยด้วยเช่นกัน

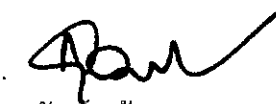
อนึ่ง เมื่อสถานีตำรวจได้รับหนังสือขอฝากตัวคนต่างด้าวจาก สตม.แล้ว จะปล่อยตัวหรือปล่อยตัวชั่วคราวหรือเคลื่อนย้ายคนต่างด้าวไปกักที่อื่นมิได้ เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตเป็นหนังสือจาก สตม.ที่ขอฝากตัว

๔. ให้ สงป.พิจารณาตั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายในการรับส่งตัวและกักตัวชั่วคราวของคนต่างด้าวให้สถานีตำรวจท้องที่ที่เป็นสถานที่กักขังของกรมราชทัณฑ์นั้น

๕. ให้ทุกหน่วยงานในสังกัด ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด การสั่งการใดที่ขัดหรือแย้งกับแนวทางการปฏิบัติตามหนังสือนี้ ให้ปฏิบัติตามหนังสือนี้แทน

จึงแจ้งมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติ.

พล.ต.อ.

(สุวัฒน์ แจ้งยอดสุข)

ผบ.ตร.

QR Code แบบแนบท้าย

หนังสือ ตร.

บันทึกข้อความ

แบบที่ ๑

ส่วนราชการ (สน./สภ./หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน) โทร.....

ที่ วันที่

เรื่อง รายงานคนต่างด้าวเป็นผู้เสียหายในคดีอุกฉกรรจ์

เรียน ผบก.ตท.

ด้วย.....(สน./สภ./หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน)... ได้รับแจ้งเหตุคนต่างด้าวเป็นผู้เสียหายในคดีอุกฉกรรจ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. ชื่อ-ชื่อสกุล ของผู้เสียหาย.....(ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ).....

๒. วันเดือนปีเกิด อายุปี สัญชาติ.....

เชื้อชาติ..... เพศ.....หมายเลขหนังสือเดินทาง.....

๓. ภูมิลำเนา.....

๔. เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร วันที่ โดย.....

เที่ยวบิน.....

๕. วันเดือนปีที่เกิดเหตุ.....

๖. พุทธการณแห่งคดี.....

๗. เอกสารที่ต้องส่งมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

สำเนาหนังสือเดินทาง จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง

บันทึกข้อความ

แบบที่ ๒

ส่วนราชการ (สน./สภ./หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน) โทร.....

ที่ วันที่

เรื่อง รายงานคนต่างด้าวถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ

เรียน ผบก.ตพ. และ

ผบก.ศท.ตม./หน.ตม.จว./หน.ด่านตรวจคนเข้าเมืองฯ

ด้วย.....(สน./สภ./หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน)... ได้รับแจ้งเหตุคนต่างด้าวถึงแก่ความตายโดยผิดธรรมชาติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. ชื่อ-ชื่อสกุล ของผู้ตาย.....(ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ).....

๒. วันเดือนปีเกิด อายุ ปี สัญชาติ.....

เชื้อชาติ..... เพศ..... หมายเลขหนังสือเดินทาง.....

๓. ภูมิลำเนา.....

๔. เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร วันที่ โดย.....

เที่ยวบิน.....

๕. วันเดือนปีที่ถึงเกิดเหตุ.....

๖. พฤติการณ์แห่งคดีหรือสาเหตุแห่งการตาย.....

๗. เอกสารที่ส่งมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

ภาพถ่ายศพ จำนวน ๓ ภาพ

พิมพ์ลายนิ้วมือศพ จำนวน ๓ ชุด

สำเนาหนังสือเดินทาง จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง

บันทึกข้อความ

แบบที่ ๓

ส่วนราชการ (สน./สภ./หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน) โทร.....

ที่ วันที่

เรื่อง รายงานคนต่างด้าวกระทำความผิดและถูกดำเนินคดี

เรียน ผบก.ตท.

ด้วย.....(สน./สภ./หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน)... ได้รับแจ้งเหตุคนต่างด้าวกระทำความผิด
อาญา โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. ชื่อ-ชื่อสกุล ของผู้ต้องหา.....(ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ).....

๒. วันเดือนปีเกิด อายุ ปี สัญชาติ.....

เชื้อชาติ..... เพศ..... หมายเลขหนังสือเดินทาง.....

๓. ภูมิลำเนา.....

๔. เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร วันที่ โดย.....

เที่ยวบิน.....

๕. วันเดือนปีที่ถูกจับกุม/ถูกแจ้งข้อหา.....

๖. ข้อหาหรือฐานความผิด.....

๗. สถานที่จับกุม/แจ้งข้อหา.....

๘. พฤติการณ์แห่งคดี.....

๙. เอกสารที่ส่งมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

ภาพถ่ายผู้ต้องหา จำนวน ๓ ภาพ พิมพ์ลายนิ้วมือผู้ต้องหา จำนวน ๓ ชุด

สำเนาหนังสือเดินทาง จำนวน ๑ ชุด

สำเนาบันทีกจับกุม/สำเนาหมายจับ หรือหลักฐานการดำเนินคดี จำนวน ๑ ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง

บันทึกข้อความ

แบบที่ ๔

ส่วนราชการ (สน./สภ./หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน) โทร.....

ที่ วันที่

เรื่อง ขอส่งตัวคนต่างด้าวและรายละเอียดเกี่ยวกับคนต่างด้าวถูกดำเนินคดีถึงที่สุดแล้ว มาเพื่อดำเนินการตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒

เรียน(ผกก.๓ บก.สส.สตม. หรือ หน.ตม.จว.....).....

ด้วย.....(สน./สภ./หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน)... ขอแจ้งข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับคนต่างด้าวถูกดำเนินคดีอาญา ดังนี้

๑. ชื่อ-ชื่อสกุล.....(ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ).....

อายุปี สัญชาติ.....เชื้อชาติ..... เพศ.....

๒. ผลคดี ศาล.....พิพากษาตามคดีหมายเลขดำที่...../.....

คดีหมายเลขแดงที่/..... วันเดือนปีที่พิพากษา..... ฐานความผิดและโทษที่ได้รับ....

(ระบุฐานความผิดที่ได้รับ และโทษที่ได้รับ เช่น จำคุก, ปรับ, กักขัง ฯลฯ โดยละเอียด)

๓. (สน./สภ./หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน)..ขอส่งตัวคนต่างด้าวตามข้อ ๑ มายังท่านเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป พร้อมนี้ได้แนบเอกสารที่เกี่ยวข้องมาด้วยแล้ว ดังนี้

๓.๑ หนังสือเดินทาง/สำเนาหนังสือเดินทาง ประเทศ..... หมายเลข.....

๓.๒ สำเนาหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุด/สำเนาหมายปล่อย/สำเนาหมายกักขัง/สำเนาคำฟ้อง/สำเนาคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการพร้อมความเห็นทางคดี/สำเนาใบเสร็จผลการเสียค่าปรับชั้นศาลหรือชั้นสอบสวน/สำเนาประจำวันของพนักงานสอบสวนกรณีผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์ (แล้วแต่กรณี)

๓.๓ ใบราชทัณฑ์ ๒๕(ร.ท.๒๕)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง

บันทึกข้อความ

แบบที่ ๕

ส่วนราชการ (สน./สภ./หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน) โทร.....

ที่ วันที่

เรื่อง ขอส่งรายละเอียดเกี่ยวกับคนต่างด้าวถูกกักขังหรือกักขังแทนค่าปรับมาเพื่อดำเนินการตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒

เรียน(หัวหน้าสถานีตำรวจที่สถานกักขังของกรมราชทัณฑ์ตั้งอยู่)...

ด้วย.....(สน./สภ./หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน)... ขอแจ้งข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับคนต่างด้าวถูกดำเนินคดีอาญา ดังนี้

๑. ชื่อ-ชื่อสกุล.....(ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ).....

อายุปี สัญชาติ.....เชื้อชาติ..... เพศ.....

๒. ผลคดี ศาล.....พิพากษาตามคดีหมายเลขดำที่...../.....

คดีหมายเลขแดงที่/..... วันเดือนปีที่พิพากษา.....ฐานความผิดและโทษที่ได้รับ....

(ระบุฐานความผิดที่ได้รับ และโทษที่ได้รับ เช่น จำคุก, ปรับ, กักขัง ฯลฯ โดยละเอียด)

๓. (สน./สภ./หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน)..ขอส่งตัวคนต่างด้าวตามข้อ ๑ มายังท่านเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป พร้อมนี้ได้แนบเอกสารที่เกี่ยวข้องมาด้วยแล้ว ดังนี้

๓.๑ หนังสือเดินทาง/สำเนาหนังสือเดินทาง ประเทศ..... หมายเลข.....

๓.๒ สำเนาหมายจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุด/สำเนาหมายปล่อย/สำเนาหมายกักขัง/สำเนาคำฟ้อง/สำเนาคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการพร้อมความเห็นทางคดี/สำเนาใบเสร็จการเสียค่าปรับชั้นศาลหรือชั้นสอบสวน/สำเนาประจำวันของพนักงานสอบสวนกรณีผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์ (แล้วแต่กรณี)

๓.๓ ใบราชทัณฑ์ ๒๕(ร.ท.๒๕)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง

บันทึกข้อความ

แบบที่ ๖

ส่วนราชการ (สน./สภ./หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน) โทร.....
ที่ วันที่

เรื่อง ขอส่งตัวคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองมาเพื่อดำเนินการส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร (กรณีสัญชาติพม่า, ลาว หรือกัมพูชา)

เรียน(ผกก.๓ บก.สส.สตม. หรือ หน.ตม.จว.....).....

ด้วย.....(สน./สภ./หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน)... ได้จับกุมคนต่างด้าวเดินทางเข้ามา
ในราชอาณาจักรโดยมิได้รับอนุญาต จำนวน คน ดังนี้

๑. ชื่อ-ชื่อสกุล.....อายุปี สัญชาติ.....
๒. ชื่อ-ชื่อสกุล.....อายุปี สัญชาติ.....
๓. ชื่อ-ชื่อสกุล.....อายุปี สัญชาติ.....
๔. ชื่อ-ชื่อสกุล.....อายุปี สัญชาติ.....
๕. ชื่อ-ชื่อสกุล.....อายุปี สัญชาติ.....

.....(สน./สภ./หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวน)... ขอส่งตัวคนต่างด้าวดังกล่าวข้างต้น มายัง
ท่านเพื่อดำเนินการส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร พร้อมนี้ได้แนบสำเนาบันทึกจับกุมของคนต่างด้าวที่ถูก
จับกุมมาด้วยแล้ว จำนวน..... แผ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง

แบบที่ ๗

NO. (เลขหนังสือ)

(ชื่อและที่อยู่หน่วยงาน ผู้ส่ง)

(วัน เดือน ปี ที่ออกหนังสือ)

The Consul

(ที่อยู่สถานทูต ผู้รับ)

Dear Sir/Madam,

Please be informed that on ... (วัน เดือน ปี ที่จับกุม/แจ้งข้อหา)... (ชื่อ-ชื่อสกุล ของผู้ต้องหา)
(สัญชาติ)....., passport no...(เลขที่หนังสือเดินทาง).... was arrested no charge of.....
(ข้อหา).....

We would like to request your assistance to verify the a/m passport whether it is genuine or not.

Please accept, the renewed assurances of my high consideration.

Sincerely yours,

(ยศ)

(ชื่อ ชื่อสกุล)

(ตำแหน่ง, สังกัด)

บันทึกคณะกรรมการเปรียบเทียบ
ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒
เรื่อง มอบหมายให้พนักงานสอบสวน
หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บันทึกคณะกรรมการเปรียบเทียบ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง มอบหมายให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ดำเนินการเปรียบเทียบ^๑

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ คณะกรรมการเปรียบเทียบซึ่งประกอบด้วย อธิบดีกรมตำรวจ อัยการสูงสุด และผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง มอบหมายให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมียศตั้งแต่ ร้อยตำรวจตรี หรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ดำเนินการเปรียบเทียบแทนคณะกรรมการเปรียบเทียบ ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๑ ความผิดที่กำหนดโทษไว้ตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ถ้าผู้กระทำความผิดเข้ามาขอตัวเองหรือมาตามหมายเรียก ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบปรับไม่ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ บาท แต่ถ้าผู้กระทำความผิดถูกจับกุมตัวมาไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบปรับไม่ต่ำกว่า ๔,๐๐๐ บาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๒ ความผิดที่กำหนดโทษไว้ตามมาตรา ๖๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ถ้าผู้กระทำความผิดเข้ามาขอตัวเองหรือมาตามหมายเรียก ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบปรับไม่ต่ำกว่า ๘๐๐ บาท แต่ถ้าผู้กระทำความผิดถูกจับกุมตัวมาไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบปรับไม่ต่ำกว่า ๑,๖๐๐ บาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๓ ความผิดที่กำหนดโทษไว้ตามมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ถ้าผู้กระทำความผิดเข้ามาขอตัวเองหรือมาตามหมายเรียก ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบปรับไม่ต่ำกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท แต่ถ้าผู้กระทำความผิดถูกจับกุมตัวมาไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบปรับไม่ต่ำกว่า ๔๐,๐๐๐ บาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๔ ความผิดที่กำหนดโทษไว้ตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ถ้าผู้กระทำความผิดเข้ามาขอตัวเองหรือมาตามหมายเรียก ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบปรับไม่ต่ำกว่า ๔,๐๐๐ บาท แต่ถ้าผู้กระทำความผิดถูกจับกุมตัวมาไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๕/ตอนที่ ๖๘ ง/หน้า ๑๗๔/๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๑

๘๐๐ บาท

ข้อ ๑๖ ความผิดที่กำหนดโทษไว้ตามมาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ถ้าผู้กระทำความผิดเข้ามาขอตัวเองหรือมาตามหมายเรียก ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบปรับวันละไม่ต่ำกว่า ๓๐๐ บาท แต่ถ้าผู้กระทำความผิดถูกจับกุมตัวมาไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบปรับวันละไม่ต่ำกว่า ๕๐๐ บาท จนกว่าคนต่างด้าวจะเดินทางกลับออกไปนอกราชอาณาจักร แต่มิให้ปรับเกิน ๕๐,๐๐๐ บาท

ข้อ ๑๗ ความผิดที่กำหนดโทษไว้ตามมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ถ้าผู้กระทำความผิดเข้ามาขอตัวเองหรือมาตามหมายเรียก ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบปรับไม่ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ บาท แต่ถ้าผู้กระทำความผิดถูกจับกุมตัวมาไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบปรับไม่ต่ำกว่า ๔,๐๐๐ บาท

ข้อ ๑๘ ความผิดที่กำหนดโทษไว้ตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ เฉพาะกรณีคนต่างด้าวอยู่ในราชอาณาจักรโดยการอนุญาตสิ้นสุดหรือถูกเพิกถอน และผู้กระทำความผิดในกรณีดังกล่าวนี้เข้ามาขอตัวเองหรือมาตามหมายเรียก ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบปรับตามจำนวนวันที่คนต่างด้าวอยู่ในราชอาณาจักรโดยการอนุญาตสิ้นสุดหรือถูกเพิกถอน วันละ ๒๐๐ บาท แต่เมื่อรวมกันแล้วไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท

ข้อ ๑๙ ความผิดที่กำหนดโทษไว้ตามมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ถ้าผู้กระทำความผิดเข้ามาขอตัวเองหรือมาตามหมายเรียก ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบปรับไม่ต่ำกว่า ๓,๐๐๐ บาท แต่ถ้าผู้กระทำความผิดถูกจับกุมตัวมาไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบปรับไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท

ข้อ ๒๐ ในกรณีพิเศษเฉพาะราย ซึ่งพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรเปรียบเทียบปรับในอัตราที่ต่ำกว่าอัตราที่กำหนดไว้ข้างต้น ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เสนอความเห็นไปยังคณะกรรมการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ เมื่อคณะกรรมการเปรียบเทียบดังกล่าวมีคำสั่งให้เปรียบเทียบปรับเท่าใด ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น

ข้อ ๒๑ ในการดำเนินการเปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอันว่าด้วยการเปรียบเทียบ

ข้อ ๒๒ ให้ยกเลิกบันทึกคณะกรรมการเปรียบเทียบ ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ เรื่อง มอบหมายให้พนักงานสอบสวน

ดำเนินการเปรียบเทียบ, บันทึกคณะกรรมการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๓ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๓ เรื่อง ยกเลิกความในข้อ ๑๘ แห่งบันทึกคณะกรรมการเปรียบเทียบ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๒๒, บันทึกคณะกรรมการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๔ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๔ เรื่อง มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบ และบันทึกคณะกรรมการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๖ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ เรื่อง มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบและให้ใช้บันทึกคณะกรรมการเปรียบเทียบฉบับนี้แทน

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๑ เป็นต้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๑

สุชาติ ไตรประสิทธิ์

อัยการสูงสุด

พลตำรวจเอก ประชา พรหมนอก

อธิบดีกรมตำรวจ

พลตำรวจโท ชิตชัย วรณสกลิตย์

ผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

พรพิมล/พิมพ์

๑๐ ก.ค ๒๕๔๔

ฐิติพร/ปรับปรุง

๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘

บรรณานุกรม

๑. พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒
๒. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑
๓. พระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๔๙๓
๔. พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐
๕. <https://www.royalthaipolice.go.th> เข้าถึงเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๔.
๖. <https://www.krisdika.go.th/law> เข้าถึงเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔
๗. <http://www.pdd.police.go.th/download/๒๕๖๒/๐๒๐๕/> เข้าถึงเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔

รายชื่อคณะกรรมการจัดทำคู่มือการสอบสวน คดีความผิดเกี่ยวกับการตรวจคนเข้าเมือง

คณะกรรมการของศูนย์บริหารงานสอบสวน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ศส.ตร.) ตามคำสั่ง ตร.
ที่ ๖๔๓/๒๕๖๔ ลง ๑๖ ธ.ค. ๖๔

๑. พล.ต.อ.สุทิน พรพิทักษ์	รอง ผบ.ตร.	ผู้อำนวยการ ศส.ตร.
๒. พล.ต.ท.ชนะชัย ลิ้มประเสริฐ	ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	หัวหน้าฝ่ายกฎหมายและ
ระเบียบ ศส.ตร.
๓. พล.ต.ต.วัชรินทร์ บุญคง	รอง ผบช.กมค.	หัวหน้าฝ่ายฝึกอบรม ศส.ตร.
๔. พล.ต.ต.อมร ศรีทุนะโยธิน	ผบก.สบส.	เลขานุการ ศส.ตร.
๕. พ.ต.อ.ศิริพล กุศลศิลป์วุฒิ	รอง ผบก.สบส.	ผู้ช่วยเลขานุการฝ่ายกฎหมาย
และระเบียบ ศส.ตร.
๖. คณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมายและระเบียบ ศส.ตร.
๗. คณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายฝึกอบรม ศส.ตร.

คณะกรรมการส่วนบังคับบัญชา

๑. พล.ต.ท.รอย อิงคไพโรจน์	ผู้ช่วยผบ.ตร.	หัวหน้าคณะกรรมการ
๒. พล.ต.ท.สุรพงษ์ ชัยจันทร์	ผบช.กมค.	รองหัวหน้าคณะกรรมการ
๓. พล.ต.ท.สมพงษ์ ชิงดวง	ผบช.สตม.	ผู้ช่วยหัวหน้าคณะกรรมการ
๔. พล.ต.ต.ชนะชัย ลิ้มประเสริฐ	รองผบช.กมค.	ผู้ช่วยหัวหน้าคณะกรรมการ
๕. พล.ต.ต.อาชยน ไกรทอง	รอง ผบช.สตม.	ผู้ช่วยหัวหน้าคณะกรรมการ
๖. พล.ต.ต.รุ่งโรจน์ ฐากรุณยศิริ	ผบก.ตม.๓	ผู้ช่วยหัวหน้าคณะกรรมการ
๗. พล.ต.ต.กฤษฏา กาญจนอลงกรณ์	ผบก.ตม.๔	ผู้ช่วยหัวหน้าคณะกรรมการ
๘. พล.ต.ต.เดชา กัลยาวิวัฒน์	ผบก.ตม.๕	ผู้ช่วยหัวหน้าคณะกรรมการ
๙. พล.ต.ต.สุเมธ เมฆขจร	ผบก.ตม.๖	ผู้ช่วยหัวหน้าคณะกรรมการ
๑๐. พล.ต.ต.ภาณุวัฒน์ ร่วมรักษ์	ผบก.อก.สตม.	ผู้ช่วยหัวหน้าคณะกรรมการ
๑๑. พล.ต.ต.พันธนะ นุชนารถ	ผบก.สส.สตม.	ผู้ช่วยหัวหน้าคณะกรรมการ
๑๒. พล.ต.ต.วีรพล สวัสดิ์	ผบก.ศฝร.ตม.	ผู้ช่วยหัวหน้าคณะกรรมการ
๑๓. พล.ต.ต.จักรทิพย์ ศตพิมลศักดิ์	ผบก.ศท.ตม.	ผู้ช่วยหัวหน้าคณะกรรมการ
๑๔. พล.ต.ต.นพพร ศุภพัฒน์	ผบก.สบส.	คณะกรรมการ/เลขานุการ

คณะกรรมการค้นคว้าวิจัย

๑. พ.ต.อ.รัชชพงศ์ เตียสุต	รอง ผบก.ตม.๓	คณะกรรมการ
๒. พ.ต.อ.เอกร บุษบาบดินทร์	รอง ผบก.ตม.๕	คณะกรรมการ

๓. พ.ต.อ.ศุภชัย เปี่ยมมนัส	รอง ผบก.ตม.๖	คณะทำงาน
๔. พ.ต.อ.ชูศักดิ์ พันธุ์อัมพร	รอง ผบก.อก.สท.ม.	คณะทำงาน
๕. พ.ต.อ.อภิมุข กานตยากร	รอง ผบก.สส.สท.ม.	คณะทำงาน
๖. พ.ต.อ.พิเชษฐ สิทธิพิรุณ	ผกก.สส.บก.ตม.๔	คณะทำงาน
๗. พ.ต.อ.เศรษฐภัทร ณ สงขลา	ผกก.สส.บก.ตม.๕	คณะทำงาน
๘. พ.ต.อ.ภคยศ ทนงศักดิ์	ผกก.สส.บก.ตม.๖	คณะทำงาน
๙. พ.ต.อ.สถิตย์ วิชัยกุล	ผกก.ฝอ.บก.ตม.๓	คณะทำงาน
๑๐. พ.ต.อ.รุ่งโรจน์ นิลมงคล	ผกก. (สอบสวน) หัวหน้ากลุ่มงานสอบสวน บก.สส.สท.ม.	คณะทำงาน
๑๑. พ.ต.อ.อนันต์ไทยงาม	ผกก. (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน บก.สส.สท.ม.	คณะทำงาน
๑๒. ว่าที่ พ.ต.อ.ชย พานะกิจ	ผกก. (สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน บก.สส.สท.ม.	คณะทำงาน
๑๓. ว่าที่ พ.ต.อ.จิรพงศ์ รุจิรดำรงชัย	ผกก.สส.บก.ตม.๓	คณะทำงาน
๑๔. ว่าที่ พ.ต.อ.นิธิวัชร ดิลกพงศ์โยธิน	ผกก.ฝอ.๖ บก.อก.สท.ม.	คณะทำงาน
๑๕. พ.ต.ท.สัญญา หาญวนิชานนท์	รอง ผกก.(สอบสวน)กลุ่มงานสอบสวน บก.สส.สท.ม.	คณะทำงาน
๑๖. พ.ต.ท.หญิง ศรีนทีพิทย์ มานะปรีชา	รอง ผกก.ฝอ.ศท.ตม.	คณะทำงาน
๑๗. พ.ต.ท.หญิง ทิพย์วัน คิ้วสุวรรณสุข	รอง ผกก.ฝอ.๖ บก.อก.สท.ม.	คณะทำงาน
๑๘. พ.ต.ท.หญิง หทัยรัตน์ คณงาม	สว.(สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน บก.สส.สท.ม.	คณะทำงาน
๑๙. ว่าที่ พ.ต.ท.ณัฐพร สงวนพรหม	สว.(สอบสวน) กก.สส.บก.ตม.๖	คณะทำงาน
๒๐. ว่าที่ พ.ต.ท.หญิง ดลฤทัย ศิริพรประสิทธิ์	สว.(สอบสวน)กลุ่มงานสอบสวน บก.สส.สท.ม.	คณะทำงาน
๒๑. ร.ต.อ.หญิง สุดารัตน์ โพธิ์สัตย์	รอง สว.(สอบสวน)กลุ่มงานสอบสวน บก.สส.สท.ม.	คณะทำงาน

คณะทำงานส่วนตรวจทาน

๑. พ.ต.อ.โกศล ทองนพแก้ว	ผกก.กวช.๑ สบส.	คณะทำงาน/ผู้ช่วยเลขานุการ
๒. พ.ต.ท.หญิง อัญชนา สุขสาคร	รอง ผกก.กวช.๑ สบส. (ยศและตำแหน่งขณะนั้น)	คณะทำงาน
๓. พ.ต.ท.หญิง รัสมิ์ สุ่มโนมหาอุดม	รอง ผกก.กวช.๑ สบส.	คณะทำงาน
๔. พ.ต.ท.หญิง พรนิภา อินทรเชียรศิริ	สว.กวช.๑ สบส.	คณะทำงาน
๕. ร.ต.อ.ทรงกช เกิดนง	รอง สว.กวช.๑ สบส.	คณะทำงาน
๖. ว่าที่ ร.ต.ท.พศิน สิ้นไชย	รอง สว.กวช.๑ สบส.	คณะทำงาน
๗. ส.ต.อ.หญิง จิตรลดา เดชครุฑ	ผบ.หมู่ กวช.๑ สบส	คณะทำงาน
๘. ส.ต.อ.หญิง ปรีดาภรณ์ ดุกสุกแก้ว	ผบ.หมู่ กวช.๑ สบส.	คณะทำงาน